

T.C.
POLİS AKADEMİSİ
GÜVENLİK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ULUSLARARASI GÜVENLİK ANABİLİM DALI
ULUSLARARASI TERÖRİZM VE SINIR AŞAN SUÇLAR
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

KKTC ÜZERİNDEN YAPILAN GÖÇMEN
KAÇAKÇILIĞI

YÜKSEK LİSANS
EREN GÖZÜGÜZEL

Danışman
Doç. Dr. Oğuzhan Ömer Demir

Ankara – 2014

T.C.
POLİS AKADEMİSİ
GÜVENLİK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ULUSLARARASI GÜVENLİK ANABİLİM DALI
ULUSLARARASI TERÖRİZM VE SINIR AŞAN SUÇLAR
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

KKTC ÜZERİNDEN YAPILAN GÖÇMEN
KAÇAKÇILIĞI

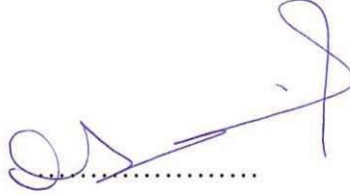
YÜKSEK LİSANS
EREN GÖZÜGÜZEL

Danışman
Doç. Dr. Oğuzhan Ömer Demir

Ankara – 2014

ONAY

Eren GÖZÜGÜZEL tarafından hazırlanan "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Üzerinden Yapılan Göçmen Kaçakçılığı" başlıklı bu çalışma 23/12/2014 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda (oybirliği / oyçokluğu) ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Uluslararası Güvenlik Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Oğuzhan Ömer DEMİR (Başkan-Danışman)

Yrd. Doç. Dr. Hasan Hüseyin TEKİN

Yrd. Doç. Dr. Zafer ÇELİK

TELİF HAKLARI BEYANNAMESİ

GÜVENLİK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum bu çalışmayı bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yol ve yardıma başvurmaksızın yazdığımı, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlardan her seferinde yollama yaparak yararlandığımı belirtir; bunu şerefimle beyan ederim.

Enstitü veya başka herhangi bir mercii tarafından belli bir zamana bağlı kalmaksızın, tezimle ilgili bu beyana aykırı bir durumun tespit edilmesi durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara katlanacağımı bildiririm.

Tarih 23/12/2014

Eren GÖZÜGÜZEL

ÖZET

KKTC ÜZERİNDEN YAPILAN GÖÇMEN KAÇAKÇILIĞI

Gözügüzel, Eren

Yüksek Lisans Tezi,

Danışman: Doç. Dr. Oğuzhan Ömer Demir,

Kasım 2014, 102 sayfa.

Göç, insanoğlunun varoluşundan itibaren süregelen gelmiş bir yer değiştirme hareketidir. Özellikle ülke sınırlarının belirlenip çizilmesiyle birlikte bu insan hareketleri ve sınır geçişleri daha da bir önem kazanmıştır. Modern devlet anlayışı ile birlikte hem ulusal hem de uluslararası alanda yapılan kaçakçılık konuları güvenliğin bir konusu haline gelmiştir. Ancak bu suç türlerinden biri olan göçmen kaçakçılığı suçuyla mücadele edilip bu konuda stratejiler belirlenerek, suçun önlenmesinde başarılı olunabilmesi için göçün boyutu, nedenleri ve ne şekilde yapıldığının ortaya konulması gerekmektedir. Ancak halen günümüzde bu resmi ortaya koyacak kadar yeterli derecede veri bulunmadığı görülmektedir.

Bu çalışmada, göç rotaları üzerinde bulunan KKTC’de, 2000-2010 yılları arasında meydana gelen göçmen kaçakçılığı olayları ele alınmıştır. KKTC üzerinden yapılan göçmen kaçakçılığına konu olmuş yasadışı göçmenlerin demografik özellikleri ortaya konulmuş, kaçakçılığın ne zaman, nereden, ne şekilde, niçin ve ne kadar ücrete karşılık yapıldığı, operasyonlarda ele geçirilen göçmenlerin ve kaçakçıların mahkemede yargılandıktan sonra ne gibi yaptırımlara maruz kaldıkları ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Göç, yasadışı göç, yasadışı göçmen, göçmen kaçakçılığı, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti

ABSTRACT

MIGRANT SMUGGLING THROUGH TURKISH REPUBLIC OF NORTHERN CYPRUS

Gözügüzel, Eren

MA Dissertation

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Oğuzhan Ömer Demir

November 2014, 102 pages.

Migration is a continuing act of displacement since the existence of human beings. Especially, with the determined and drawn country borders, the movement of people and border crossings has gained more importance. Together with an understanding of the modern state, the issues of smuggling have become the issues of security in both national and international arenas. However, in order to put up a fight against migrant smuggling, that is a kind of crime, to determine some strategies about it and prevent these crimes successfully, the extent of migration, its causes and *modus operandi* should be put forward. However, there are scarce official data that would reveal this fact.

In this study, the migrant smuggling phenomenon that occurred in TRNC between the years of 2000 and 2010 is examined. Demographic characteristics of the illegal immigrants that are subject to migrant smuggling over TRNC are revealed and when, from where, how, why, and for how much this smuggling was analyzed and the sanctions against immigrants and smugglers, who were arrested as a result of operations, were applied on the court are revealed.

Keywords: Immigration, illegal immigration, illegal immigrants, migrant smuggling, Turkish Republic of Northern Cyprus.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
TEZ ONAY SAYFASI	II
TELİF HAKLARI BEYANNAMESİ.....	III
ÖZET	IV
ABSTRACT	V
İÇİNDEKİLER	VI
KISALTMALAR	X
TABLolar LİSTESİ	XI
ŞEKİLLER LİSTESİ	XII
EKLER LİSTESİ	XIII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

GÖÇ VE GÖÇMEN KAÇAKÇILIĞI

1.1 GÖÇ KAVRAMI.....	8
1.1.1. Göçün Tanımı	8
1.1.1.1 İç Göç	10
1.1.1.2. Dış Göç	10
1.1.2. Düzensiz Göç	11
1.1.3. Göçün Sebepleri	13
1.1.4. Göçün Etkileri	14
1.2 GÖÇMEN KAÇAKÇILIĞI KAVRAMI	16
1.2.1 Göçmen Kaçakçılığı Tanımı	16
1.2.1.1 Sınır Aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi Ek Kara, Deniz ve Hava Yoluyla Göçmen Kaçakçılığına Karşı Protokolüne Göre Göçme Kaçakçılığı Kavramı	17

<i>1.2.1.2. Uluslararası Göç Örgütüne (IOM) Göre Göçmen Kaçakçılığının Kavramı</i>	18
<i>1.2.1.3. Türk Ceza Kanunda (TCK) Göçmen Kaçakçılığı</i>	18
<i>1.2.3.4. KKTC’ de Göçmen Kaçakçılığı</i>	20
1.2.3. İnsan Ticareti ile Göçmen Kaçakçılığının Farkları	21
1.2.4. Dünya’da Göçmen Kaçakçılığı	23
<i>1.2.4.1. Göçmen Kaçakçılığı Yöntemleri</i>	26
<i>1.2.4.2. Göç Güzergâhları</i>	27
<i>1.2.4.3. Göçmen Kaçakçılığının Ekonomik Boyutu</i>	29

İKİNCİ BÖLÜM

KKTC, KIBRIS ADASI VE GÖÇ

2.1 KIBRIS COĞRAFYASI	30
2.2 KIBRIS TARİHİ	32
2.3 KKTC’DE YASAL GÖÇ	39
2.3.1. Yurttaşlık	39
2.3.2. Yabancılar	40
2.3.3. Muhaceret Memurları	40
2.3.4. Yasal İkamet İzinleri	41
<i>2.3.4.1. Transit İzinler</i>	41
<i>2.3.4.2. Çalışma İzni</i>	41
<i>2.3.4.3. İş Kurma İzni</i>	41
<i>2.3.4.4. Öğrenci İzni</i>	41
<i>2.3.4.5. Ziyaretçi İzni</i>	42
<i>2.3.4.6. Özel İzin</i>	42
<i>2.3.4.7. Karaya Çıkma İzni</i>	42
2.3.5. İstenmeyen Muhacirler	42
2.3.6. KKTC’de Geri Gönderme Prosedürü	43
2.3.7. KKTC’de Bulunan Mülteci Hakları Derneği	44

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
KKTC'DE DÜZENSİZ GÖÇ VE GÖÇMEN
KAÇAKCILIĞI

3.1.	KKTC'DE GÖÇMEN KAÇAKÇILIĞININ BOYUTU	46
3.2.	KKTC'DE GÖÇMEN KAÇAKÇILIĞINA KONU OLAN KAYNAK ÜLKELER	49
3.2.1.	Suriye	53
3.2.2.	Irak	55
3.3.	KKTC'DE YAKALANAN YASADIŞI GÖÇMENLERİN CİNSİYETLERİ	57
3.4.	KKTC'DE YAKALANAN YASADIŞI GÖÇMENLERİN YAŞLARI	60
3.5.	KKTC'DE YAKALANAN YASADIŞI GÖÇMENLERİN MESLEKLERİ	63
3.6.	KKTC'DE YAKALANAN YASADIŞI GÖÇMENLERİN ÜLKEYE GİRİŞ NOKTALARI	65
3.7.	KKTC'DEKİ GÖÇMEN KAÇAKÇILIĞINDA KULLANILAN ARAÇLAR	67
3.8.	KKTC'DEKİ GÖÇMEN KAÇAKÇILIĞININ EKONOMİSİ ..	71
3.9.	KKTC'DE GÖÇMEN KAÇAKÇILIĞINDAN ALINAN CEZALAR	73

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1.	SONUÇ	75
4.2.	ÖNERİLER	79
4.2.1.	Yasal Olarak Alınması Gereken Tedbirler	79
4.2.1.1.	<i>Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti ile İlgili Yasal Düzenleme Yapılması</i>	79
4.2.1.2.	<i>Organize Suç Örgütleri ile Mücadele Yasası Hazırlanması</i>	80
4.2.1.3.	<i>Organize Suçlarla Mücadelede Etkin Tekniklerin Kullanımı ve Ödüllendirmeye İlişkin Yasal Düzenlemeler</i>	80

4.2.2. Polis Tarafından Alınması Gereken Tedbirler	81
4.2.3. Toplumsal Tedbirler	82
4.2.4. Uluslararası Alanda Alınması Gereken Tedbirler	82
4.2.5. Sınırlarda Alınması Gereken Tedbirler	84
KAYNAKÇA	85
EKLER	94

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
AT	: Avrupa Topluluğu
BM	: Birleşmiş Milletler
BMMYK	: Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği
CMUY	: Ceza Muhakemeleri Usul Yasası
GKRY	: Güney Kıbrıs Rum Yönetimi
IOM	: Uluslararası Göç Örgütü
KC	: Kıbrıs Cumhuriyeti
KKTC	: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
KTFD	: Kıbrıs Türk Federe Devleti
PGM	: Polis Genel Müdürlüğu
RF	: Rusya Federasyonu
TCK	: Türk Ceza Kanunu
ÖSO	: Özgür Suriye Ordusu

TABLÖLER LİSTESİ

	Sayfa
Grafik 1: 2000-2014 Yılları Arasında Yakalanan Yasadışı Göçmenlerin Sayıları	46
Grafik 2: 1995-2011 Yılları Arasında Türkiye’de Yakalanan Göçmenlerin Sayıları	48
Grafik 3: 2000-2010 Yılları Arasında Yakalanan Yasadışı Göçmenlerin Uruklarına Göre Yüzdeleri	49
Grafik 4: 2000-2010 Yılları Arasında Yakalanan Yasadışı Göçmenlerin Uruklarına Göre Sayıları	50
Grafik 5: 2000-2010 Yılları Arasında Yakalanan Suriye Uruklu Yasadışı Göçmenlerin Sayıları	55
Grafik 6: 2000-2010 Yılları Arasında Yakalanan Irak Uruklu Yasadışı Göçmenlerin Sayıları	57
Grafik 7: Yakalanan Yasadışı Göçmenlerin Cinsiyet Dağılımı	58
Grafik 8: Yakalanan Yasadışı Göçmenlerin Ülkelerine Göre Cinsiyet Dağılımı.....	59
Grafik 9: Yakalanan Yasadışı Göçmenlerin Yaş Dağılımı	61
Grafik 10: Yakalanan Yasadışı Göçmenlerin Ülkelerine Göre Yaş Dağılımı ...	62
Grafik 11: Yakalanan Yasadışı Göçmenlerin Ülkelerindeki Meslekleri	64
Grafik 12: Yakalanan Yasadışı Göçmenlerin Ülkeye Giriş Noktaları	65
Grafik 13: Göçmen Kaçakçılığında Kullanılan Araçlar	68
Grafik 14: Göçmen Kaçakçılığında İş Başına Kazanılan Para	71
Grafik 15: Yasa Dışı Göçmenlerin Aldıkları Cezalar	73

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa
Harita 1: Avrupa' ya Yönelik Yasadışı Göç Güzergahları	28
Harita 2: Kıbrıs Adası ve Komşularına Olan Uzaklığı	31
Harita 3: Kıbrıs Haritası ve Yeşil Hat	37
Harita 4: 2000-2010 Yılları Arasında KKTC' de Yakalanan Yasadışı Göçmenlerin Geldikleri Ülkelerin Yoğunluk Haritası	52
Harita 5: KKTC'ye Yasadışı Yollardan Giriş Noktaları	67

EKLER LİSTESİ

	Sayfa
EK 1: Verilerin toplanabilmesi için verilen izin.	94
EK 2: Girne bölgesinde tercih edilen sahil bölgelerinden birisi. ...	95
EK 3: Polis tarafından yapılan operasyon sonucu yakalanan tır içerisinde göçmen kaçakçılığı için oluşturulan gizli bölmeler.	96
EK 4: Göçmen kaçakçıları tarafından yasa dışı göçmenler GKRY sınırına götürülürken polis tarafından yapılan operasyon sonucu yakalandıkları esnada kullandıkları araç.	97
EK 5: Göçmen kaçakçılarının yasa dışı göçmenleri KKTC sahillerine getirirken kullandıkları sürat teknelerinden birisi.....	98
EK 6: Göçmen kaçakçılarının yasa dışı göçmenleri KKTC sahillerine getirirken kullandıkları sürat teknelerinden birisi.....	99
EK 7: Göçmen kaçakçılarının yasa dışı göçmenleri KKTC sahillerine getirirken kullandıkları balıkçı teknelerinden birisi.	100
EK 8: Göçmen kaçakçılarının yasa dışı göçmenleri KKTC sahillerine getirirken kullandıkları balıkçı teknelerinden birisi.	101

GİRİŞ

Sınıraşan suçların da diğer birçok olgu gibi günden güne, şartlara göre değişerek geliştiği ve buna bağlı olarak daha profesyonel ve organize bir şekilde işlendiği her geçen gün daha belirgin olarak görülmektedir. Gelişen teknoloji ve küreselleşmeyle birlikte insanların hayat kalitesi ve hareket serbestliği artarken, bunların yanında sınıraşan suç örgütlerinin de bu fırsatları kullanarak uluslararası alanda yeni alanlara açılıp daha organize bir şekilde ve daha profesyonel sınıraşan suçlar işledikleri görülmektedir. Bunun sonucu olarak da güvenlik problemlerinin artık ulusal düzeyde bir sorun olmaktan çıkıp uluslararası düzeyde bir sorun haline geldiği görülmektedir.

Bu gelişmeler, eski zamanda ulusal sınırlar içerisinde başlayıp biten bazı suçların, şimdilerde çok rahat bir şekilde, bir ülkede başlayıp başka bir ülkede veya ülkelerde bitmesine neden olmuştur. Durum böyle olunca suç örgütlerinin pazarları genişleyerek büyümüş olup bunun sonucu olarak da yasadışı yollardan kazanılmış olan kazançların maksimize edilerek uluslararası suç örgütlerinin suç işlemelerine, bu suçları işlerken daha profesyonel yöntemler kullanmalarına ve hatta birden fazla suçlarda yer almalarına sebep olmuştur. Örneğin silah kaçakçılığı ile uğraşan organize bir suç örgütünün, bu kaçakçılığı yaparken aynı zamanda uyuşturucu kaçakçılığı organizasyonları da düzenlemesi; uyuşturucu kaçakçılığı suçuna karışan suç örgütlerinin diğer yandan göçmen kaçakçılığı eylemlerini de gerçekleştirmesi ve bu organizasyonlarda yasadışı göçmenlere uyuşturucu kuryeliği yaptırılması bunun örneklerindendir.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti de, coğrafi konumu nedeniyle transit mal ve insan geçişlerinin yaşanabildiği bir ülke olduğundan, yasadışı göçmen geçişleri açısından da hem Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'ne komşu olması, hem de Akdeniz güzergahı içinde bulunması nedeniyle sıklıkla kullanılan bir geçiş yolu haline gelmiştir. Her ne kadar güney-kuzey; doğu-batı güzergahında uzun yıllardır suç örgütleri için mal-insan kaçakçılığı faaliyetlerine uygun bir zemin teşkil etmekte ise de, bu faaliyetler gerek KKTC literatüründe, gerekse yabancı bilim insanlarınca henüz ele alınmamış bir olgudur. Bu tez çalışması, KKTC üzerinden işlenen göçmen

kaçakçılığı suçunu, bu suçun aktörlerini, yöntemlerini, yasadışı göçmen profilini, bu geçişlerin KKTC'deki yansımaları, mücadelede karşılaşılan zorlukları ortaya koymayı ve bu şekilde literatüre katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Yöntem

Toplumların yaşantısını etkileyen ve değişmesine neden olan birçok faktör bulunmaktadır. Doğal afetler, savaşlar, ihtilaller ve adını sayamayacağımız birçok konu toplumların yapısını etkileyen ve değiştiren başlıca nedenler olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak burada unutulmaması gereken önemli bir faktör göçtür. Bu çalışmada, uluslararası alanda ve tüm dünya devletlerinin son zamanlarda gündeminde olan ve sıkça tartışılan konulardan birisi olan göçmen kaçakçılığının, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki (KKTC) boyutu ele alınacaktır.

Çalışmada sunulan veriler uzun soluklu bir araştırmanın sonunda ortaya çıkmıştır. 2011-2013 yılları arasında yürütülen bu çalışmada KKTC üzerinden yapılan göçmen kaçakçılığının boyutları ve göçmenler açısından cevap aranan sorular şunlar olmuştur:

- 1- KKTC'deki yasadışı göçmenlerin demografik özellikleri nelerdir?
- 2- KKTC'de göçmen kaçakçılığının boyutları nelerdir?
- 3- KKTC'de göçmen kaçakçılığı yöntemleri nelerdir?
- 4- KKTC'de göçmen kaçakçılığında kullanılan güzergahlar nelerdir?
- 5- KKTC'de göçmen kaçakçılığının ekonomik boyutu nedir?
- 6- KKTC'de göçmen kaçakçılığı ile mücadelede ne gibi eksiklikler bulunmaktadır?

Araştırmanın Amacı

Araştırmada, Avrupa, Asya ve Orta Doğu ülkeleri arasındaki köprü pozisyonunda bulunan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti üzerinden yapılan transit göçmen kaçakçılığının araştırılması; buna bağlı olarak da Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti üzerinden yapılan transit göçmen kaçakçılığının hangi yollarla, ne şekilde yapıldığı, kaçak göçmenlerin kimler olduğu, bu yola neden başvurdıkları ve KKTC'yi neden

seçtikleri sorularına cevap bulmak; ayrıca göçmen kaçakçılığının önlenmesi veya en aza indirgenmesi için alınması gereken önlemlerin ortaya konması amaçlanmıştır.

Araştırmanın Önemi

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti üzerinden yapılan göç hareketleri, yabancıların KKTC'deki durumu gibi konularda gerek göç, gerekse güvenlik bilimleri literatüründe henüz bir çalışma bulunmamaktadır. Diğer yandan, suç araştırmaları konusunda da yeterli çalışmalar yoktur. Bu çalışmanın literatüre bu kapsamda önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Materyal ve Metot

Bu araştırmanın deseni, keşfedici araştırma olarak tasarlanmıştır. Keşfedici araştırma göçmen kaçakçılığı gibi içeriği ve boyutları tamam olarak belirlenmemiş konular için yararlı olup, bu konuların içeriğinin ve boyutlarının araştırılarak yararlı bilgiler ortaya konmasına olanak sağlamaktadır (Çiçekli ve Demir, 2013:20). Çalışmada da keşfedici araştırma yapılarak literatürde yer almayan, KKTC üzerinden yapılan göçmen kaçakçılığının boyutları detaylı olarak ortaya konmaya çalışılmıştır.

Çalışmada öncelikle çalışmanın konusu ve öneminin anlaşılması için göç, sebepleri, etkileri ve göçmen kaçakçılığı kavramları ile ilgili literatür taraması yapılmış olup, konunun anlam ve önemi ortaya konmuştur. Daha sonra ise organizasyon içerisinde transit ülke olarak kullanılan KKTC'de göçmen kaçakçılığının ne şekilde, hangi güzergâhlar kullanılarak, ne kadar ücretle yapıldığı ve bu organizasyonlara konu olan yasadışı göçmenlerin profilini ortaya koymak amacıyla içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

İçerik analizine konu olan belgeler, 2000-2010 yılları arasında göçmen kaçakçılığı ile ilgili olarak, KKTC Polis Genel Müdürlüğüne bağlı tüm Kaza Polis Müdürlüklerinde ve bunlara bağlı bulunan Polis Karakollarında tutulan tüm dosyaları kapsamaktadır.

KKTC halen İngiliz sömürgesi zamanından kalma Anglo Sakson Hukukunu uygulamaktadır. Bu sebeple polis mensupları Ceza Muhakeme Usul Yasası'nın (CMUY) 4, 5 ve 6'ncı maddelerinin vermiş olduğu yetkilere dayanarak, bir

soruşturmayı suç haberinin alınmasından, suçun soruşturulması ve hatta iddianamenin hazırlanmasına kadar sürdürmekte ve yapmış olduğu soruşturma ile ilgili dosya tanzim etmektedir. Akabinde ise tanzim edilmiş olan dosya savcılığı intikal ettirilerek, savcılık tarafından mahkemede dosyanın görüşülmesi için dava numarası alınması sağlandıktan sonra hazırlanmış olan dosya ilgili mahkeme tarafından görüşülmektedir. Mahkemede görüşülüp karara bağlanan dosyalarda arşivlenmek üzere tekrar ilgili polis karakoluna veya kaza polis müdürlüğüne gönderilmektedir. Bu sebeple çalışmada toplanan veriler en kapsamlı ve en güvenilir resmi kaynakları içermektedir.

Çalışmada kullanılan nicel verilerin özellikleri, neler olduğu, nasıl ve ne ölçüde toplandığı ve ne şekilde analiz edildiği aşağıda açıklanmıştır.

Veriler ve Veri Toplama

Verilerin toplanması ile ilgili olarak da ilk önce verilerin toplanabilmesi için ve çalışmada kullanılabilmesi maksadıyla KKTC Polis Genel Müdürlüğüne (PGM) yazı yazılmış olup, PGM'den gelen olumlu cevap üzerine sırasıyla KKTC genelinde halkın asayiş ve güvenliğini sağlayan, Lefkoşa Kaza Polis Müdürlüğü, Gazi Mağusa Kaza Polis Müdürlüğü, Girne Kaza Polis Müdürlüğü, Güzelyurt Kaza Polis Müdürlüğü, İskele Kaza Polis Müdürlüğü ve Kaza Polis Müdürlüklerine bağlı Polis Karakolları teker teker ziyaret edilerek, göçmen kaçakçılığına konu olmuş toplam 80 dosya ve dosya içerisinde mevcut olan 1077 göçmen profili arşivlerden bulunarak incelenmiştir. Yapılan bu inceleme sırasında ayrıca dosya içerisinde bulunan raporlar ve yasadışı göçmenlerden temin edilmiş olan ifadeler teker teker incelenerek okunmuş ve notlar tutulmuştur. Çalışma tüm evreni içine almakta olup, verilerin tamamına erişim mümkün olduğundan örneklem alma ihtiyacı duyulmamıştır. Bu verilere erişmek için yazılı talepte bulunulmuş, alınan izin EK-1'de belirtilmiştir.

İncelenen dosyalar içerisinde yasadışı göçmenlerin hangi yollarla, ne şekilde, kaçakçılara ne kadar ödeme yaparak ve hangi güzergahı kullanarak KKTC'ne kaçak yollardan giriş sağladığı ve yapılan adli işlem sonucu ne kadar ceza aldığı, bunun yanında bu organizasyona konu olan yasadışı göçmenlerin profilinde ise yaş, cinsiyet, ülke ve meslek konuları ele alınarak inceleme yapılmıştır.

Mülakatlar

Ayrıca çalışmada, KKTC üzerinden yapılan göçmen kaçakçılığı ile ilgili adli işlem yapan soruşturma memurları da bir diğer veri kaynağını oluşturmaktadır. Çalışmada incelenen dosyaların soruşturmalarını yapan toplam 39 memur ile birebir derinlemesine görüşmeler yapılmıştır.

Nitel araştırma yönteminin bir veri toplama tekniği olan derinlemesine görüşme ile, KKTC üzerinden yapılan göçmen kaçakçılığının boyutunu ortaya koymak amacıyla, görüşmecilere açık uçlu sorular sorularak bilgiler toplanmış olup görüşmecilerin bu konudaki duygu, düşünce ve tecrübeleri öğrenilmekle birlikte, PGM’ den temin edilen verilerin doğruluğu da kontrol edilmiştir (Tekin, 2006:102)

Soruşturma memurları ile görüşmeler verilerin toplanması ile ilgili yazılan yazı ışığında, görüşmelere gidilmeden önce irtibata geçilerek yapılmıştır. Soruşturma memurları KKTC’ne yasadışı giriş yapmış göçmenlerle bire bir muhatap olmuş ve onlarla ilgili dosya tanzim edip, gözaltına alınmasından mahkemeye sevk edilmesine kadar olan süreçte yanlarında olan kişiler olup, bunların yanında mahkeme safhasının sona ermesinden sonra geri gönderme işleminde de bire bir bulunmuş polis mensuplarından oluşmuştur.

Mülakat şeklinde gerçekleşen görüşmelerde alınan notlar, çalışmanın bulgular ve öneriler kısımlarında yararlanılmıştır. Görüşmeler, soruşturma memurlarının uygun gördükleri yerde ve soruşturma memurları dışında kimsenin olmadığı odalarda yapılmıştır. Yapılan görüşmeler ise not tutularak kaydedilmiştir.

Verilerin analizi

Yukarıda belirtilen nicel veriler, SPSS 18 programına aktarılmış, verilerin kontrolü, ayıklanması ve düzenlenmesi yapılmıştır.

Çalışmada analizler yapılabilmesi için veriler SPSS’e uyruk, yaş, cinsiyet, meslek, adaya giriş-çıkış tarihi, adaya giriş noktası, adaya gelirken kullanılan araç, organizasyon için ödenen para ve son olarak alınan ceza şeklinde değişkenlere ayrılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışma farklı uyruklu göçmenlerin ne tür özellikler taşıdığı hususunda fikir sahibi olunmasına olanak sağlamıştır. Veriler araştırma sorularına uygun bir şekilde kurgulanarak kodlanmıştır. Örneğin 1. Araştırma sorusu

olan “göçmen kaçakların demografik özellikleri nelerdir?” sorusuna verilen cevaplar “uyruk, cinsiyet, yaş ve meslek” gibi alt kategorilere ayrılarak kodlanmıştır.

Nicel verilerin analizleri betimsel analizle sınırlı tutulmuştur. Basit frekans avnalizleri yapılan nicel verilerin daha iyi açıklanması ve anlaşılması amacıyla görüşmelerde elde edilen bilgiler, alıntılar yapılarak veya yorumlamalar yapılarak metin içine yerleştirilmiştir.

Sınırlılıklar

Çalışma, 2000-2010 yıllarında gerçekleşen olayları kapsamaktadır. Daha güncel veriler dahil edilememiştir. Bu önemli bir sınırlılık olsa da, kimi dosyaların halen görüşülmemiş olması, bazı dosyaların ise mahkemede görüşülmesine rağmen halen arşivlenmek üzeri polis merkezlerine gelmediği tespit edildiğinden dolayı, daha güncel olan bu dosyalar kapsam dışı tutulmuştur.

Etik Konular

Çalışmada, göçmen kaçakçılığına konu olmuş toplam 80 dosya ve dosyalar içerisinde mevcut olan 1077 yasadışı göçmen profiliyle birlikte, dosya içerisinde incelenen raporlar ve yasadışı göçmenlerden temin edilmiş olan ifade örnekleri, KKTC Polis Yasası’ nın 115’ nci maddesi gereğince mahrem olduğundan ve bire bir yayınlanması halinde meslekten çıkarma veya rütbe indirimi cezası gerektiren bir disiplin suçu işleneceğinden, rapor ve ifade örnekleri çalışma içerisinde bire bir belirtilmemiş olup, tutulan notlar ışında bulgular ve sonuç kısmında elde edilen bu bilgilerden yararlanılmıştır.

Yine çalışmada, KKTC üzerinden yapılan göçmen kaçakçılığı ile ilgili adli işlem yapmış 39 soruşturma memuru ile yapılan derinlemesine görüşmeler sonucu tutulan notlar KKTC Polis Yasası’ nın 56’ ncı maddesi gereğince “ soruşturma memurlarını soruturmuş oldukları meseleler ile ilgi olarak yazılı veya sözlü bilgi vermeleri yasak olduğundan ve vermeleri halinde” uzun süreli kademe ilerlemesi cezası gerektiren bir disiplin suçu işleyeceklerinden, yapılan mülakatlar direk olarak çalışma içerisinde belirtilmemiş olup bulgular ve öneriler kısmında bu notlardan yararlanılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

GÖÇ ve GÖÇMEN KAÇAKÇILIĞI KAVRAMLARI

Dünyanın ve insanoğlunun var oluşundan itibaren insanlar farklı sebeplerle, gerek yiyecek bulmak, gerek siyasi baskılar, gerekse şiddet ve baskı dolayısıyla, ama ortak amacın daha iyi bir yaşam sürmek olması koşuluyla, gerek yalnız gerekse toplu olarak göç etmişlerdir (Doğan, 2008:44). Ülkelerini terk edip göç eden kişilerin özellikle küreselleşme ile birlikte hız kazanan göç hareketleri, göç alan ülkelerde güvenlik riski olarak algılanmış, göçmenler belli ölçülerde tehdit olarak değerlendirmiş ve göçmenler konusu göç alan ülkelerin önemli gündem maddeleri içinde yer almıştır.

Göç hareketlerinin çeşitlenmesi, göçmenlerin farklı amaç ve yöntemleri kullanmaları ve göçmenlerin gittikleri ülkelerde neden oldukları toplumsal sorunlar nedeniyle göç alan ülkeler, göç politikalarını gözden geçirmiş ve göç fırsatlarını sınırlandırmışlardır. “*Yasadışı veya düzensiz göç hareketleri, ulusun, devletin ve ulus devletinin varlığına tehdit olarak algılandığından*” (Şeker ve Erdal 2010:104) her geçen gün düzensiz göçün önlenmesinde sınırların korunması birincil derecede önem kazanmıştır. Bu bağlamda göç alan ülkeler, yapılan göç hareketlerine engel olmak amacıyla birinci derecede dış sınırlarda güvenlik önlemlerini artırmış ve kontrolleri sıkılaştırıp artırmıştır.

Daha iyi, daha rahat yaşam sürmek isteyen ya da baskı ve tehditten kurtulup, daha özgür ve liberal toplumlarda yaşam sürmek isteyen pek çok göçmen yasal yolları kullanamamış, hukuki ve fiziki engellerle sınırlandırılmıştır (Şeker ve Erdal 2010:104). Prosedürleri artırılmış ve şartları ağırlaştırılmış sınır geçiş imkanları nedeniyle yasal yollardan yararlanamayan göçmenler bu engelleri aşmayı sağlayacak yollar aramak durumunda kalmıştır. Bu durum ise yüksek getirisi nedeniyle organize suç gruplarının ilgisini çekmiştir. Bunun sonucunda uluslararası bağlantıları olan organize göçmen kaçakçısı gruplar ortaya çıkmıştır.

Yapılan araştırmalar sonucunda göçmen kaçakçılığının ekonomik anlamda kaçakçılara büyük getirisi olduğu tartışmasız kabul görmektedir. Bununla birlikte

birçok dünya ülkesinin gündeminde bu suç konu olmasına rağmen cezai müeyyide bakımından göçmen kaçakçılığı ile ilgili olarak caydırıcı cezaların uygulanmadığı görülmektedir. Bu durumun organize suç örgütlerinin bu suça yönelmesinin bir nedeninin olduğu da iddia edilmektedir (Koser, 2005:22).

Göçmen kaçakçılığı ile ilgili son yıllarda çok sayıda araştırma yapılmıştır. Bununla birlikte, bu araştırmalarda toplanan verilerin tam anlamıyla uluslararası alanda yapılan göçmen kaçakçılığını ortaya koyduğunu söylemek mümkün değildir. Çünkü göçmen kaçakçılığı gizlilik altında işlenen bir suçtur. Bu suçla ilgili olarak veriler genellikle resmi görevliler tarafından tutulmaktadır. Böylelikle de göçmen kaçakçılığı ile ilgili verilerin genelde sınırdan geçiş yaparken yapılan yakalama işlemi sonucu tutulan adli dosyalardan, resmi kayıtlardan ve resmi görevlilerle yapılan mülakatlardan ortaya konulduğu görülmektedir (Koyuncu, 2006:18)

Bu çalışmanın ve yukarıda kısaca değindiğimiz göç ve göçmen kaçakçılığı kavramlarının daha iyi anlaşılması için göç ve göçmen kaçakçılığı kavramlarının genel anlamıyla incelenmesinin daha yararlı olacağı düşünüldüğünden, aşağıda göç ve göçmen kaçakçılığı kavramları incelenmiştir.

1.1 GÖÇ KAVRAMI

1.1.1 Göçün Tanımı

Göç insanlığın varoluşundan itibaren günümüze kadar süregelen bir olgudur. Ancak bu süreçte insanların göç etme sebeplerinin zaman içerisinde şartlara göre değişim gösterdiği görülmektedir.

İlk zamanlarda yiyecek bulmak için başlayan göç serüveni, insanların ihtiyaçlarına ve şartlara göre zaman içinde değişiklik göstermiştir (Güleç ve Sancak, 2006). Buna bağlı olarak da göç hareketlerinin gerçekleştiği yerlerde ekonomik, sosyolojik ve kültürel faktörlerde değişimler görüldüğü gerekçesiyle göç kavramı başta sosyoloji ve uluslararası ilişkiler olmak üzere birçok bilim dalı tarafından incelenmiştir. Yapılan incelemeler sonucu göç kavramı ile ilgili olarak literatürde birçok tanım ortaya konmuştur. Her ne kadar birbirinden farklı tanımlar yapılmış olsa da içerik olarak yapılan bu tanımların birbiriyle örtüştüğü görülmektedir.

Göç olgusu ile ilgili olarak farklı tanımlamalar yapılmıştır. Türk Dil Kurumu Büyük Türkçe Sözlükte göç “*ekonomik, toplumsal, siyasi sebeplerle bireylerin veya toplulukların bir ülkeden başka bir ülkeye, bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine gitme işi, taşınma, hicret*” anlamlarına gelmektedir (<http://tdkterim.gov.tr/bts/>).

Akkaya, göçü “*kişilerin hayatlarının gelecekteki kısmının tamamını veya bir parçasını geçirmek üzere tamamen yahut geçici bir süre için bir iskân ünitesinden diğerine yerleşmek amacıyla yaptıkları yer değiştirme eylemleri*” olarak tanımlamaktadır (1979:21).

Yalçın’ın tanımına göre göç, “*ekonomik, siyasi, ekolojik veya bireysel nedenlerle, bir yerden başka bir yere yapılan ve kısa, orta veya uzun vadeli geriye dönüş veya sürekli yerleşim hedefi güden coğrafik, toplumsal ve kültürel bir yer değiştirme hareketidir*” (2004: 13).

Keleş ise göçü daha basit bir tanımla, “*genellikle yerleşmek amacıyla bir yerleşim yerinden başka bir yerleşim yerine, bir ülkeden başka bir ülkeye gitme eylemi*” olarak kabul etmektedir (1998:58).

Benzer bir tanım yapan Marshall da göçü “*bireylerin ya da grupların sembolik veya siyasal sınırların ötesine, yeni yerleşim alanlarına ve toplumlara doğru kalıcı hareketi*” olarak tanımlamaktadır (1999:685).

Uluslararası Göç Örgütü’nün (IOM) göç terimleri sözlüğünde ise göç “*Uluslararası bir sınırı geçerek veya bir devlet içinde yer değiştirmek*” “*Süresi, yapısı ve nedeni ne olursa olsun insanların yer değiştirdiği nüfus hareketleri*” olarak belirtilmektedir (Çiçekli, 2009:22).

Her ne kadar literatürde göç olgusu ile ilgili birbirine benzeyen ve birbiriyle örtüşen birçok tanım yapılmış olsa da göç olgusunu genel hatlarıyla “bir yerden başka bir yere uzun süreli yer değiştirme hareketi” olarak tanımlamak mümkündür.

Ancak literatürde bu yer değişikliğinin süresi konusunda net bir husus olmadığı görülmekle birlikte, bazılarına göre bu süre bir gün, bazılarına göre bir hafta, bazılarına göre ise bir ay olduğu görülmektedir. Ancak bu konuya açıklık getirmek gerekirse esas olanın süreden ziyade “yerleşmek gayesinin” var olup olmadığıdır (Akkaya, 1979:22).

Göç hareketleri farklı şekillerde sınıflandırılmıştır. Güleç ve Sancak (2006), göç hareketlerini, “*ilkel göçler, zorlama ile yapılan göçler, serbest göçler ve kitlesel göçler*” şeklinde tasnif etmiştir. Bu çalışmanın amaçları bakımından, kısaca ve en genel anlamıyla göç hareketlerinin gerçekleşme yeri bakımından iç ve dış göç şeklindeki ayırımı incelenecektir.

1.1.1.1 İç Göç

İç göç; bir kişinin bulunduğu ülke sınırları içerisinde, kalıcı olarak yer değiştirme hareketidir. İç göçün daha çok kısıtlı imkanları ve düzenli bir hayatı bulunmayan kişilerin bulundukları yerlerden (genellikle köy, kasaba gibi az gelişmiş bölgelerden) başka yerlere (genellikle metropoller, şehirler gibi iş imkanlarının ve toplu yaşamın olduğu) doğru gerçekleştiği gözlenmektedir. İç göçün yönü sadece her zaman köy/kasabadan şehir/metropol yönünden olmamaktadır. Günümüzde büyük şehirlerin artan nüfusları, yaşam şartlarının ağırlaşması gibi nedenlerle tersine göç hareketlerinin de yaşandığı görülmektedir. Özellikle aktif iş yaşamını noktalayan yaşlı nüfusun bu yönde göç ettiği de gözlenmektedir. Diğer yandan, zorunlu nedenlerle yaşadıkları yerlerden ülke içinde göç etmek durumunda kalan kişilerin de memleketlerinden ayrılmaya zorlayan nedenlerin ortadan kalkması sonucunda geri dönüşlerine de şahit olunmaktadır.

Örneğin 1990’lı yıllarda terör nedeniyle güneydoğudan göç etmek zorunda kalan kitleler, terör olaylarının son bulması ve sunulan sosyal imkanlar nedeniyle köylerine dönmektedirler (Demir, 2012). Doğal afetler sonucu göç eden kişiler de durum düzelince asıl yerlerine geri dönme eğilim göstermektedirler. Örneğin Van ilinde Kasım 2011’de meydana gelen deprem nedeniyle göç eden yüzbinlerce göçmen, daha sonra şartların iyileşmesi sonucu büyük ölçüde geri dönmüşlerdir (internethaber.com, 22.01.2012).

1.1.1.2 Dış Göç

Dış göç; bir kişinin bulunduğu ülke sınırları dışında, başka bir ülkeye uzun süreli olarak yaptığı yer değiştirme hareketidir. 19. yüzyılda feodal toplum düzeninden sanayi toplumuna geçiş sürecinde Avrupa ülkeleri arasında meydana gelen göç hareketleri, 20. Yüzyıl başında Batı ve Doğu Avrupa’dan ABD’ye gerçekleşen kitlesel

göçler, dış göç için tarihte verilebilecek örneklerdendir. Yirminci yüzyıl içinde gerçekleşen en önemli dış göçlerden birisi 2. Dünya Savaşının sona ermesiyle birlikte, Batı Avrupa'nın sanayileşme sürecine girmesi ve ihtiyaç duyulan iş gücünü kendi kendine karşılayamaması nedenleriyle, ihtiyaç duyulan iş gücünün dışarıdan sağlamaya çalışmasıyla başlayan işçi göçü olmuştur (Doyuran, 1990).

Günümüzde dış göçün pek çok örnekleri görülmekle birlikte, çoğunlukla iş gücünü gidermek, daha iyi ekonomik şartlar altında yaşamak gibi nedenlerin yanı sıra, ülke içerisinde yaşanan şiddet ve baskıcı rejimlerden kurtulmak amacıyla da gerçekleşen bireysel ve kitlesel göçler de sıklıkla görülmektedir (Özgür ve Seraslan, 2009:4). 2012 yılında itibaren bugüne kadar Suriye'de yaşanan çatışmalar nedeniyle başta Türkiye Lübnan, Ürdün, Irak ve Mısır'a gerçekleşen zorunlu dış göçler de en yakın tarihten verilebilecek en çarpıcı örneklerdendir.

1.1.2 Düzensiz Göç

Düzensiz göç son yıllarda, küreselleşme ve gelişen teknoloji ile birlikte doğru orantılı olarak artış göstermiş, *“son yirmi yıldır dünya gündeminde ekonomik, sosyal, politik, ve diplomatik açılardan tartışıla gelen bir konu haline gelmesine”* sebep olmuştur (Demir ve Erdal, 2010:30).

Düzensiz göç ile ilişkili olarak yasal ve yasadışı göç, iltica, insan ticareti, göçmen kaçakçılığı gibi benzer kavramlar da ülke güvenliği yakında ilgilendiren, insan güvenliğini tehdit eden sorunlar olarak görülmeye başlanmış ve dünya gündeminde tartışma konusu olmuştur (Demir ve Erdal, 2010:30).

Düzensiz göç, *“Çeşitli zorlayıcı nedenlerle bir kişinin kapsamlı planlanmalar yapmadan, sonuçlarını hesap etmeden/edemeden ve genellikle gidilecek olan ülkenin göç ve sınır kanunlarına uymaksızın gerçekleştirdiği”* bir göç çeşididir. Bu çerçevede, düzenli olarak gerçekleşmeyen her türlü insan hareketi düzensiz göç olarak değerlendirilmektedir. Yasadışı göç ise düzensiz göç içinde yer alan bir kavramdır.

“Bir kişinin yasal olarak bulunduğu ülkeyi terk ederek başka bir ülkeye yasa dışı yollardan girmesi, yasal yollardan girdikten sonra süresi içinde ülkeyi terk etmemek suretiyle, o ülkede, yasal izin sahibi olmaksızın uzun süreli olarak yaşaması ve/veya çalışmasıdır. Öyleyse, geçerli doküman olmadan ya da sahte

belgelerle gerçekleştirilen göç, yasadışı göç olarak tanımlanmaktadır” (IOM’dan aktaran Demir ve Erdal, 2010:35).

Düzensiz göç, bu yönüyle sınır aşan bir mahiyet arz etmektedir (Kyle ve Koslowski, 2001).

Daha iyi ve rahat yaşam sürmek isteyen göçmenlerin, yasal yollardan göçün sınırlandırılmasıyla birlikte yasadışı yollara başvurmak zorunda kalması ve bunu fırsat bilen organize suç guruplarının da çeşitli yol ve yöntemlerle bu kişileri istismar etmesi süreci, düzensiz göçü son yılların en dramatik konularından birisi haline getirmiştir (Erdal ve Şeker, 2010:104).

Yasadışı göçmenlerin statüsü *üç şekilde gerçekleşmektedir;*

1. *Ülke sınırlarından yasadışı giriş yapmak ve/veya yasadışı çıkış yapmak,*
2. *Sahte ya da tahrif edilmiş seyahat belgeleri ve diğer belgelerle sınır kapılarından giriş ve /veya çıkış yapmak,*
3. *Yasal mevzuata uygun olarak giriş yapmakla birlikte, vize süresi veya vize muaftiyetinin tanıdığı kalış süresinin bitiminde ya da yetkili makamlarca verilmiş oturma izninin bitiminde çıkış yapmayarak, izinsiz ikamet etmek.”* (Demir ve Erdal, 2010:35).

Çiçekli (2009), yasadışı göçü, gönderen, transit ve alıcı ülkelerin düzenleme normlarının dışında gerçekleşen hareketler olduğunu, ancak düzensiz göç konusunda açık veya genel kabul gören bir tanım olmadığını ifade etmektedir. Hedef ülkeler açısından ise bir ülkeye yasadışı giriş yapmak veya bir ülkede yasadışı şekilde kalmak veya çalışmak anlamına geldiğini, başka bir deyişle, göçmenin, belirli bir ülkeye girmek, orada ikamet etmek veya çalışmak için göç düzenlemeleri uyarınca gerekli olan izin veya belgelere sahip olmadan kendine yer edinmeye çalıştığını belirtmektedir.

Gönderen ülke açısından ise, bir kişinin geçerli bir pasaportu veya seyahat belgesi olmadan uluslararası bir sınırı geçmesi veya ülkeden ayrılmak için idari koşulları yerine getirmemesi gibi durumlarda düzensizlik söz konusu olmaktadır. Çiçekli’nin yaklaşımına göre, düzensiz göçmen; yasadışı giriş veya vizenin geçerlilik tarihinin sona ermesi yüzünden transit veya ev sahibi ülkede hukuki statüden yoksun kalan kişidir. Bu terimin, bir ülkeye giriş kurallarını ihlal eden mülteciler ve ev sahibi ülkede kalma izni bulunmayan diğer kişiler için geçerli olduğundan bahsetmektedir

(Çiçekli, 2009:16). İçduygu yasadışı göçün; *“doğrudan bir suç unsuru olmaktan ziyade kayıt dışılığa işaret ettiğini ve insanların bir yerden başka bir yere zorla veya kandırılarak naklini ifade eden insan ticareti kavramından farklı olduğuna”* değinmiştir (İçduygu, 2004:24).

1.1.3 Göçün Sebepleri

Göç insanın var oluşundan itibaren günümüze kadar süre gelen ve gelecekte de var olacak olan bir olgudur. İnsan doğasının bir parçasıdır. Ancak günümüze kadar olan göç sebeplerine bakıldığında bu sebeplerin insandan insana, toplumdan topluma farklılık gösterdiği görülmektedir.

Uluslararası göçün ortaya çıkması ve hız kazanarak devam etmesinin en önemli sebeplerden birinin ülkeler veya bölgeler arasındaki gelişmişlik farkları olduğu sıklıkla gündeme getirilmektedir (İçduygu, 2006:16). İçduygu uluslararası göçün *“ekonomik, toplumsal, siyasal, kültürel ve demografik sebepleri”* olduğunu ve buna bağlı olarak aynı şekilde sonuçları olduğundan bahsetmektedir (İçduygu, 2006:31). Her ne kadar göçün temel sebebinin ekonomik olduğu, yani kişilerin daha iyi bir yaşam sürme amacı güdüğü görülse de, bunun yanında bazen kişilerin bulundukları bölgede ya da ülkede yaşanan baskı ve şiddet ortamından kurtulmak amacıyla da, daha özgür ve liberal yaşama imkanı olan toplumlara göç etme gibi farklı sebeplerinin de olduğu bilinmektedir. Bununla birlikte 2. Dünya Savaşının sona ermesi ve sanayileşme ile birlikte ortaya çıkan iş gücü ihtiyacının karşılanamaması sonucunda, ortaya çıkan iş gücü ihtiyacını gidermek maksadıyla göç olgusunun güney ve doğudan gelişmiş olan kuzey ve batıya doğru gerçekleşmiş olduğu görülmektedir (İçduygu, 2006:47-48).

Çiçekli, göçün sebeplerini *“iten ve çeken”* faktörler yaklaşımına göre açıklamaktadır. Bun göre; *“göçe kaynaklık teşkil eden bölge ve ülkelerdeki işsizlik, fakirlik, geri kalmışlık gibi sosyal, ekonomik, politik gibi sebeplerin göçün oluşumunu teşvik edici unsurlar olarak rol oynadığını, diğer taraftan, göçe hedef oluşturan ülke ve bölgelerdeki yüksek gelir düzeyi, iş imkanları, refah seviyesi gibi faktörlerin nüfus hareketlerini çeken bir etkiye sahip olduğuna değinmektedir”* (Çiçekli, 2005:45).

Bunlarla birlikte göçün sebepleri açısından baktığımızda, devletlerin uygulamış olduğu politikaların da göçü etkilediği ve buna yön verdiği de bir gerçektir.

Yine göç eden kişilerin göç ettikleri yerde kendilerini güven altına alıp gerekli zemini hazırladıktan sonra ailelerini de göç ettikleri yere çağırdıkları da görülmekte ve bu da göç eden kişilerin ailelerinin de göçüne sebep olmaktadır.

Bir başka görüşe göre ise “göç çoğunlukla ekonomik sebeplerin tetiklediği, ancak güvenlikle ilgili, ailesel ve bireysel başka boyutları da olan bir fenomendir. Bununla birlikte aile birleşimi, kariyer kazanma, uluslararası ticaret gibi başka unsurlar da göçü tetikleyen sebeplerdendir” (Demir ve Duman: 2009:3).

Akkayan göçün sebeplerini kısaca “fertlerin daha iyi hayat şartları, iş imkanları, mali olanaklar, emniyet, istikrar ve çeşitli sosyal imkanlar” olarak tanımlamaktadır (Akkayan, 1979:22).

1.1.4 Göçün Etkileri

Göçün etkileri de sebepleri gibi değişkenlik göstermektedir. Göçü etkileri bakımından incelediğimizde yapıldığı yer, zaman ve sayısı açısından göç edilen ve göç veren ülkeleri veya bölgeleri duruma ve şartlara göre olumlu veya olumsuz etkileyebilmektedir. Bu sebeptendir ki göç etkileri bakımından hem gelişmekte olan ülkeler, hem de gelişmiş ülkelerin gündemlerinde sürekli tartışılacak bir konu olmuştur.

Göçün etkileri açısından en büyük faktörlerden biri de göç eden kişilerin özellikleridir. Göç, göç alan ve veren bölgelerin veya ülkeleri, nüfus, yaş, cinsiyet ve okuryazarlık açısından da göç hareketlerinin yoğunluğuna göre doğru orantılı olarak etkilemektedir. Bunlara bağlı olarak da göç alan toplumların kültürleri ve demografik yapılarında değişimler olmaktadır.

“Göç, ülke ekonomilerini ve toplumların sosyal yapılarını etkileyen bir süreçtir. Bu süreçle birlikte farklı toplumsal, ekonomik ve kültürel değişimler yaşanmaktadır. Bu değişimler kimi zaman yeni devletlerin, yeni kültürlerin ortaya çıkmasına sebep olurken bu süreçte de farklı toplumların karşı karşıya gelmesiyle çok kültürlülüğü, çok kimlikliliği kısaca çoklu bir toplumsal gelişme sürecini de başlatmaktadır. Bu süreçte ekonomik, toplumsal ve kültürel çeşitli sorunlar ve mücadeleler yaşanmaktadır” (Güleç ve Sancak, 2006:2).

Karpat da “göçlerin, toplumsal yapı ve kültür değişimleri yanında göç veren ve kabul eden toplumlar içinde birçok yeni ilişkiler yarattığı gibi her iki tarafın insanların psikolojilerinde, davranış ve dünya görüşlerinde de köklü değişikliklere neden olduğuna” değinmektedir. (Karpat, 2003: 8)

“Göç ekonomik anlamda iş gücünün “arz - talep” ve “ihtiyaçları - olanakları” temelinde yer değiştirme olsa da, siyasal ve toplumsal anlamda “seçicilik” içeren bir olgudur” (İçduğu, 2006:25). Bu nedenle gelişmekte olan ülkelerden gelişmiş ülkelere olan kaliteli, kalifiye eleman olarak da adlandırılan iş gücünün, gelişmiş ülkelere kayması, gelişmekte olan ülkeler açısından değerlendirildiğinde yüksek maliyetli bir hibe olarak nitelendirilebilmektedir (Güngör ve Tansel, 2004:1).

Avrupa ülkelerinin dışarıdan gelecek göç dalgalarından ekonomik ve demografik yönde etkileneceği kaygısı duyduğu ve çekindiği görülürken, AB kurumları, kontrollü bir şekilde kaliteli göç sağlanması ve yapılması halinde ihtiyaç duyulan iş gücünün ortadan kalkacağını ve ekonomik yönden büyümenin gerçekleşeceğini savunmaktadırlar (İçduğu, 2006:30).

Avrupa’da doğurganlık oranının düşük olması ve böylece toplumda git gide genç nüfusta düşüş yaşanması, buna bağlı olarak da yaşlı nüfusun artış göstermesi ve iş gücünün azalması ve zayıflaması bugün Avrupa gibi göç alan bölgelere gerçekleşen göçün en önemli nedenlerinden birisi olarak gösterilmektedir (İçduğu, 2006:17).

Ucuz iş gücüne duyulan ihtiyacın bir etkisi olarak da kadınların ve çocukların iş hayatına atıldığı, böylece de toplumda ve göç eden göçmenlerin aile yapılarında da değişikliklerin söz konusu olduğu açıkça ortadadır. Göçmenlerin gittikleri yerlerde bulunan toplumsal şartlara farklı tepkiler verdiği gözlenmektedir. Örneğin bazı göçmen gruplar dışı kapalı bir yaşam sürerek yeni mekanlarına uyumsuz kalmayı tercih ederken, bazı göçmen grupların tamamen gittikleri ülkenin kültürüne adapte olarak asimile olduğu ve kendi öz değerlerinden ayrıldıkları da gözlenmektedir (Çağlayan, 2006:15).

Bunların yanında göçmenlerin göç etikleri yerde kabullenilmelerinin zor olduğu, bu sebeple göç ettikleri bölgelerde ve ülkelerde uyum sorunu yaşadıkları, bunun yanında memleketlerinden, ailelerinden uzak oldukları için kendilerinin de göç ettikleri yere uyum sağlama konusunda sıkıntı çektikleri, bu sebeple göçmenlerin psikolojik yönden de etkilendikleri görülmektedir (Karpat, 2003:8).

Uzun vadede karşılaşılan bir başka etki de, göç ettikleri yere uyum sağlayarak, o ülkenin kültürüne alışan göçmenlerin, daha sonraki yıllarda ülkelerine dönmek istediklerinde ikinci, bir uyum sorunu daha yaşamakta, bu kez eski kültürüne yabancılaşmakta ve yabancılık çekmektedir. Bir çeşit kültürel çift kimlik taşımaktadır. Hatta, göçmen ne gittiği ülkede tam kök salabilmekte, ne de ayrıldığı öz vatanının bir parçası olarak kalabilmektedir (Güleç ve Sancak, 2006:6).

1.2 GÖÇMEN KAÇAKÇILIĞI KAVRAMI

1.2.1 Göçmen Kaçakçılığı Tanımı

Göçmen kaçakçılığı kavramı hem sosyal bir olguyu, hem de suçlu bir faaliyeti ifade etmektedir. Bu çerçevede farklı tanımlamalar yapılmıştır. Örneğin, Doğan'a göre *“göçmen kaçakçılığı ekonomik, siyasi, sosyal ve herhangi bir nedenle yaşamakta olduğu ülkeyi terk etmek isteyen kişilerin ülkeden yasadışı yollarla çıkmalarına veya başka bir ülkeye girmelerine veya o ülkede yasal olarak ikamet etme hakkı olmayan kişilerin ülkede barınmasına imkan sağlamak”* anlamına gelmektedir (Doğan, 2008:25).

Gençler ise göçmen kaçakçılığını daha basit bir tanımla *“doğrudan veya dolaylı olarak parasal ve maddi çıkar elde etmek için bir kişinin uyrukluğunu taşımadığı veya daimi ikametgah sahibi olmadığı bir taraf devlete yasadışı girişin temini”* olarak tanımlamaktadır. (Gençler, 2003:176)

Evik'e göre göçmen kaçakçılığı; *“İnsanların iyi koşullar altında hayat sürme, iş bulma veya yaşadıkları ülkedeki siyasi, ekonomik ve sosyal istikrarsızlıklar gibi nedenlerden dolayı, göç etme ve istek ve zorunlulukları sonucunda, bulundukları ülkeden yasa dışı yollarla başka ülkelere gitme veya götürülmeleridir. Başka bir tanımlamayla, ekonomik, sosyal ve siyasi nedenlerden dolayı, iş bulma veya iltica gibi istekleri olan kişilerin, illegal geçişleri organize eden insan kaçakçılığı şebekeleri tarafından, menfaat karşılığında farklı ülkelere götürülmeleridir”* (Evik, 2005:126).

Göçmen kaçakçılığı işi ile ilgilenen organize suç şebekeleri kısa zamanda yüksek gelir elde etmek amacıyla göç etme fikri bulunmayan kişilere de ulaşmakta,

bu kişilere göç ettirecekleri yerlerdeki imkânlardan bahsederek kandırmaktadırlar. Genelde de bu konuda başarılı olmaktadır (Saritaş, 2010: 138).

Yasadışı göçün önlenmesinde her ne kadar da sınırların korunması birincil derecede önemli olsa da günümüzde gelişen teknoloji, ulaşım ve haberleşme gibi olanakların insan hareketlerini de küreselleştirdiği görülmektedir. Bu sebeple “göç güzergahları çeşitlenmiş, göç eden kişi sayısı artmış ve göç konusu sadece hedef ülkelerin sınır koruma önlemleriyle çözülebilecek bir olaya olmaktan çıkmıştır” (Özer: 2011:213).

Göçmen kaçakçılığı kavramı ilgili uluslararası örgütler tarafından da ele alınmış, bu kuruluşlar tarafından da uluslararası alanda kabul görmüş tanımlamalar yapılmıştır. Bunlar aşağıda incelenmiştir:

1.2.1.1 Sıniraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi Ek Kara, Deniz ve Hava Yoluyla Göçmen Kaçakçılığına Karşı Protokol’üne göre Göçmen Kaçakçılığı Kavramı

Birleşmiş Milletler çerçevesinde “Sıniraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi’ne Ek Kara, Deniz ve Hava Yoluyla Göçmen Kaçakçılığına Karşı Protokol” 2000 yılında imzalanmıştır. Türkiye de bu protokole taraf devletlerdendir.

Sıniraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek Kara, Deniz ve Hava Yoluyla Göçmen Kaçakçılığına Karşı Protokol önsözünde de belirtildiği gibi, kara, deniz ve hava yoluyla yapılan göçmen kaçakçılığını önlemek ve bununla mücadele etmek için atılacak etkin adımların işbirliği, bilgi alışverişi ve ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeylerdeki sosyo-ekonomik önlemleri ve diğer uygun önlemleri de kapsayan kapsamlı bir uluslararası yaklaşımın ve farkındalığın sağlanmasını amaçlamaktadır.

Bunların yanında protokol, göçmenlere insanca muamele yapılmasını ve haklarının bütünüyle korunmasının sağlanması ve ayrıca göçmenlerin hayatlarını ve güvenliklerini maddi menfaat kazanmak için tehlikeye atan göçmen kaçakçılığı ile ilgili olarak uluslararası bir belge eklenmesinin bu suçu önlemede ve bu suçla mücadelede faydalı olacağı düşünülmüştür.

Protokolün ikinci maddesinde protokolün amacı “göçmen kaçakçılığını önlemek ve bununla mücadele etmek, kaçak göçmenlerin haklarını korurken, taraf devletler arasında bu amaçla yapılan işbirliğini geliştirmek” şeklinde tanımlamıştır. Protokolün 3. Maddesinde ise Göçmen kaçakçılığının tanımı yapılmaktadır. Buna göre;

“Göçmen kaçakçılığı, doğrudan veya dolaylı olarak, mali veya diğer bir maddi çıkar elde etmek için. Bir kişinin vatandaşlığını taşımadığı veya daimi ikametgah sahibi olmadığı bir taraf devlete yasadışı girişinin temini” anlamına gelmektedir.

Tanımın devamında ise; “yasadışı göç”, giriş yapılan devletin yasal giriş için gerekli şartlarına uymaksızın, sınırı geçmek anlamına geldiğinden bahsedilmektedir.

1.2.1.2 Uluslararası Göç Örgütü’ne (IOM) göre Göçmen Kaçakçılığı Kavramı

Türkiye’nin de işbirliği anlaşması olan ve göç yönetimi ve insan ticaretiyle mücadele konularıyla yakından ilgilenen Uluslararası Göç Örgütü (IOM) de göçmen kaçakçılığı kavramını tanımlamaktadır. Buna göre;

“Doğrudan veya dolaylı olarak, maddi ya da diğer maddi çıkar elde etmek amacıyla, bir kişinin vatandaşı olmadığı ya da daimi olarak ikamet etmediği bir devlete yasadışı girişinin sağlanması anlamına geldiği ve insan ticaretinden farklı olarak göçmen (insan) kaçakçılığında sömürü, zorlama ya da insan hakları ihlali olmadığına değinmektedir” (Çiçekli, 2009:22). Tanımın ekinde ise yasadışı girişten bahsedilmekte ve yasadışı giriş “*kabul eden Devlete yasal giriş için gerekli şartları yerine getirmeden sınır geçme fiili*” olarak tanımlanmaktadır (Çiçekli, 2009:65).

Yukarıda da görüleceği gibi IOM’in göçmen kaçakçılığı ile ilgili yaptığı tanımın, Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı BM Sözleşmesine Ek Kara, Deniz ve Hava Yoluyla Göçmen Kaçakçılığına Karşı BM Protokolü’nün 3. Maddesinin a ve b bendinde göçmen kaçakçılığı ile yapılan tanım ile örtüştüğü görülmektedir.

1.2.1.3 Türk Ceza Kanununda (TCK) Göçmen Kaçakçılığı

Düzensiz göçü önlemek veya azaltmak için öncelikli olarak, bu yollardan haksız kazanç elde eden kimselerin yapmış olduğu eylemleri yasalar ile suç haline getirip orantılı şekilde bu suçların caydırıcı cezalar verilmelidir.

Türkiye, bu ihtiyaca cevap verebilmek ve “Sınır aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi” ve “Sınır aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek Kara, Deniz ve Hava Yoluyla Göçmen Kaçakçılığına Karşı Protokol” üne taraf olmuştur. Bunun sonucunda, protokollerin gereklerini yerine getirmek için göçmen kaçakçılığı kavramı ilk olarak, mülga olan 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 201-a maddesinde düzenlenmiş, ardından 2005 yılında yeniden düzenlenen 5237 sayılı TCK’nun 79. Maddesinde bazı revizyonlarla göçmen kaçakçılığı suçunu tanımlamıştır. 79. Maddenin metni aşağıdaki gibidir:

- 1) *“Doğrudan doğruya veya dolaylı olarak maddi menfaat elde etmek maksadıyla, yasal olmayan yollardan;*
 - a) *Bir yabancı ülkeye soka veya ülkede kalmasına imkan sağlayan,*
 - b) *Türk vatandaşı veya yabancının yurt dışına çıkmasına imkan sağlayan,**Kişi, üç yıldan sekiz yıla kadar hapis ve on bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Suç, teşebbüs aşamasında kalmış olsa dahi, tamamlanmış gibi ceza hükmolunur.*
- 2) *Suçun mağdurları;*
 - a) *Hayatı bakımından bir tehlike oluşturması,*
 - b) *Onur kırıcı bir muameleye maruz bırakılarak işlenmesi, halinde, verilecek ceza yarısından üçte ikisine kadar artırılır.*
- 3) *Bu suçun bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, verilecek cezalar yarı oranında artırılır.*
- 4) *Bu suçun bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi halinde, tüzel kişi hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.”*

Yukarıda da bahsedildiği gibi bu madde “Sınır aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek Kara, Deniz ve Hava Yoluyla Göçmen Kaçakçılığına Karşı Protokolüne” uygun ve benzer şekilde hazırlanmıştır.

2005 yılında yürürlüğe girmesinin ardından maddeye sonradan eklenen bazı hükümler bulunmaktadır. Örneğin, maddenin birinci fıkrasının sonuna eklenen “Suç, teşebbüs aşamasında kalmış olsa dahi, tamamlanmış gibi ceza hükmolunur” hükmü kolluk kuvvetlerinin göçmen kaçakçılığı fiilinin doğası gereği tamamlanmış olmasının tespitinin zorluğu veya imkansızlığı nedeniyle revize edilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrası hükümleri de, özellikle göçmen kaçakçılığı ırasında kaçakçıların insanlık dışı muameleleri ve yaralanma/ölümle sonuçlanan eylemlerine karşı caydırıcı bir etki uyandırmak amacıyla düzenlenmiştir. Buna göre, insan onuruna aykırı şekilde göçmenlere muamele eden kaçakçı daha ağır cezalara çarptırılabilir.

1.2.1.4 KKTC’de Göçmen Kaçakçılığı

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) uluslararası alanda Türkiye Cumhuriyeti dışında başka hiçbir ülke ve uluslararası örgüt, kurum ve kuruluş tarafından tanınmadığından dolayı bu konu ile ilgili olarak hiçbir uluslararası sözleşmeye veya protokole taraf değildir.

Bunun yanında, KKTC’nin mevcut yasalarında da göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti konuları ile ilgili herhangi bir yasal düzenleme veya müeyyide bulunmamaktadır.

Bu suçla konu olan yasadışı göçmenler ve göçmen kaçakçılara KKTC Yabancılar ve Muhaceret Yasası (Fasıl 105) md 9 (1) ve 12 (1)(5)’de belirtilen “KKTC’ye kanunsuz yollardan giriş suçundan” adli işlem yapılmaktadır.

Fasıl 105 madde 9’un (1) fıkrasında; “Kimse Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine pasaportsuz giremez. Pasaportsuz giren kişiler yasaklı göçmen sayılır. Ancak istisnai durumlarda Baş Muhaceret Memuru bu fıkra da öngörülen gerekliliklerden vazgeçebilir” denmektedir.

Fasıl 105 md 12’nin (1) fıkrasında ise; “Kimse, onaylanmış limandan başka bir yerden Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine giremez veya Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinden ayrılamaz” demektedir, Fasıl 105 madde 12’nin (5) fıkrasında ise; “Bu maddenin (1)’inci fıkrası kurallarına aykırı davranan veya sözkonusu kurallara aykırı davranılmasında herhangi bir kişiye akıl veren veya yol gösteren veya yardım eden bir kişi, bir suç işlemiş olur ve mahkumiyeti halinde 10.000 YTL (On Bin Yeni Türk Lirası)’na kadar para cezasına veya 3 (Üç) yıla kadar hapis cezasına veya her iki cezaya birden çarptırılabilir” denmektedir.

Devamında ise; “Bu madde kurallarına aykırı olarak herhangi bir suçun işlenmesi halinde mahkeme bu maddede öngörülen para ve/veya hapis cezasına ek

olarak suçun işlenmesinde kullanıldığı mahkeme kararıyla kesinleşen her türlü motorlu veya motorsuz deniz ve kara araçları için müsadere emir verebilir.” ifadesine yer verilmektedir.

1.2.3 İnsan Ticareti ile Göçmen Kaçakçılığının Farkları

İnsan ticareti ve göçmen kaçakçılığı kavramlarının literatürde ve günlük hayattaki kullanımda sıkça karıştırıldığı ve birbirlerinin yerine kullanıldıkları görülmektedir. Bu sebeple bu bölümde kısaca insan ticareti kavramından bahsettikten sonra dahi iyi anlaşılabilmesi için insan ticareti ve göçmen kaçakçılığı arasındaki farklara değinilecektir.

BM Sınırşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi’ne ek Özellikle Kadın ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına İlişkin Protokol’de insan ticareti ile ilgili yapılan tanım genel olarak dünyada kabul görmüş bir tanımdır.

Buna göre, “İnsan ticareti; kuvvet kullanarak veya kuvvet kullanma tehdidi ile veya diğer bir biçimde zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma, kişinin çaresizliğinden yararlanma veya başkası üzerinde denetim yetkisi olan kişilerin rızasını kazanmak için o kişiye veya başkalarına kazanç veya çıkar sağlama yoluyla kişilerin istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması anlamına gelir. İstismar terimi, asgari olarak, başkalarının fuhşunun istismar edilmesini veya cinsel istismarın başka biçimlerini, zorla çalıştırmayı veya hizmet ettirmeyi, esareti veya esaret benzeri uygulamaları, kulluğu veya organların alınması anlamına gelmektedir.”

Tanımın devamı olan “b” bendinde ise insan ticaretine maruz kalan 18 yaşından küçük kişinin veya kimsenin rızasının olup olmadığının durumu değiştirmeyeceğine değinmektedir.

Yukarıda da görüldüğü gibi insan ticareti ve göçmen kaçakçılığı ile ilgili tanımlar incelendiğinde bile, iki terim arasındaki farklar ortaya çıkmaktadır. Ancak her ne kadar ikisi arasında önemli farklar olsa da, bunların tamamen birbirinden ayrı olgular olarak görmek de yanlış olacaktır. Her iki suçun işlenmesinde organizasyonların kullandıkları yöntemler ve güzergahlar birbiri ile benzerlikler göstermektedir. Hatta bazen göçmen kaçakçılığı serüveni ile başlayan göçmenlerin

ileriki safhalarda zor kullanılarak ve belgelerine el konularak insan ticareti mağduruna dönüştürüldükleri de dikkatten kaçırılmamalıdır.

Buna göre her iki terim arasındaki farkları genel anlamıyla şu şekildedir:

- İnsan Ticareti mağdurları bu süreçte baskı ve şiddete maruz kaldığından dolayı insan hakları ihlal edilirken, göçmen kaçakçılığında ise göçmenler bu organizasyonun için kendi rızaları ile girdiğinden bu aşamada insan haklarının ihlal edilmesi söz konusu değildir. Burada giriş yapılan ülke yasaları ihlal edilmektedir. Yalnız burada şunu da belirtmek gerekir ki yasadışı göçmenler her ne kadar da kendi rızaları ile bu sürece katılsa da bu süreçte taşınmaları esnasında insanlık dışı şekilde nakiller olabileceğinden kısmen de insan hakları ihlali olabilmektedir.
- Göçmen kaçakçılığı organizasyonlarında, ülke sınırları aşılması gerekirken, insan ticaretinde her zaman ülke sınırların aşılmadığı görülmektedir. Duruma göre aynı ülke sınırları içinde de yapılabilmektedir.
- İnsan ticaretinde tacirle mağdur arasındaki ilişki kesilmeden devam ederken, göçmen kaçakçılığında ise göçmenler hedef ülkeye ulaştıktan sonra göçmen kaçakçıları ile bağlantıları sona ermektedir.
- İnsan ticaretinde mağdurların kendi rızaları bulunmazken, göçmen kaçakçılığında göçmenler kendi rızaları ile bu sürece katılmaktadırlar.
- İnsan ticaretinde mağdurlar, baskı ve şiddet altında zorla çalıştırılıp veya organları alınması ile ilgili istismar edilirken, göçmen kaçakçılığında organizasyona katılan göçmenlerden doğrudan maddi menfaat temin edilmektedir.
- Her ne kadarda insan ticaretinde de, göçmen kaçakçılığında da yasa dışı çalışmak söz konusu olsa da, insan ticaretinde mağdurlar yasadışı çalıştırılmakta ve bu eylem zorlama yoluyla gerçekleşmektedir. Göçmen kaçakçılığında göçmenlerin hedef ülkelerde yasa dışı çalışmaları yaygın

görülmekte ise de, çalışma işi kendi iradelerine kalmış bir durumdur (Demir ve Erdal, 2010:41).

1.2.4 Dünya’da Göçmen Kaçakçılığı

Dünyada milyonlarca insan çeşitli nedenlerle yasal yollardan veya yasadışı yollardan göç etmekte ve göç etmek istemektedir. Ancak gerekli şartları yerine getirip hedef ülkeye gidemeyenler veya bu şartları yerine getiremeyenler, istedikleri hedef ülkeye ulaşmak için, bu tür organizasyonları sağlayan göçmen kaçakçılarının müşterisi haline gelmektedirler.

Göçmen kaçakçılarının müşterisi haline gelen yasadışı göçmenlerin ise zaman zaman kaçakçıların istemiş oldukları meblağları verebilmek için her şeylerini sattıkları, borçlandıkları veya göçmen kaçakçılarının başka illegal işlerinde çalıştıkları, hatta zaman zaman istedikleri hedef ülkeye gidebilmek için bu yola yalnız çıktıkları bile görülmektedir (Kahya ve Sever, 2013:42).

Ancak çoğunlukla yasadışı göçmenler, sınırlardan geçerken ne gibi zorluklarla karşılaşabileceklerini bilmediklerinden, bu yolculuğa yalnız çıkmaya cesaret edemeyip, bu işle uğraşan tecrübe sahibi göçmen kaçakçılarından yardım almayı tercih etmektedirler (Kamwendo, 2011).

Göçmen kaçakçılığında talebin artmasıyla doğru orantılı olarak maddi kazanç da artmıştır. Maddi kazancın artması göçmen kaçakçılığı organizasyonlarının daha planlı ve profesyonel şekilde yapılmasına olanak sağlamıştır ve göçmen kaçakçılığının tercih edilen bir suç haline gelmesine neden olmuştur. Durum böyle olunca göçmen kaçakçılığının sınıraşan ağlara sahip organize suç örgütleri tarafından ilenen bir suç olduğu değerlendirilmektedir. Europol, UNODC ve IOM gibi uluslararası örgütlerin raporlarında da göçmen kaçakçılığının sınıraşan suç örgütleri tarafından işlendiği ifade edilmektedir (Kahya ve Sever, 2013:43).

Yapılan araştırmalar ve incelemeler sonucunda uluslararası alanda yapılan göçmen kaçakçılığının, birkaç ayaktan oluşan küçük suç örgütlerince yapıldığı, kazancın ise büyük kısmını bu küçük organize yapıları koordine eden sınıraşan büyük suç örgütlerinin aldığı görülmektedir (Kahya ve Sever, 2013:43). Ayrıca literatürde yapılan incelemelerde, sınıraşan bir suç türü olan göçmen kaçakçılığının uyuşturucu

kaçakçılığı, karapara aklama ve sahte seyahat belgesi düzenleme gibi suçlarla ilişkili olduğu görülmektedir.

Uyuşturucu kaçakçılığı ve göçmen kaçakçılığı organizasyonlarının rotalarının da benzerlik gösterdiği literatürde belirtilmiş olup, göçmen kaçakçılığı organizasyonlarına dahil olan bazı yasadışı göçmenlere, bu organizasyon sırasında uyuşturucu maddeler taşındığı ortaya konmuştur. Bununla birlikte göçmen kaçakçılığı ile uğraşan organizatörlerin bazen sınırlarda bulunan ve kaçakçılık işiyle uğraşan kişilerle de işbirliğine girdikleri görülmektedir (Kahya ve Sever, 2013:146).

Yasadışı göçmenlere, organizasyonun içinde seyahat olması halinde tapu, diploma, sahte kimlik gibi belgeleri düzenleme becerisi olan ve aynı zamanda sahte pasaport ve vize de üretebilen suç gruplarıyla ilişki içinde olması da kaçınılmaz bir gerçektir.

Göçmen kaçakçılığı gruplarının ve yapılarının değişkenlik gösterdiği görülmektedir. Düzenlenecek organizasyonun ülke içi ile sınırlı olması halinde küçük ölçekli bir yapıya ihtiyaç duyulurken, bir ülkeden başka bir ülkeye veya bir kıtadan başka bir kıtaya gerçekleşmesi durumunda gerek duyulan yapıların boyutu büyümektedir. Bu sebeple göçmen kaçakçılığı yapan suç grupları ve yapılarının esnek bir yapıya sahip olduklarını söylemek mümkündür (Kahya ve Sever, 2013:52).

Göçmen kaçakçılığı organizasyonlarında birçok kişinin yer aldığı görülmektedir. Ancak kişi ve görevlerinin yapılacak göçmen kaçakçılığı organizasyonlarına göre değişiklik göstermektedir. Göçmen kaçakçılığı organizasyonlarında kaçakçılığın yapılacağı yola göre (hava, kara, deniz gibi) ihtiyaç duyulan sayıda eleman görev almaktadır. Ayrıca göç güzergahlarının da göçmen kaçakçılığı organizasyonlarında eleman değişikliğine yol açtığı görülmektedir. Bu sebeptendir ki göçmen kaçakçılığı organizasyonu yapan sınıraşan suç örgütlerinin bağlantılarının güçlü olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü bir göçmen kaçakçılığı organizasyonunda eğer organizasyon deniz yolu ile yapılacaksa kaptana; hedef ve transit ülke sınırlarını ve sahillerini iyi bilen kişilere; kaynak ülkelerde göçmenleri bulup toparlayacak elemanlara; bu kişiler arasında organizasyon bağlantısını kuracak kişilere ihtiyaç duyulmaktadır.

İçduygu ise, sınır aşan bir suç türü olan göçmen kaçakçılığı organizasyonlarının zaman zaman uyuşturucu ve silah kaçakçılığı ile örtüştüğü

görülse de, bu yapıların uyuşturucu ve silah kaçakçılığındaki gibi büyük mafya tipi yapılar olmadığını, bunlara benzerlik göstermekle birlikte daha küçük düzeyde ama yine de organize yapılar olduğunu belirtmekte olup, bu yapılar içerisinde yer alan aktörleri ise; yatırımcı, yasadışı göçmenleri bulanlar, taşıyıcı, yardım alınan kamu görevlisi (koruyucu), bilgilendirici, rehber, uygulatıcı, destek personel, para toplayıcı ve para taşıyıcısı olarak sınıflandırmaktadır (İçduygu, 2003:44).

Yukarıda belirttiğimiz aktörleri kısaca açıklayacak olursak;

- Yatırımcı: Göçmen kaçakçılığı organizasyonun yapılabilmesi için gerekli parayı sağlayan ve organizasyonu denetleyen kişi.
- Bulan: Göçmen kaçakçılığı organizasyonuna katılacak yasadışı göçmenleri bulan ve yasadışı göçmenlerle organizasyonu düzenleyen kişi arasındaki aracı.
- Taşıyıcı: Yasadışı göçmenleri hedef ülkeye taşıyan kişi.
- Koruyucu: Göçmen kaçakçılığı organizasyonunu koruyan ve gerekli kolaylığı sağlayan kamu görevlisi.
- Bilgilendirici: Bilgi akışını sağlayan, yani aktörler arasındaki iletişimi sağlayan kişi.
- Rehber: Kaynak ülkeden transit ülkeye veya hedef ülkeye geçerken sınırlardan nasıl ve ne şekilde geçileceği konusunda bilgi sağlayan kişi.
- Uygulatıcı: Göçmen kaçakçılığı organizasyonunda yasa dışı göçmenlerin düzenini sağlayan kişi.
- Destek personel: Geçiş noktalarında gerekmesi halinde konaklama ve diğer yardımları sağlayan kişi.
- Para Toplayıcı: Göçmen kaçakçılığı organizasyonuna katılan kişilerden para toplayan kişi.
- Para Taşıyıcı: Göçmen kaçakçılığı organizasyonlarından elde edilen parayı aktaran kişi (İçduygu, 2003:46)

Uluslararası alanda yapılan göçmen kaçakçılığı sayısal olarak ortaya konduğunda, göçmen kaçakçılığının daha az yaygın olduğu 1990'lı yıllarda Batı Avrupa'ya yasadışı olarak giren göçmenlerin %10 ile %22'sinin göçmen kaçakçıları tarafından sokulduğu iddia edilmekteydi (Vayrynen, 2002:7). Örneğin Salt (2000:39) 1993 yılında Batı Avrupa'ya giren yasadışı göçmenlerin %15 ila %30'unun göçmen kaçakçılığı organizasyonlarına dahil olduğunu iddia etmiştir. Daha yakın zamanda

yapılan çalışmalarda ise bu oranın arttığı ve düzensiz göçün %90'lara varan ölçüde kaçakçılar yardımıyla gerçekleştiği iddia edilmektedir (Bhabha ve Zard, 2006; UTSAM, 2012).

1.2.4.1 Göçmen Kaçakçılığı Yöntemleri

Yapılan çalışmalarda, göçe konu olan yasadışı göçmenlerin, ulaşmak istedikleri hedef ülkelere kendi başlarına ulaşmayı denedikleri gibi zaman zaman da göçmen kaçakçılarından yardım aldıkları görülmektedir. Yasadışı yollarla göç etmek istedikleri hedef ülkeye gitmek için göçmenlerin genellikle bu işle uğraşan göçmen kaçakçılarından yardım aldıkları görülmektedir. Bunun sebebinin ise hedef ülkeye gitmek isteyen yasadışı göçmenlerin hedef ülkeye giderken hangi yolu izleyeceklerini ve ne gibi zorluklarla karşılaşacaklarını bilmediklerinden dolayı olduğu düşünülmektedir (Kahya ve Sever, 2013:68).

Ayrıca göçmenlerin gitmek istedikleri hedef ülkelere yasadışı giriş yapmak isteyen yasadışı göçmenleri engellemek için aldıkları sert tedbirler de, yasadışı göçmenleri göçmen kaçakçılarıyla irtibata geçmeye zorlayan nedenlerden birisidir.

Bazı yasadışı göçmenlerin ise sınırlardan geçerken akraba ve tanıdıklarından yararlandığı görülmektedir. Örneğin Afganların sınırı geçerken tamamen göçmen kaçakçılarından yardım aldığı görülürken, İran ve Irak uyruklu yasadışı göçmenlerin yarı yola kadar kimseden yardım almadığı görülmektedir (Kahya ve Sever, 2013:69).

Göçmen kaçakçılığı sahte belgeler düzenlenerek hava yoluyla olabileceği gibi yaya olarak veya araçlarla karayoluyla da yapılabilmektedir. Bunların yanında yine göçmen kaçakçılığının, teknelerle ve botlarla deniz yolu ile de yapıldığı görülmektedir.

Göçmen kaçakçılığı yöntemlerinin yasadışı göçmenlerin maddi olanakları, gidecekleri hedef ülke, hedef ülke tarafından göçmen kaçakçılığını önlemek için alınan önlemler ve tedbirlere göre ve arz talep ilişkisi gibi nedenlerle de etkilendiği ve değiştiği görülmektedir (UTSAM, 2012).

1.2.4.2 Göç Güzergâhları

Göçmen kaçakçılığı yapan organize suç örgütlerinin belirlemiş oldukları güzergâhları değişen şartlara göre farklılaşabilmektedir. Literatürde yapılan incelemede göçmen kaçakçılığı rotalarının belirlenmesinde, yasadışı göçmenlerin durumu, ülkelerin jeopolitik durumu ve aldıkları önlemlerin göç rotalarının belirlenmesine neden olduğu görülmektedir.

Örneğin maddi gücü zayıf olan yasadışı göçmenlerin hava yolundan çok deniz yolunu tercih ettikleri ve göçmen kaçakçılarının rotalarını buna göre uyarladığı görülmektedir. Hava yolu ile yapılan göçmen kaçakçılığının deniz yolu ile yapılan göçmen kaçakçılığı organizasyonuna göre, maddi açıdan daha fazla getirisi olduğu belirtilmektedir. Ayrıca göçmen kaçakçılarının da deniz yoluyla yapılan organizasyonların, hava yoluyla ve kara yoluyla yapılan organizasyonlara göre daha az maliyetli olduğu gözlemlenmektedir.

Yapılan incelemeler sonucu, göç rotalarının çeşitlilik göstermesiyle birlikte, hedef ve transit ülkelerin göçmen kaçakçılığını önleme konusunda göstermiş oldukları gelişmeler ve uygulamalar sonucu da göç rotalarının, duruma göre kolayca değiştiği gözlemlenmiştir. Burada çalışmamız açısından da Avrupa'ya yönelik göç güzergahları incelendiğinde Harita-1'de de görüleceği gibi özellikle Afrika'dan Avrupa Birliği (AB) Ülkelerine yönelik yasa dışı göçün, gerek Kuzey Afrika sahillerinden doğrudan, gerekse Türkiye üzerinden kara ve denizyolu kullanılarak dolaylı olarak gerçekleştirilmekte olduğu görülmektedir. Avrupa'ya yönelik olarak Asya ve Afrika kaynaklı, 5 göç yolunun kullanılmakta olduğu bilinmektedir.

Buna göre, Kuzey Batı Afrika'dan İspanya ve Portekiz'e (Göç Yolu-1), Kuzey Orta Akdeniz bölgesinden (Libya-Mısır) İtalya, Fransa ve Malta'ya (Göç Yolu-2), Doğu Akdeniz bölgesinden ise Mısır ve Türkiye üzerinden (Göç Yolu-3) Yunanistan'a kara ve deniz yolu ile yasa dışı göç yapılmaktadır. Ayrıca Somali ve Etiyopya üzerinden ise, (Göç Yolu-4) önce deniz yoluyla Pakistan ve İran'a, oradan da kara yolu ile Rusya Federasyonu (RF) veya Türkiye üzerinden doğrudan Avrupa'ya, kara-deniz yoluyla, Afrika kaynaklı yasadışı göç yapılmaktadır. Asya kaynaklı yasadışı göç güzergâhı (Göç Yolu-5) incelendiğinde ise, göçün yoğunluklu olarak Orta Asya üzerinden kara yolu ile RF ve Türkiye güzergâhı kullanılarak Avrupa'ya yönelik gerçekleştirilmeye çalışıldığı bilinmektedir (Koyuncu, 2006:23)

Harita-1: Avrupa' ya yönelik yasa dışı göç güzergahları

Yukarıda da belirtildiği gibi bu göç rotaları hedef ve transit ülkelerin tutumuna göre değişiklik göstermektedir. Bunun en belirgin örneklerinden birisi Türkiye'deki göç rotalarıdır. Örneğin, 2000-2001 yıllarında Türkiye'nin göstermiş olduğu kararlı tutum ve çalışmalar sonucu göçmen kaçakçılığı ile ilgili göç rotalarının güney rotasına (Irak-Suriye-Lübnan) ve kuzey rotası (İran-Kafkaslar-Ukrayna) istikametlerine doğru kaymıştır (EGM, 2001).

Bunun yanında 2003 AB İlerleme Raporunda deniz yoluyla göçmen kaçakçılığı yapan gemilerin rotalarının da son dönemde yoğunlukla Afrika ülkelerinden İtalya ve Fransa'ya, ayrıca Sri Lanka, Hindistan tarafından gelen gemilerin de, Süveyş Kanallarını takip ederek, GKRY, Yunanistan ve İtalya yolunu tercih etmeye başladıkları görülmüştür.

Bu güzergâhlar, elbette zaman içinde gelişen ve değişen şartlara göre değişiklik göstermektedir. Bazen bir sınır bölgesinde alınan önlemler, güzergâhın sınırın bir başka bölgesine, bazen de başka bir ülkenin sınırına doğru kaymasına yol açmaktadır. Ancak, değişmeyen şudur ki, yasadışı göç akınları bitmemekte, kaynak ülkelerden hedef ülkelere yönelik hızlı, akışkan ve devamlı bir seyir takip edilmektedir.

1.2.4.3 Göçmen Kaçakçılığının Ekonomik Boyutu

Göçmen kaçakçılığı, çeşitli nedenlerle ülkelerinden göç edip hedef ülkelere gitmek isteyen göçmenlerin, bunu yasal yollarla başaramaması sonucu maddi kazanç karşılığı yasadışı yollarla gidilmek istenen hedef ülkeye ulaştırılmasını sağlamaktır denilebilir. Göçmen kaçakçılığı organizasyonlarını düzenleyen sınıraşan suç örgütlerinin bu organizasyonlardan yüksek miktarda kazanç sağladıkları görülmektedir. Bu sebeple göçmen kaçakçılığı sınıraşan organize suç örgütleri açısından cezbedici bir hale gelmiştir. Göçmen kaçakçılığı organizasyonlarından kazanılan kazançlar da, göç güzergâhlarında olduğu gibi değişiklik göstermektedir.

Göçmen kaçakçılığı kazançlarına etki eden faktörlerin, göçmen kaçakçılığı organizasyonunun büyüklüğüne göre, hedef ülkenin uzaklığına, kullanılacak yonteme, göre örneğin hava yolu, deniz yolu veya kara yolu olmasına göre değiştiği de görülmektedir.

Bunlara örnek verecek olursak; örneğin İçduygu (2003) Türkiye’ de yapılan göçmen kaçakçılığından kazanılan miktarın 1000 ile 7000 dolar arasında değiştiğini belirtmektedir. Demir (2006) ise Türkiye’de yapılan göçmen kaçakçılığı organizasyonlarında hedef ülkenin Yunanistan olması halinde kazanılan miktarın 200 ile 1500 dolar arasında değiştiğini belirtirken, hedef ülkenin İtalya olması halinde ise bu miktarın 2500 ile 5000 dolar arasında değiştiğini söylemektedir (Demir,2006:34)

Koser ise yapmış olduğu bir çalışmada göçmen kaçakçılığının Pakistan’dan ABD veya Kanada’ya olması halinde kişi başına alınan miktarın 11000 ile 20000 dolar arasında değiştiğini belirtirken, rotanın değişip Avrupa ülkelerine yöneltilmesi halinde bu miktarın 9000 ile 14000 arasındaki miktarlara düştüğüne değinmektedir (Koser, 2008:12). Bu rakamlar kişi başı ücretleri yanılmaktadır. Bu nedenle miktar tek kişi bakımından çok yüksek görünmese de, düzenlenen göçmen kaçakçılığı organizasyonlarında, ortalama en az 10 yasadışı göçmen ile hatta zaman zaman bu rakamın 30 ila 100’lere kadar çıktığı, bazen ise daha fazla olduğu organizasyonlar olarak değerlendirildiğinde ve olaya bu açıdan bakıldığında rakamın ne kadar yüksek olduğu daha açık şekilde görülecektir.

Europol tüm dünyada, göçmen kaçakçıların yasadışı yollarla sınırları geçirmiş oldukları göçmenlerden yılda 12 Milyar Euro kazanç sağladıklarını iddia etmektedir (Bruggeman, 2002:1).

İKİNCİ BÖLÜM

KKTC, KIBRIS ADASI VE GÖÇ

Kıbrıs adasının adını, adada bolca bulunan kınaçiçeğinin İbranice adı olan Koper çiçeğinden veya yine Kıbrıs' ta yine bolca bulunan bakırın Latince adı olan Cuprum'dan aldığı söylenmektedir (Hakeri, 1993:17).

Kıbrıs adasının bulunduğu coğrafi konum sebebiyle sürekli değişkenlik göstermiştir. Ercan'a göre, Kıbrıs'ı ilk iskan edenler Anadolu'dan gelen insanlardır. M.Ö. 2000 yıllarında Kıbrıs'ın isminin Alasya'dır ve Mısır kayıtlarında bakır ülkesi olarak geçmektedir. Ayrıca M.Ö. 1400'lü yıllarda Hitit metinlerinde de Kıbrıs adasının adının Alasya olarak geçtiğini belirtmektedir (Ercan, 2005:386).

2.1 KIBRIS COĞRAFYASI

Kıbrıs doğu Akdeniz'in 34.33-35.42 enlemleriyle, 32.17-34.35 boylamlarında yer alan ve Akdeniz' in Sicilya ve Sardunya adalarından sonra, 9251 kilometre kare alanı kaplayan üçüncü büyük adasıdır. Aşağıdaki Harita-2'de de görülebileceği gibi adanın doğu ve batı uçları arasındaki uzaklık 226 km, kuzey ve güney uçları arasındaki uzaklık ise ortalama 96 km'dir.

Kıbrıs komşuları bakımından incelendiğinde kuzeyinde 71 km'lik mesafe ile Türkiye, güneyinde 384 km ile Mısır, doğusunda 98 km ile Suriye, 162 km ile Lübnan, 267 km ile İsrail ve kuzey batısında ise 900 km ile Yunanistan'ın yer aldığı görülmektedir (İsmail, 1989:10).

Harita-2 Kıbrıs Adası ve Komşularına Olan Uzaklığı

“Kıbrıs adası, yapı ve yeryüzü şekilleri bakımından, Anadolu’nun güneyindeki Toros dağlarının bir uzantısı olarak ele alınmaktadır. Bilimsel araştırmalar sonucu Türkiye’ den deniz vasıtasıyla ayrılmış olan Ada’nın, temelde birkaç yüz metre derinlikte bir denizaltı platformuyla, Anadolu’ ya bağlı bulunduğu ortaya çıkmıştır” (İnaf, 1992:7).

“Jeolojik dönemin birinci zamanında Anadolu’nun Hatay bölgesine bitişik olan Kıbrıs, ikinci ve üçüncü zamanlarda oluşan çökmelerle Anadolu’dan kopmuş” (İsmail, 1988:2) olan adanın iklimi de diğer Akdeniz bölgesindeki iklimlerle benzerlik göstererek yazları sıcak ve kurak, kışları ise ılıman ve yağışlıdır. Bununla birlikte adanın bitki örtüsü de makidir.

Kıbrıs’ın kıyıları hayli girintili çıkıntılı olduğundan limanlara elverişli bir adadır. Bu sebeple adanın dört bir tarafı limanlarla çevrilidir. Bunlar; Gazimagosa, Larnaka, Limasol, Baf, Poli, İksero ve Girne limanları olmak üzere yedi adettir (Hakeri, 1993:20). Bu limanların en önemlisi olan Gazimagosa Limanı ve Girne Limanı KKTC topraklarında yer almaktadır.

2.2 KIBRIS TARİHİ

Kıbrıs tarihine geçmeden önce Kıbrıs’ın önemin konusuna değinmenin Kıbrıs’ın neden bu kadar çok farklı kültür ve medeniyete ev sahipliği yaptığının daha iyi anlaşılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir

Davutoğlu Kıbrıs’ın önemi hakkında şunları söylemektedir;

“Avrupa, Asya ve Afrika’ ya hemen hemen eşit uzaklıkta olması açısından dünya ana kıtası içinde merkezi bir konuma sahip bulunan Kıbrıs, Girit ile birlikte su geçiş yollarının kesiştiği bir hat üzerindedir. Asya ve Avrupa’yı ayıran boğazlar ile Asya ve Afrika’yı ayıran Süveyş Kanalı arasında yer alan Kıbrıs aynı zamanda Avrasya-Afrika bağlantısının en önemli su havzaları olan Körfez ve Hazar havzaları ile Aden Hürmüz su yollarının da nabzını tutacak sabit bir üs ve uçak gemisi konumundadır. Kıbrıs’ı ihmal eden bir ülkenin küresel ve bölgesel politikalarında etkin olabilmesi mümkün değildir” (Davutoğlu, 2003:175-176).

Eski çağlarda da Kıbrıs, Ortadoğu ve Akdeniz arasındaki konumu sebebiyle, bu dönemdeki ticaret yollarına hakim bir bölge olduğundan, ticaret yollarını korumak isteyen ve hakimiyeti altına almak isteyen devletler, bu dönemde korsanların tehditlerine ve saldırılarına maruz kalmıştır (İsmail, 1988:2).

Günümüzde de Kıbrıs, bulunduğu coğrafi konumu ile Ortadoğu'da stratejik bakımdan önemli bir bölgedir. Bu sebeptendir ki İngiltere birçok yerdeki üslerini kapatmasına rağmen Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nde (GKRY) bulunan Avrotur ve Dikelya üslerini kapatmamıştır.

Kıbrıs, bu nedenlerle, Akdeniz'e egemen olan devletler ve kavimler tarafından ele geçirilmiş ve tarih boyunca sürekli olarak el değiştirmiştir. Bu kavimler ve devletler şunlardır:

- MÖ 1500-1320 Mısırlılar,
- MÖ 1320-1200 Hititler,
- MÖ 1200-709 Fenikeliler,
- MÖ 709-612 Asurlar,
- MÖ 612-569 Bağımsız Kıbrıs Krallıkları,
- MÖ 569-525 Mısırlılar,
- MÖ 525-333 Persler,
- MÖ 333-294 Makedonyalılar,
- MÖ 294-58 Ptolemler,
- MÖ58- MS 395 Romalılar,
- 395-649 Bizanslılar,
- 649-964 Araplar,
- 964-1191 Bizanslılar,
- 1191-1192 İngilizler,
- 1192 Templer Şövalyeleri,
- 1192-1489 Lüzinyanlar,
- 1489-1571 Venedikliler (İsmail, 1989:11-12).

Bu süreç içerisinde ise Kıbrıs'ta Putpereslik, Zerdüştlük, Yahudilik, Hristiyanlık ve İslamiyet gibi önemli inanç ve dinlerin hüküm sürdüğü görülmektedir (Çevikel, 2000:15).

Osmanlı İmparatorluğu ise Anadolu, Suriye, Mısır ve Kuzey Afrika'yı da topraklarına kattıktan sonra, kendi güvenliği açısından zafiyet yaşamamak için topraklarına katmak üzere Kıbrıs'la ilgilenmeye başlamıştır (İnaf, 1992:20).

Erdoğru Osmanlı'nın Kıbrıs'la 1488'den sonra yoğun olarak ilgilenmeye başladığını, Mısır'ın fethinin ise adanın Osmanlı topraklarına katılma sürecini hızlandırdığını söylemektedir (Erdoğru, 1991:45).

Bunlarla birlikte Kıbrıs'ı üs edinen korsanlar Akdeniz'den geçen gemileri tehdit etmesi, saldırması ve yağmalamasıyla birlikte, korsanların baskısından, Katolik Venediklilerin baskısından ve zulmünden kurtulmak isteyen Ortodoks Rumların yardım çağrısı üzerine Osmanlının Kıbrıs'ı topraklarına katması kaçınılmaz hale gelmiştir (İsmail, 1992:7). Ada II. Selim döneminde Lala Mustafa Paşa komutasındaki kuvvetlerle 1571 yılında fethedilmiştir ve Osmanlının idaresi altına girmiştir (Tülümen, 1998:7).

Osmanlı idaresi altına giren Kıbrıs bu dönemde beylerbeylik ilan edilmiş, Anadolu' dan Alaiye, Karaman'dan İç-İl, Zülkadir'den Sis ve Halep'den Tarsusu sancakları Kıbrıs beylerbeyliğine bağlanmıştır (Çevikel, 2000:21).

1572 kayıtlarında Kıbrıs'ta yaklaşık 900 köy bulunduğu ve toplam nüfusun 150.000 olduğu görülmekteydi. Bunu gören Osmanlı idaresi böyle geniş bir alana sahip olan bir ada için bu nüfusun yeterli olmadığına kanaat getirerek Kıbrıs'ı kalkındırma düşüncesi ile Kıbrıs nüfusunu takviye etmeye karar vermişlerdir (Emecen'den akt. Atasoy, 2011:32). Osmanlı idaresi bu kararı üzerine adadaki yeterli nüfusu sağlamak maksadı ile bir sürgün hükmü çıkarmıştır.

Bu sürgün hükmüne göre Beyşehir, Seydişehir, Aksaray, Niğde, Develikarahisar, Ürgüp, Kocahisar, Bor, Ilgın, Sultandağı, Akşehir, Akdağ ve Bozoktan bölgelerinden pek çok kişinin o dönem Kıbrıs'a sürgün edildiği görülmektedir (Orhonlu 1971:94). Adanın kalkınması ve ihtiyacı bakımından sürgün edilen kişilerin, hanelerin daha çok çiftçi, hallaç, tellak, ayakkabıcı, imam, boyacı, derici, aşçı, demirci, tüfekçi, tüccar, keçeci, terzi, çilingir, taşçı, kürekçi, eskici, kılıf dokumacısı, nalbant, marangoz, çizmeci, öğrenci gibi meslek gruplarına sahip işsiz ve toprak sahibi olmayan kişilerden oluştuğu anlaşılmaktadır (Erdoğru, 1993:48).

1877-1878 yıllarında Osmanlı Devleti, Rusya ile girmiş olduğu savaştan yenik çıkması sonucu zayıflamış ve güç kaybetmiştir. Bunu fırsat bilen İngiltere, sömürgesi olan Hindistan'a gidiş yolunun güvenliğini sağlamak amacıyla o dönemde Osmanlı'nın hakimiyetinde bulunan Kıbrıs'ı almak istemiş ve Kıbrıs'ın kendilerine verilmemesi halinde bu durumun kötü sonuçlar doğurabileceği hususunda Osmanlı'ya ultimatoma vermişti. İngilizlerin bu ultimatoma üzerine Osmanlı ve İngiltere arasında bir antlaşma yapılarak Kıbrıs İngiltere'ye kiralanmıştır (Çakmak, 2008:203-204).

1878 yılında İngiltere ve Osmanlı arasında imzalanan Ayestafanos Antlaşması'na göre ada her ne kadar da İngilizlere kiralsan da mülkiyet ve hukuki açıdan Osmanlıya bağlı kalacaktı (Atasoy, 2011:34).

Bu dönemde Kıbrıs'ın İngiltere'ye verileceğini öğrenen Türkler, Türkiye'ye göç ederken İstanbul'da yaşayan Rumlar ise Kıbrıs'a göç etmeye başlamıştır. Bunun sonucu olarak da adada nüfus dengesi bozulmaya başlamış ve Türkler azınlık durumuna düşmeye başlamıştır (Tosun, 2001:98-99).

1878 yılında İngiltere tarafından kiralanın Kıbrıs I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı'nın Almanya'nın yanında yer alması sebebiyle 1914 yılında İngiltere tarafından ilhak edilmiştir. İngiltere'nin Kıbrıs'ı ilhakı, 1923 yılında imzalanan Lozan Antlaşması ile Türkiye tarafından resmen tanınmıştır.

II. Dünya Savaşı'ndan sonra Soğuk Savaş ve sömürgelerin self determinasyon hakkına dayanarak bağımsızlıklarını ilan etmeleri uluslararası sistemin değişmesine neden olmuştur. Buna dayanarak Kıbrıs'ı Yunanistan'a bağlamak isteyen Kıbrıslı Rumlar bu amaçlarını gerçekleştirebilmek için self determinasyonu bahane ederek 1950 yılında Kıbrıs meselesini Birleşmiş Milletler (BM) gündemine taşımıştır (Demir, 2005:350-351).

1950 yılında adada yaşanan bağımsızlık istekleri sonucu yapılan Londra ve Zürih Antlaşmaları ile Türkiye, Yunanistan ve İngiltere garantörlüğünde 1960 yılında Türklerden ve Rumlardan oluşan iki toplumlu Kıbrıs Cumhuriyeti (KC) kurulmuştur (Bozkurt, 2001:14).

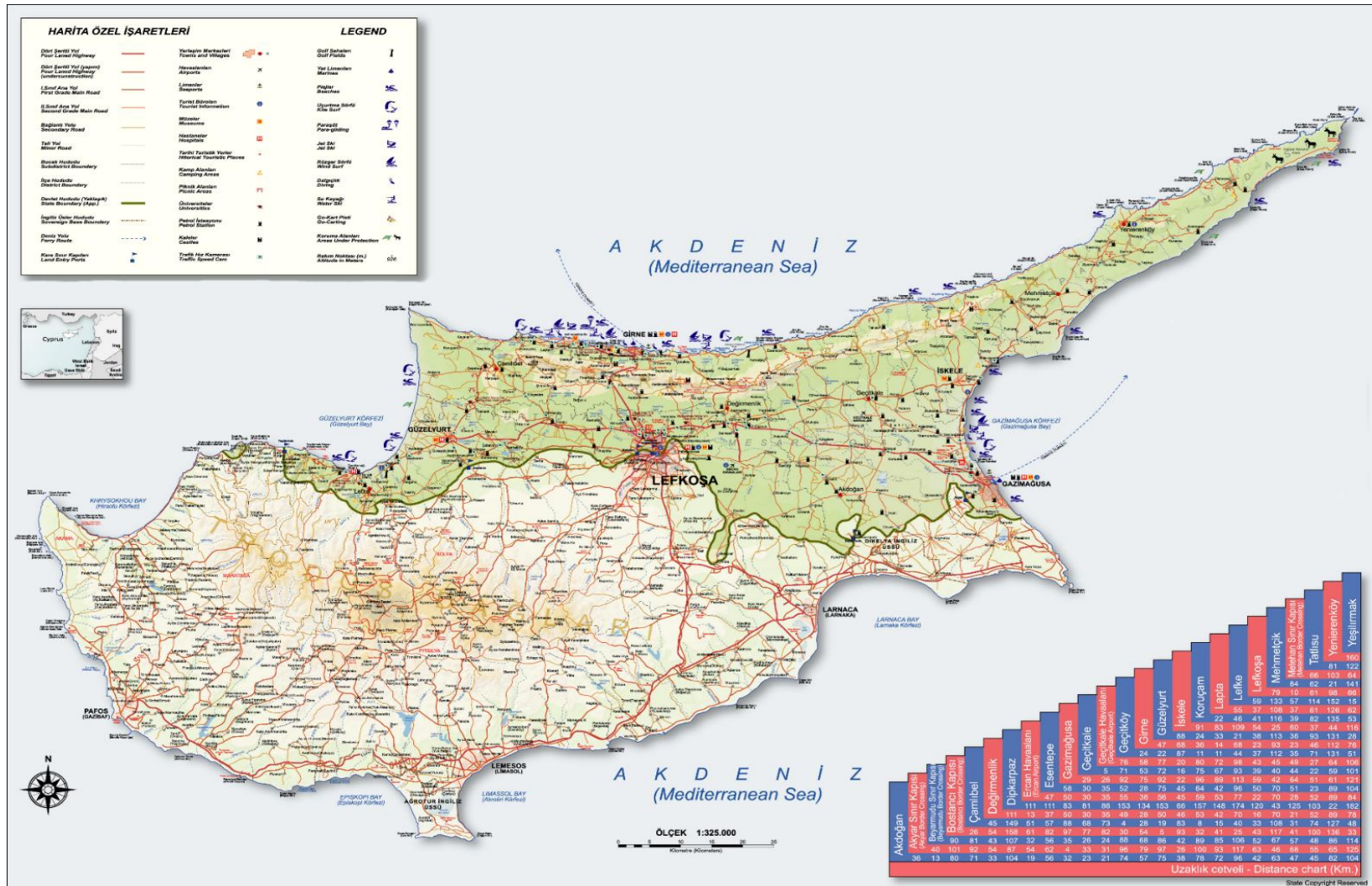
Antlaşmanın özünü İsmail şöyle özetlemekteydi;

“Cumhuriyet’ in Cumhurbaşkanı Rum, muavini Türk olacaktı. Bakanlar kurulu yedi Rum, üç Türk’ten oluşacaktı, cumhurbaşkanı ve yardımcısının Bakanlar Kurulu kararları ile Meclis’ ten geçen yasaları veto etme yetkileri olacaktı. Her toplumun ayrı bir cemaat meclisi olacaktı. Bu meclisin kendi ihtiyaçlarını karşılamak için vergi koymak yetkileri olacaktı. Ayrıca bu meclisler bütün dini, eğitim, kültürel ve öğretim işlerinden de sorumlu olacaktı.” (İsmail, 1988:24)

Ancak Rumların Kıbrıs’ı Yunanistan’a bağlama idealleri ve bu idealleri çerçevesinde Türklere karşı uyguladıkları zulüm ve katliamlarla birlikte o dönemin Cumhurbaşkanı Makarios tarafından 1960 anayasasında bazı değişiklikler yapmak istemesi sonucu Cumhuriyet’in ömrü çok uzun olmayıp, 1963 yılında Türkler bu Cumhuriyete taraf olmaktan vazgeçmiştir.

1963 yılından 1974 yılına kadar olan on yıllık sürede, Rumlar Kıbrıs’ı Yunanistan’a bağlama amacıyla kurmuş oldukları örgütler çerçevesinde Türklere karşı uyguladıkları zulüm ve katliamları giderek artmıştır. Nitekim amaçlarını gerçekleştirmek üzere son olarak 15 Temmuz 1974 tarihinde Yunan Cuntasının da desteği ile EOKA lideri Nikos Sampson o dönemin başkanı Makarios’u devirerek yönetimi ele geçirmişti. Bunun üzerine garantör Türkiye 1960 yılında imzalanan Garantörlük Antlaşmasına göre İngiltere’ye ortak müdahale teklifinde bulunmasına rağmen aldığı olumsuz cevap üzerine Adadaki Türklerin güvenliği için 20 Temmuz 1974 tarihinde Barış Harekat’ını düzenlemiştir. Yapılan Barış Harekatı başarılı sonuçlanarak aşağıdaki haritada görünen Kıbrıs’ın sınırları çizilmiş ve ateşkes ilan edilmiştir (Armaoğlu, 1992:81-84).

Harita-3 Kıbrıs haritası ve yeşil hat

Kaynak <http://www.kibris.gen.tr/kibris/kibris-turizm-haritasi>

Bu gelişmelerin ardından Adada barış sağlanması amacıyla BM aracılığı ve gözetiminde görüşmeler yapılırsa da bir sonuç alınamamıştır. Bunun üzerine Kıbrıs Türk halkı ileride kurulacak muhtemel bir federasyonun Türk kanadını oluşturmak üzere 1975 yılında Kıbrıs Türk Federe Devletini (KTFD) kurmuştur (Atun, 1999:113).

Bu tarihten sonrada iki taraf arasında yapılan birçok görüşmenin de başarısızlıkla sonuçlanması üzerine ve Rum tarafının olumsuz tutumu üzerine Türk tarafı 15 Kasım 1983 tarihinde self determinasyon hakkını kullanarak bağımsız Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti' ni ilan etmiştir. Ancak dış güçlerin baskıları sonucu bağımsız Türk Cumhuriyeti Türkiye dışında hiçbir devlet tarafından tanınmamıştır.

1990 yılında ise Güney Kıbrıs Rum Yönetimi Kıbrıs Cumhuriyeti adına Avrupa Topluluğu'na (AT) üyelik için başvurmuştur. Böylelikle barış görüşmeleri iki taraf içinde farklı boyut kazanmıştır. GKRY'nin 1990 yılında yapmış olduğu başvuru değerlendirilerek AT'nun 1993 yılında yayınlamış olduğu rapor doğrultusunda başvuruya olumlu bakıldığı açıklanmıştır. Yapılan bu açıklama üzerine 1997 yılının sonlarında yapılan Lüksemburg Zirvesi'nde *"Avrupa Birliği Kıbrıs Cumhuriyeti ile tam üyelik müzakerelerinin başlatılması kararını resmen almış ve müzakerelere 31 Mart 1998' de fiilen başlamıştır"* (Doğan, 2002:93).

Yapılan görüşmeler sonucu tarafların bir uzlaşmaya varamaması sebebiyle BM Genel Sekreteri Kofi Annan taraflara "Annan Planını" sunmuştur. 2002-2003 yılları arasında yapılan düzeltmelere rağmen taraflar yine anlaşamamıştır. Ancak Annan Planı'nda tarafların anlaşamaması halinde planın referanduma gideceğini öngörmesi üzerine 2004 yılında referanduma gidilmiştir (Demir, 2006:364).

Ancak referanduma gidilmeden önce müzakereler sırasında iki taraf da iyi niyet göstergesi olarak 23 Nisan 2003 tarihinde 1974 yılından beri kapalı olan kapıları açarak Türklerin Güney, Rumların ise Kuzey kesimine geçmesine olanak sağlamışlardır.

24 Nisan 2004 tarihinde ise GKRY ve KKTC halkının onayına sunulan Annan Planı Türk halkı tarafından %64 çoğunlukla kabul edilirken Rum halkı %75 çoğunlukla hayır demiştir. Buna rağmen GKRY Kıbrıs Cumhuriyeti adı altında 1 Mayıs 2004 tarihinde AB'ye tam üye olmuştur.

Günümüzde ise iki taraf arasında ateşkes olup barış görüşmeleri de halen iki taraf tarafından devam ettirilmektedir.

2.3 KKTC’ DE YASAL GÖÇ

Bu bölümde KKTC’ne gelen şahısların hangi şekilde KKTC’de ne kadar süre ile yasal olarak kalabilecekleri incelenecektir. Ancak bu izinlere geçmeden önce konunun daha iyi anlaşılması için yurttaşlık, yasaklı muhacir, yabancılar ve KKTC’ne yasal olarak giriş izni veren muhaceret memurları hakkında bilgi vermek yararlı olacaktır.

2.3.1 Yurttaşlık

2011 yılında son olarak yapılan nüfus sayımında KKTC nüfusunun toplam 286,257 olduğu görülmektedir (<http://www.devplan.org>). K.K.T.C. Anayasasının 67. maddesine göre aşağıdaki durumlarda kişilerin K.K.T.C. yurttaşı sayılabileceği görülmektedir.

1. a. 1960 Kıbrıs Cumhuriyeti Kuruluş Antlaşması uyarınca Kıbrıs Cumhuriyeti yurttaşlığını kazanan ve 15 Kasım 1983 tarihinde Kuzey Kıbrıs'ta yerleşik bulunan; ve
b. 15 Kasım, 1983 tarihinden önce Kıbrıs Türk Federe Devleti yurttaşlığına kabul edilen, herkes, KKTC yurttaşıdır.
2. 1960 Kıbrıs Cumhuriyeti Antlaşması tahtında Kıbrıs Cumhuriyeti yurttaşı olma hakkına sahip olup 15 Kasım 1983 tarihinde Kuzey Kıbrıs'ta yerleşik olmayan Türk asıllı, Kıbrıslılar, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yurttaşlığını alabilir.
3. a. Yurttaşlığa hak kazandığı halde bu hakkını kullanmadan ölen bir baba veya ananın çocukları ile bu gibi kişilerin dul eşleri, başvuru yoluyla Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yurttaşlığını alabilirler.
b. Babası veya annesi Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yurttaşı olan ve 15 Kasım 1983 tarihinden sonra Kuzey Kıbrıs'ta doğan çocuk Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yurttaşıdır.

- c. 15 Kasım 1983 tarihinden sonra Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yurttaşı olmayan ana veya babanın, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde doğan çocuklarının yurttaşlığa alınmaları, uluslararası hukuk kurallarına uygun olarak yasa ile düzenlenir.
4. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yurttaşı veya Kıbrıs'lı Türk baba veya anadan doğum yoluyla kazanılan yurttaşlıktan kimse çıkarılamaz.
5. Yurttaşlık bu maddenin yukarıdaki kuralları saklı kalmak koşuluyla, Yasanın gösterdiği koşullarla kazanılır ve ancak Yasada belirtilen durumlarda kaybedilir.

2.3.2 Yabancılar

KKTC yurttaşı veya Kıbrıs yerlisi olmayan şahıslar yabancı olarak nitelendirilmektedirler. Bu durum, Yabancılar ve Muhaceret Yasasının (Fasıl 105) 2. Maddesinde belirtilmektedir.

2.3.3 Muhaceret Memurları

KKTC topraklarına yasal olarak giriş yapan kişiye yasal olarak izin veren kişilere muhaceret memuru denmektedir. Fasıl 105, madde 4'e göre ise muhaceret memuru sayılan kişiler;

a. Baş Muhaceret Memuru, İçişleri Bakanıdır. Fakat yetkilerini ve görevlerini Bakanlığın başka bir memuruna devredebilir.

b. Her Kazanın Kaymakamı kendi kazasının Muhaceret memurudur; fakat yetkilerini başka bir şahsa devredebilir.

c. KKTC'ye girenler ve çıkanlar Bakanlar Kurulunca kabul edilmiş bir limandan girmeli veya çıkmalıdır. Gazimağusa, Girne, Gemikonağı deniz limanları ile Ercan Hava Limanı ve Geçitkale Hava Limanı kabul edilmiş limanlardır.

2.3.4 Yasal İkamet İzinleri

Şahsa KKTC'ne girmesi ve yasal olarak kalması için verilen izinleridir. Bu izinler yediye (7) ayrılmaktadır.

2.3.4.1 Transit İzin

Doğrudan başka bir ülkeye seyahat etmek için KKTC'ne gelen şahıslara verilen bir izindir. Bu izin normal olarak 15 günü aşmamalıdır.

2.3.4.2 Çalışma İzni

Çalışma izni, şahsa Kıbrıs'a girmek ve izinde gösterilen süre kadar Kıbrıs'ta kalma hakkını vermektedir. Çalışma izni Çalışma Dairesi Bakanlığı tarafından verilmektedir.

Ancak iş yapma iznine sahip bir kimse, Baş Muhaceret Memurunun İş müsaadesi alınmaksızın, herhangi bir kimsenin hizmetinde çalıştırılmayı kabul ederse izni derhal iptal edilmiş sayılır.

Göynüklü, yapmış olduğu bir çalışmada 2009 yılında KKTC'de faaliyet gösteren iş yerlerinde toplam 36.260 yabancıların çalışma izni olarak çalışıp KKTC'de ikamet ettiğini belirtmektedir (Göynüklü, 2012:28).

2.3.4.3 İş Kurma İzni

İş kurma izni şahsa Kıbrıs'a girmek ve izinde belirtilecek süre içerisinde Kıbrıs'ta kalma hakkını vermektedir. Bu izin çalışma izninde olduğu gibi Çalışma Dairesi Bakanlığı tarafından verilmektedir.

2.3.4.4 Öğrenci İzni

Şahsa belirtilen süre içinde KKTC'ne girme ve eğitim görme hakkını verir. Eğer şahıs izninin kabul edildiği eğitim merkezinde eğitim görmezse, izni iptal edilmiş sayılır.

2012 yılında ise KKTC topraklarında faaliyet gösteren Üniversitelerde öğrenci izni ile toplam 44.949 tane yabancı öğrencinin öğrenim gördüğü görülmektedir (PGM Faaliyet Raporu, 2012).

2.3.4.5 Ziyaretçi İzni

Bu izin KKTC’ne, tatilini geçirmek için, seyahat için veya Adaya yerleşmek imkanlarını araştırmak için gideceğine Muhaceret Memurunu ikna eden ziyaretçilere verilir. Ancak bu izin, şahsa içerisinde belirtilen ve 6 ayı geçmeyen bir süre için KKTC’ne girmek ve kalmak hakkını verir. Ziyaretçi iznine sahip bir kimse, Baş Muhaceret memurunun müsaadesini almaksızın birisinin hizmetinde çalıştırılmayı kabul ederse izni iptal edilmiş sayılır.

2.3.4.6 Özel İzin

Şahsa, içerisinde belirtilen süre içinde KKTC’ne girmek ve kalmak hakkı verir. Özel izinler, pek nadir olarak, Muhaceret Memuru tarafından bir hükümet doktorunun rızası ile bulaşıcı bir hastalık taşıyan ve tedavi maksadı ile adada kalmak isteyen herhangi bir şahsa verilir.

2.3.4.7 Karaya Çıkma İzni

Muhaceret Memuru, transit olarak geçmekte olan bir uçak veya vapurun yolcularına, pasaportlarına karşılık karaya çıkma izni fişi verebilmektedir.

Bu izne tabi bir kimse uçak veya vapurun limanda kaldığı müddetçe, KKTC’de kalma hakkına sahiptir. Uçak veya vapura dönüşünde yolcuya verilen fiş geri alındıktan sonra pasaportu iade edilir.

Yukarıdaki izinlerden birine haiz olan bir şahıs KKTC’ne onaylanmış limanların birinden yasal olarak giriş yapıp izin şartlarını çiğnememek şartıyla, izin süresi bitimine kadar yasal olarak KKTC’de kalabilmektedir.

2.3.5 İstenmeyen Muhacirler

İstenmeyen Muhacirler, Fasil 105, Madde 6 (1) göre: KKTC’ne girişi istenmeyen ve yurттаş olmayıp KKTC’nde ikamet edip Bakanlar Kurulunca çıkarılacak emirle KKTC’den sınır dışı edilecek şahısları kapsamaktadır. Bunlar ise;

- Yoksul şahıslar,
- Aptallar ve deliler,

- Bulaşıcı hastalıktan muzdarip olan şahıslar,
- Katillikten hüküm giyen veya işlediği bir suçtan mahkum edilerek bir süre hapis cezasına çarptırılan ve kayıtsız şartsız affedilmemiş bulunan ve bu durum dolayısıyla Muhaceret memurunca istenmeyen göçmen sayılan kişiler,
- Fahişeler veya fuhuş geliri ile geçinenler,
- Bakanlar Kurulunca istenmeyen şahıs sayılan şahıslar,
- Barış ve asayiş için tehlikesi olan şahıslar,
- Kanunsuz bir teşkilatın üyeleri,
- Herhangi bir sürgün (Kıbrıs'tan) ve yürürlükteki herhangi bir mevzuat gereği girişi yasaklanan, kişilerdir.

2012 yılında KKTC Limanlarından, yasaklı muhacir olarak 2.068 kişinin girişine müsaade edilmemiş ve geri gönderilmiştir. Ayrıca İçişleri Bakanlığının verdiği ihraç emri ile de 753 kişi KKTC'den ihraç edilmiştir (PGM Faaliyet Raporu, 2012).

2.3.6 KKTC'de Geri Gönderme Prosedürü

KKTC'de geri gönderme işlemi üç şekilde yapılmaktadır. İlk olarak KKTC yurttaşı dışında olan Türkiye Cumhuriyeti uyruklu ve üçüncü ülke vatandaşı kişilerin bir suç işlemeleri halinde, aleyhlerine hazırlanan dosyalar sonucu yargılandıktan sonra hapis cezası almaları halinde, cezalarını çektikten sonra hemen sınır dışı edilmektedirler. Ancak bu kişilerin ailesinin KKTC'de uzun süreden beri yasal olarak ikamet etmesi halinde bu durum değişebilmektedir.

İkinci olarak KKTC'de yasal olarak ikamet eden kişilerin kötü karakterli (barış ve asayiş için tehlikesi olan, kanunsuz bir teşkilat üyesi olan, fahişe veya fuhuş geliri ile geçinen) olması halinde İçişleri Bakanlığı tarafından çıkartılacak ihraç emri ile bu kişiler de sınır dışı edilebilmektedir. Üçüncü ve son olarak geri gönderme işlemi KKTC yasal izini bulunmadan ikamet eden kişilerle ilgilidir.

Yukarıdaki durumlarda ihraç edilecek kişiler ile ilgili olarak, KKTC uluslararası alanda tanınmadığından ve diğer ülkelere doğrudan uçuşu olmadığından, ancak Türkiye'den yapılacak aktarmalı uçuşlarla diğer ülkelere gidilebilmektedir. Bu sebeple 2004/KYGK/139082 sayılı nota ile haklarında İçişleri Bakanlığınca ihraç emri

çıkan kişiler, ihraç edilmeden önce gerekli yazılar yazılarak Türkiye Dışışleri Bakanlığı bilgilendirildikten sonra gideceği ülkeye transit bileti kesilerek polis eşliğinde ilgili havalimanına götürülerek orada transit alana geçirilip, hakkında ihraç emri bulunan kişi gideceği yere gönderilir. Ancak basit suçlarda bazen polis eşliğinde götürülmediği de görülmektedir (Emniyet Genel Müdürlüğü Genelgesi).

İhraç edilecek kişilerin seyahat belgesi yanında bulunmadığı durumlarda ise KKTC uluslararası alanda tanınmadığından ve ilgili ülkelerin bu sebeple temsilcilikleri KKTC’ de bulunmadığından ihraç edilecek kişi için İçişleri Bakanlığı tarafından seyahat belgesi düzenlenmektedir.

2.3.7 KKTC’de Bulunan Mülteci Hakları Derneği

2004 yılında Kıbrıs’ın Avrupa Birliğine Katılım Antlaşması ek 10 protokol uyarınca adada birleşme sağlanıncaya kadar kuzey kesiminin girişi askıya alınmıştır. Bu süreç içinde Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (BMMYK), KKTC’nin devlet olarak tanınmamasına rağmen olası sorunları çözmek amacıyla KKTC’deki Mülteci Hakları Derneği ile işbirliği içerisine girmiştir. Buna bağlı olarak da KKTC’de bulunan Mülteci Hakları Derneği sığınma başvurusu kabul etmeye ve almış olduğu başvuruları incelenmek üzere BMMYK’ya göndermeye başlamıştır.

Başvuru süreçleri yaklaşık bir yıl kadar zaman almaktadır. Bununla birlikte BMMYK ve Mülteci Hakları Derneği arasında yapılan anlaşmanın 2010 yılında yürürlüğe girmesiyle birlikte mültecilerin konaklamasına ilişkin derneğe küçük bir katkı olanağı sağlanmıştır. 2008’den 2010 yılına kadar ise mülteciler BMMYK tarafından KKTC’de kiralanın iki merkezde kalmaktaydılar. 2008 yılından önce ise mültecilerin kendi imkanları çerçevesinde kaldıkları bilinmektedir (Yakınthou ve Polili, 2010:20) .

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KKTC'DE DÜZENSİZ GÖÇ VE GÖÇMEN KAÇAKÇILIĞI

Avrupa, Asya ve Afrika'ya hemen hemen eşit uzaklıkta olması bakımından dünyanın ana kıtası içinde merkezi bir konuma sahip olan Kıbrıs (Davutoğlu, 2003:175) yasal geçişlere ev sahipliği yaptığı kadar, yasadışı geçiş organizasyonları için de transit ve zaman zaman hedef ülke konumundadır.

Kıbrıs'ın dört bir tarafının denizlerle çevrili bir ada ülkesi olması ve çevresinde bulunan komşu ülkelerde yaşanan siyasi ve ekonomik sıkıntılar sebebiyle ve bu ülkelerin KKTC'ne olan yakınlık mesafesi de göz önünde bulundurulduğunda, KKTC yasadışı göçmen ve göçmen kaçakçıları için tercih edilen bir bölge haline gelmiştir. KKTC'nin transit ve zaman zaman hedef ülke olmasının en büyük sebeplerinden biri coğrafi ve stratejik konumu olmuştur.

Bunun yanında, 1990'lı yıllarda çoğunlukla hedef ülke konumunda olan Avrupa Birliği üyelerinin, göçü önlemeye yönelik almış oldukları sert tedbirler, ülkelerindeki çeşitli sorunlar sebebiyle yaşadıkları yerden göç ederek ekonomi ve demokrasinin daha üst düzey olduğu ülkelere gitmek isteyen göçmenleri, yasadışı yollara başvurmaya sevk etmiştir. Bu da organize suç örgütlerinin göçmen kaçakçılığına da ilgi duymalarına yol açmıştır. Alınan sert tedbirler sonucu, yasal olarak göç edemeyen göçmenlerin (arzin) artması ile talep dengesini sağlayan suç örgütlerinin daha fazla profesyonelleşmesi meydana gelmiştir. KKTC, doğudan batıya ve güneyden kuzeye göçün ana transit bölgelerinden birisi olarak göç rotaları içerisinde hatırı sayılır bir yere sahip olmuştur.

KKTC'ne yasadışı yollardan gelen göçmenlerin çoğunlukla hedef ülke olan GKRY'ne geçmek için geldikleri görülmektedir. Ancak gelen göçmenlerin hepsinin GKRY'ne geçmediği ve bir kısmının KKTC'de kaldığı da bir gerçektir. Ayrıca KKTC'nin ekonomik ve demokratik bakımdan kaydettiği olumlu mesafe, GKRY'ne geçmek için gelen göçmenlerin bir kısmının KKTC sınırları içerisinde kalmasına da neden olmuştur. Son zamanlarda, Suriye gibi Kıbrıs'ın komşularında yaşanan sıkıntılar ve belirsizliklerden dolayı göçmen kaçakçılığı konusunun KKTC gündemini

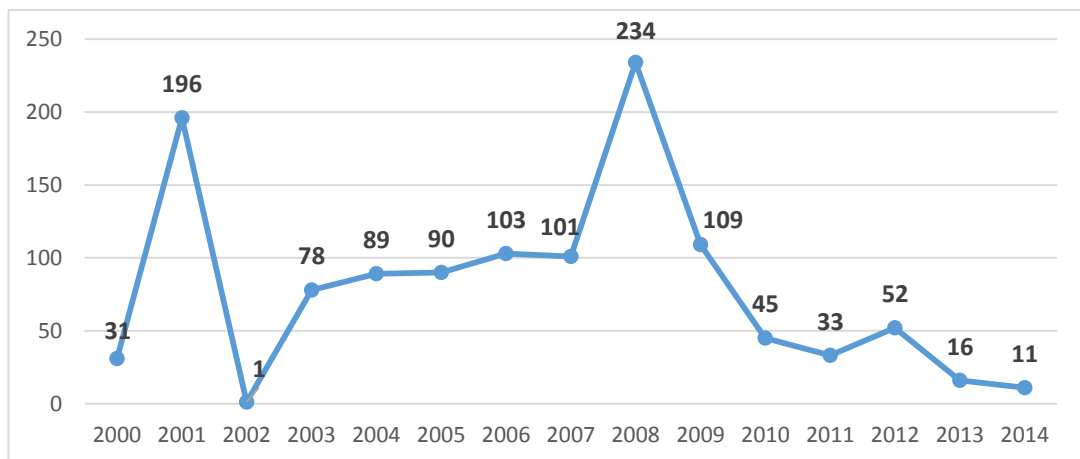
daha çok meşgul edeceği de kaçınılmaz bir gerçektir. Göçmen kaçakçılığına konu olan KKTC transit ülke konumu yanında, son zamanlarda hedef ülke konumuna gelme durumunun da incelenmesi gerekmektedir.

Diğer dünya ülkelerinde olduğu gibi, KKTC’de de ülkeye yasadışı olarak giriş yapan göçmenlerin sayısını tam olarak tespit etmek mümkün değildir. Ancak KKTC’ye yasadışı giriş yapıp, kolluk kuvvetlerince tespit edilmiş ve hakkında yasal işlem yapılmış olan düzensiz göçmenlere ilişkin bilgiler bulunmaktadır.

3.1 KKTC’ DE GÖÇMEN KAÇAKÇILIĞININ BOYUTU

2000-2014 yılları arasında KKTC üzerinden yapılan göçmen kaçakçılığı sonucu yakalanan yasadışı göçmenlerin yıllara göre dağılımı Grafik-1’de gösterilmektedir. KKTC’de yakalanan yasadışı göçmen sayıları değişkenlik göstermektedir. Araştırma periyodu içinde 2001 yılında 196 kişinin yakalandığı, sonraki yıllarda ise düşüş gözlemlendiği, fakat ilerleyen yıllarda sayısal olarak daha fazla göçmenin yakalandığı göze çarpmaktadır. Bu çerçevede, 2003 yılında 78 yasadışı göçmen, 2004 yılında 89 yasadışı göçmen, 2005 yılında 90 yasadışı göçmen, 2006 yılında 103 yasadışı göçmen, 2007 yılında 101 yasadışı göçmen, 2008 yılında 234 yasadışı göçmen, 2009 yılında 109 yasadışı göçmen, 2010 yılında 45 yasadışı göçmen, 2011 yılında 33 yasadışı göçmen, 2012 yılında 52 yasadışı göçmen, 2013 yılında 16 yasadışı göçmen ve 2014 yılının Haziran ayına kadar ise 11 yasadışı göçmen yakalanmıştır.

Grafik-1 2000-2014 Yılları Arasında Yakalanan Yasadışı Göçmenlerin Sayıları

Kaynak: Polis Genel Müdürlüğü

Sayısal veriler ışığında da görüleceği gibi 2001 yılından sonra 2002 yılında ciddi bir düşüş yaşanmış olup, hatta göçmen kaçakçılığı yok denecek kadar azalmıştı. Ancak 2002 yılından sonra bu yılı takip eden yıllarda KKTC üzerinden yapılan göçmen kaçakçılığının yıldan yıla artış gösterdiği görülmektedir. Bu artışın en büyük sebebinin ise yapılan araştırma ve incelenen dosyalar incelen dosyalar içerisindeki raporlar ve yasa dışı göçmenlerden temin edilen ifadeler neticesinde, KKTC'nin sınır komşusu olan GKRY'nin 2004 yılında tam anlamıyla Avrupa Birliğine üyeliğinin kabulü sonucu olduğu değerlendirilmektedir.

İncelenen dosyalarda göçmen kaçakçılığına konu olan yasadışı göçmenlerin verdiği ifadelerde ve kendilerinin muhatap oldukları görevli memurlarca yürütülen soruşturmalarda bu yolculuğa çıkma sebeplerinin başında, bulundukları ülkelerde yaşadıkları ekonomik sıkıntılar, siyasal istikrarsızlıklar ve baskıcı yönetimler yüzünden bu yola başvurdıkları ve esas amaçlarının daha rahat ve refah içinde geleceklerini garanti altına alarak bir yaşam sürmek olduğu belirtilmiştir. GKRY'nin de 2004 yılında Avrupa Birliğine üye olması ile birlikte, bir Avrupa ülkesi olarak görülmesi ve hedef ülkeler arasında alternatif bir ülke olmasına yol açmıştır.

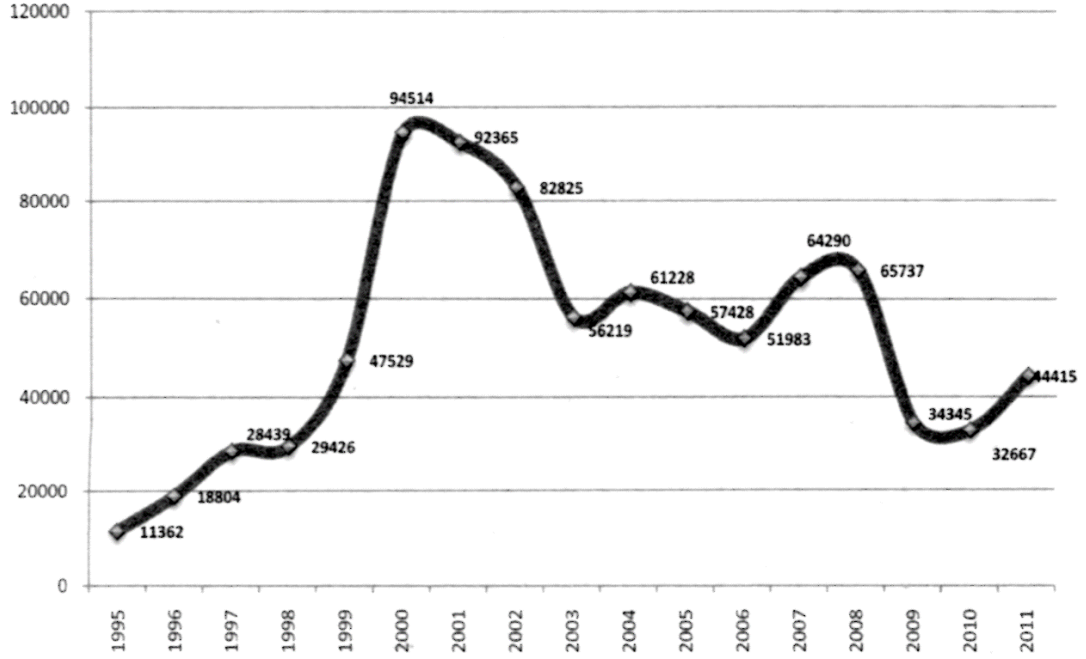
KKTC'nin göçmen kaçakçılığına konu olmasının ve göçmen kaçakçılığı organizatörlerinin ilgi alanına girmesinin bir diğer sebebinin ise, KKTC'de göçmen kaçakçılığı suçu ile ilgili olarak herhangi bir yasal düzenlemenin bulunmaması ve bu suçlardan yakalanan araçların çok az derecede ceza almasından kaynaklandığı ve bu sebeple KKTC'nin organizatörler tarafından tercih edildiği de gözlemlenmektedir.

Bir diğer sebebin ise KKTC'nin komşularında yaşanan ekonomik ve siyasal istikrarsızlıklarla birlikte, yönetimlerin uyguladığı baskıcı rejimlerin, KKTC üzerinden yapılan göçmen kaçakçılığına etki eden faktörlerden bir diğeri olduğu gözlemlenmektedir. Bununla birlikte KKTC'nin göçmen kaçakçılarının göç rotaları içerisine dahil edilmesinin bir diğer sebebin ise, KKTC'nin mesafe olarak komşularına olan yakınlığından da kaynaklandığı düşünülmektedir.

2002 yılında ise yaşanan düşüşün yapılan araştırmalar sonucu üç nedenin olabileceği düşünülmektedir. Bunlardan birincisi Türkiye'nin bu yıllarda yasadışı göçü önlemek için sınırlarda almış olduğu önlemler olabileceği gözlemlenmiştir. Bu kanıya varılma sebebinin ise yapılan araştırma da KKTC üzerinden yapılan göçmen kaçakçılığına konu olan göçmenlerin bir kısmının da yapılan göçmen kaçakçılığı

organizasyonlarında Mersin ve civardaki bölgelere getirilerek, bu bölgelerden illegal yollarla büyük çoğunlukta balıkçı ve sürat tekneleriyle KKTC sahillerine getirilmesidir.

Grafik-2 1995-2011 Yılları Arasından Türkiye’ de Yakalanan Göçmenlerin Sayıları

Kaynak: Çiçekli ve Demir, 2013:15

Bu varsayımı destekleyen bir diğer sebep de 1998-2011 yılları arasında Türkiye’de yakalanan yasadışı göçmen sayılarındaki trendlerdir. Bu rakamlar Grafik-2’de gösterilmiştir. Grafik-1 ve Grafik-2 sayısal verilerinin yıllara göre dağılımına bakıldığında, azalma ve yükselme değerlerinin birbirine benzerlik gösterdiği görülmektedir.

İkinci bir diğer sebebin ise 2001 yılında yaşanan yoğunluktan sonra güvenlik güçleri tarafından sınırlarda alınan tedbirler ve yakalan organizatörler sonucu, göçmen kaçakçılığı organizasyonlarının, KKTC ayağının çökertilmesi ile göç rotalarının değişmiş olma olasılığı olduğu düşünülmektedir.

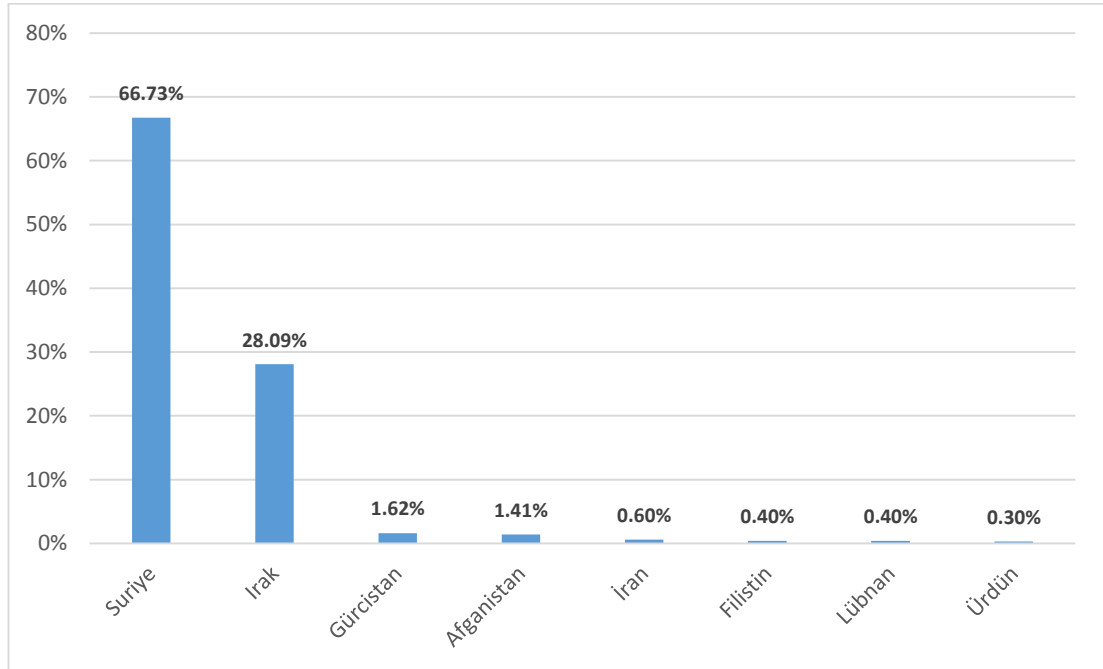
Grafik-1’de belirtilen rakamlar, sayısal olarak düşük olsa da, ortalama 286.000 nüfuslu bir ülke açısından değerlendirildiğinde, bu rakamın aslında küçümsenemeyecek derecede yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Bu sayıya

KKTC'ye yasal olarak girdikten sonra, yasadışı yollardan çıkış yapan yabancı uyruklu kişilerin sayısı ilave edilmemiştir.

3.2 KKTC' DE GÖÇMEN KAÇAKÇILIĞINA KONU OLAN KAYNAK ÜLKELER

Bu bölümde KKTC' de göçmen kaçakçılığına konu olan kaynak ülkeler ele alınacaktır. Araştırmanın konusu olan yasadışı göçmenleri kaynak ülkelere göre değerlendirdiğimizde, KKTC üzerinden yapılan göçmen kaçakçılığına en çok %68 oranla Suriye uyruklu vatandaşların konu olduğunu, ikinci sırada ise % 28 oranla Irak uyruklu vatandaşların takip ettiği, geriye kalan ortalama % 4'lük oranı ise sırasıyla % 1.6'lık oranla Gürcistan vatandaşlarının, % 1.4 oranla Afganistan vatandaşlarının, % 0.6'lık oranla İran vatandaşlarının, % 0.4'lük oranla Filistin vatandaşlarının, yine % 0.4'lük oranla Lübnan vatandaşlarının ve son olarak % 0.3 oranla Ürdün uyruklu vatandaşların takip ettiği tespit edilmiştir (Grafik-3).

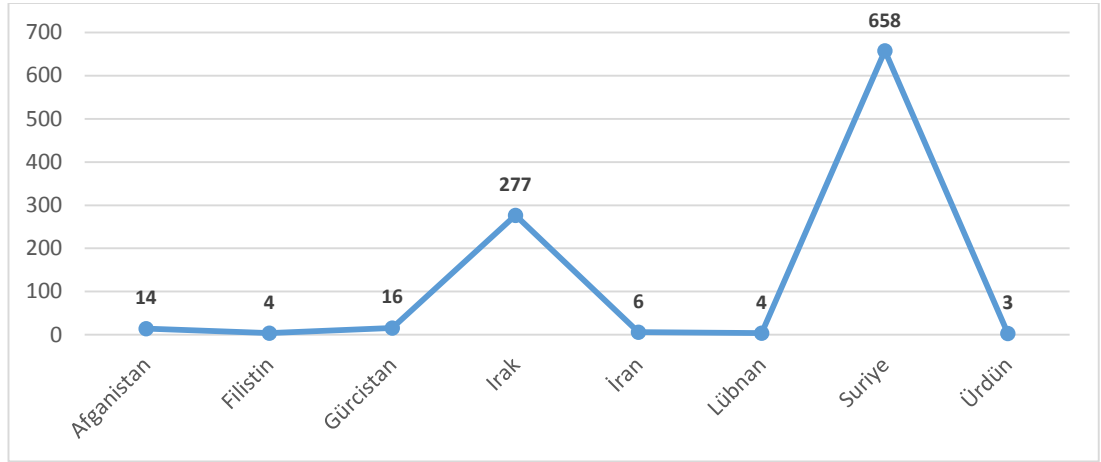
Grafik-3 2000-2010 Yılları Arasında Yakalanan Yasadışı Göçmenlerin Uyruklarına Göre Yüzdeleri

Kaynak: KKTC Polis Genel Müdürlüğü

Sayısal olarak kaynak ülkelere göre KKTC üzerinden yapılan göçmen kaçakçılığı Grafik- 4 gösterildiği şekilde olmaktadır.

Grafik-4 2000-2010 Yılları Arasında Yakalanan Yasadışı Göçmenlerin Uyruklarına Göre Sayıları

Kaynak: KKTC Polis Genel Müdürlüğü

Grafik-4 de görülebileceği gibi ve yukarıda da yüzdeler olarak verilen kaynak ülkeleri sayısal olarak inceleyecek olursak toplamda 2000-2010 yılları arasında göçmen kaçakçılığına 1077 yasadışı göçmenin konu olduğu, bunların büyük bir çoğunluğu olan 658'inin Suriye uyruklu olduğu, 277'sinin Irak uyruklu olduğu, geriye kalan küçük bir kesimin ise sırasıyla 16'sının Gürcistan uyruklu, 14'ünün Afganistan uyruklu, 4'ünün İran uyruklu, 4'nün Lübnan uyruklu ve geriye kalan 3'nün ise Ürdün uyruklu olduğu görülmektedir.

Harita-4'de, KKTC üzerinden yapılan göçmen kaçakçılığına konu olan kaynak ülkelerin harita üzerinde konumları ortaya konarak, KKTC'de neden Suriye ve Irak uyruklu vatandaşların çoğunlukla konu olduğu ortaya konmaya çalışılmıştır. Çeşitli nedenlerle ülkelerinden göç etmek zorunda kalan ve bunu birçok nedenden dolayı yasal yollarla gerçekleştiremeyen Suriye ve Irak uyruklu yasadışı göçmen başka rotalar yanında KKTC rotasında da geçiş yapmaya çalışmaktadır. KKTC üzerinden yapılan göçmen kaçakçılığına organizatörlük yapan sınıraşan örgütlerin KKTC'ni tercih etme sebeplerinden en önemlilerinden birinin KKTC'nin Suriye ve Irak'a mesafe olarak yakınlığı olduğu gözlemlenmektedir. KKTC ve Suriye arasındaki en

yakın mesafenin 98 km olduğu dikkate alındığında göçmen kaçakçılığı yapan sınıraşan örgütlere büyük bir kolaylık sağladığı gözlemlenmektedir.

Harita-4 2000-2010 Yılları Arasında KKTC’de Yakalanan Yasadışı Göçmenlerin Geldikleri Ülkelerin Yoğunluk Haritası

Geçişlerin KKTC üzerinden gerçekleşmesinin organizatörle bakımından meydana getirdiği kolaylık özellikle mesafenin kısalığından kaynaklanmaktadır. Mesafenin kısalması, organizasyonun maliyetlerinin düşmesi, organizasyona dahil olması gereken eleman sayısının azalması ve kaynak ülkeden hedef ülkeye ulaşılması için arada birçok transit ülke geçmeye gerek kalmaması gibi sonuçlar doğurmaktadır. Böylelikle yakalanma ve deşifre olma riskinin daha da düşük olması, Suriye ve Irak'tan yapılacak olan göçmen kaçakçılığı organizasyonlarında, KKTC'nin tercih edilmesini gerekli kılmıştır.

Her ne kadar yapılan çalışmada KKTC'deki göçmen kaçakçılığına konu olan yasadışı göçmenlerin bir kısmın Türkiye üzerinden KKTC'ye getirildiği gözlemlense de, büyük bir çoğunluğunun kaynak ülkeden doğrudan ülkeye giriş yaptığı anlaşılmaktadır. Bu çerçevede, KKTC'ye en çok Suriye ve Irak uyruklu yasadışı göçmenlerin geldiği görölmektedir. Bu ülkelerin mevcut durumu ve bu ülkeden kaynaklanan göçün genel karakteristikleri aşağıda açıklanmıştır.

3.2.1 Suriye

Suriye fiziki konumu itibariyle incelendiğinde; Ortadoğu'da bulunan bir ülke olup kuzeyinde Türkiye, güneyinde Ürdün, doğusunda Irak, batısında İsrail ve Lübnan'ın bulunduğu, ayrıca Akdeniz'e de kıyısı bulunduğu görölmektedir.

Suriye'nin iç kısımlarında çöl şartlarının etkili olduğu görölmekte olup ülkenin 2/3'ü çöllerle kaplıdır. Akdeniz kıyılarında ise Akdeniz iklimi görölmektedir. Halkın geçim kaynağının ise tarım ve hayvancılık olduğu görölmektedir. Nüfus açısından bakıldığında, 2011 yılında yapılan resmi sayımda ülke nüfusunun 21 milyon 377 bin kişi olduğunu söylemek mümkündür.

1920 yılında Fransız mandası yönetimi altına giren Suriye, 1946 yılında Fransız yönetimi kontrolünden çıkıp bağımsızlığını ilan etmiştir (Okur, 2009). Suriye Arap, Kürt, Türk, Ermeni, Çerkez gibi birçok farklı etnik yapıya ev sahipliği yaptığı gibi, Sünni, Nusayri, Hristiyan, şii, Yahudi ve Yezidi gibi birçok din ve mezhebe de ev sahipliği yapmaktadır. Ülkede birçok etnik yapının ve dini çeşitliliğin bulunması sebebiyle ve dış politikada İsrail ile devam eden sürtüşmeler nedeniyle Suriye'de sürekli bir huzursuzluk hüküm sürmektedir. Bu durum ülkeyi siyasi, sosyal ve ekonomik yönden sürekli etkilemektedir. Bu sebeptendir ki Suriye her ne kadar bir

cumhuriyet ve demokrasiye dayalı bir yönetim anlayışıyla yönetiliyor gözükse de temelinde otoriter bir yapıya dayandığını söylemek daha doğrudur (Dinçer ve Coşkun, 2011).

Otoriter bir yapıya sahip olan Suriye insan hakları konusunda da uluslararası alanda sürekli eleştirilmekte ve sert tepkiler almaktadır. Yayınlanan bir insan hakları raporuna göre de Beşer Esad'ın iktidarı ele geçirdiği dönemden itibaren verdiği sözleri tutmayarak ülkeyi antidemokratik durumdan kurtaramadığı söylenmektedir (Black, 2010).

Hafız Esad'ın ölümü ile birlikte ülkede demokratik reformlar için umut doğmuş ve “Şam Baharı” ortaya çıkmıştır. Ancak 2000 yılında ortaya atılan Şam Baharı adı altında birçok politik görüş ve ülkenin geleceğini özgürce konuşulabildiği bir ortam yaratılmış olsa da özgür ve adil bir seçim sistemi isteyen ve politik özgürlükler talep eden kişilerin tutuklanarak susturulmasıyla Şam Baharı başlamadan son bulmuş olduğu görülmektedir (George, 2003).

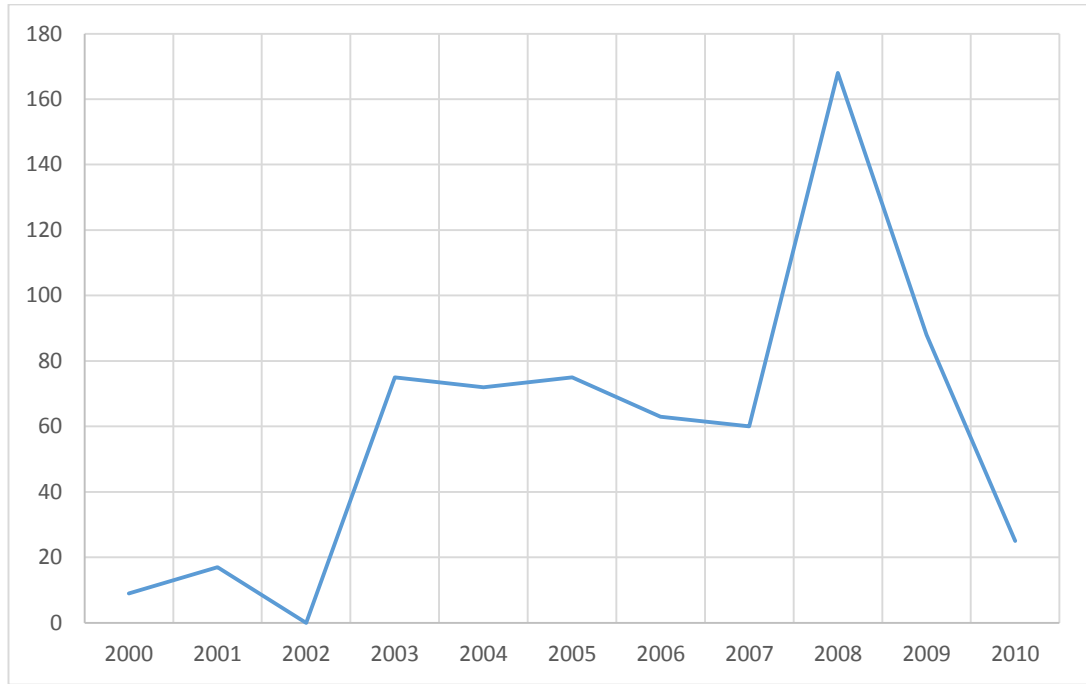
Ancak 2011 yılının ilk aylarında Arap Baharının etkisiyle de yolsuzluğa ve insan hakları ihlallerine karşı küçük gösteriler yapılmaya başlanıp, 2011'in ilerleyen aylarında ise bu küçük gösterilerin yerini büyük gösterilerin alarak kısa sürede sivil başkaldırının ülke çapına yayıldığı görülmektedir. Hükümet bu gösterileri bastırmak için geniş çaplı tutuklamalar, işkenceler yapıp insan haklarını ihlal etmesine rağmen gösterileri bastıramayıp daha da büyümesine neden olması üzerine, 2011 yılının ortalarında Beşer Esad direnen şehirlerde ve kasabalarda isyanı bastırmak üzere Suriye ordusunu görevlendirmiştir. Bunun sonucu olarak da yaşanan çatışmalar sonucu birçok sivil hayatını kaybetmiştir (Boxx, 2013).

Bunun üzerine yapılan askeri baskılardan dolayı birçok askerin askerden firar ederek göstericilerin yanında yer aldığı ve yaşanan olaylardan birçok göstericinin de silahlanmaya başladığı görülmüştür. 2011 yılının yaz aylarında ise muhalif güçler ve ordudan firar eden askerler düzenli birlikler kurmaya başlamış ve Özgür Suriye Ordusu (ÖSO) çatısı altında toplanmıştır (Holliday, 2011).

Bu tarihten günümüze kadar Suriye Baas Partisine sadık askerlerle, Beşar Esad ve Baas Partisinin iktidarı bırakmasını isteyen muhalif gruplar (ÖSO, El Nusra Cephesi, IŞİD gibi) arasında çatışma şiddeti artarak süregelmektedir.

Son olarak Suriye’yi ekonomik yönden değerlendirecek olursak 2010 IMF verilerine göre GSYİH’nın yaklaşık 60 milyar dolar olduğu ve ülkeler arasında 66. Sırada olduğu görülmektedir (Çiçekli ve Demir, 2013:73)

Grafik-5 2000-2010 Yıllar Arasında Yakalanan Suriye Uyruklu Yasadışı Göçmenlerin Sayıları

Kaynak: KKTC Polis Genel Müdürlüğü

Suriye uyruklu yasadışı göçmenler 2003 yılından sonra yoğunluklu olarak yasadışı olarak KKTC’ ye girmeye başlamışlardır. En yoğun yasadışı girişlerin ise 2003-2009 yılları arasında olduğu tespit edilmiştir (Grafik-5).

3.2.2 Irak

Bir Ortadoğu ülkesi olan Irak, gerek stratejik konumuyla gerekse de petrol rezervleri ile bölgede önem arz eden bir ülke halindedir. Irak coğrafi açıdan incelendiğinde kuzeyinde Türkiye, güneyinde Suudi Arabistan ve Kuveyt, doğusunda İran, batısında ise Suriye ve Ürdün’ün bulunduğu görülmektedir.

Büyük bir çoğunluğu çöl olan Irak'ın buna bağlı olarak iklimi de kışları soğuk ve kurak, yazları ise sıcak ve bulutsuz geçmektedir. Nüfus açısından değerlendirildiğinde ise 2013 yılında yapılan resmi sayım sonucu ülkenin nüfusunun 35 milyon 404 bin kişi olduğu görülmektedir.

1932 yılında bağımsızlığını ilan eden Irak 1933 yılında Kral Faysal'ın ölümüyle birlikte etnik ve dini çatışmaların şiddetini artırarak devam etmesine tanıklık etmiştir. Araplar, Kürtler, Türkmenler, Süryaniler, Keldeniler, Nesturiler ve Asuriler gibi etnik gruplara ev sahipliği yapan Irak, aynı zamanda Müslüman (Şii ve Sünni grupların olduğu) ve Hristiyanlık gibi çeşitli dinlere de ev sahipliği yapmaktadır. 1932 yılında bağımsızlığını ilan eden Irak, sürekli etnik çatışmalara, askeri müdahalelere ve darbelere maruz kalmıştır. Bunun yanında bulunduğu stratejik konum ve enerji kaynakları nedeniyle de sürekli dış güçler tarafından tehdit edilmiş ve hatta dış güçler tarafından müdahaleye maruz kalmış bir ülkedir.

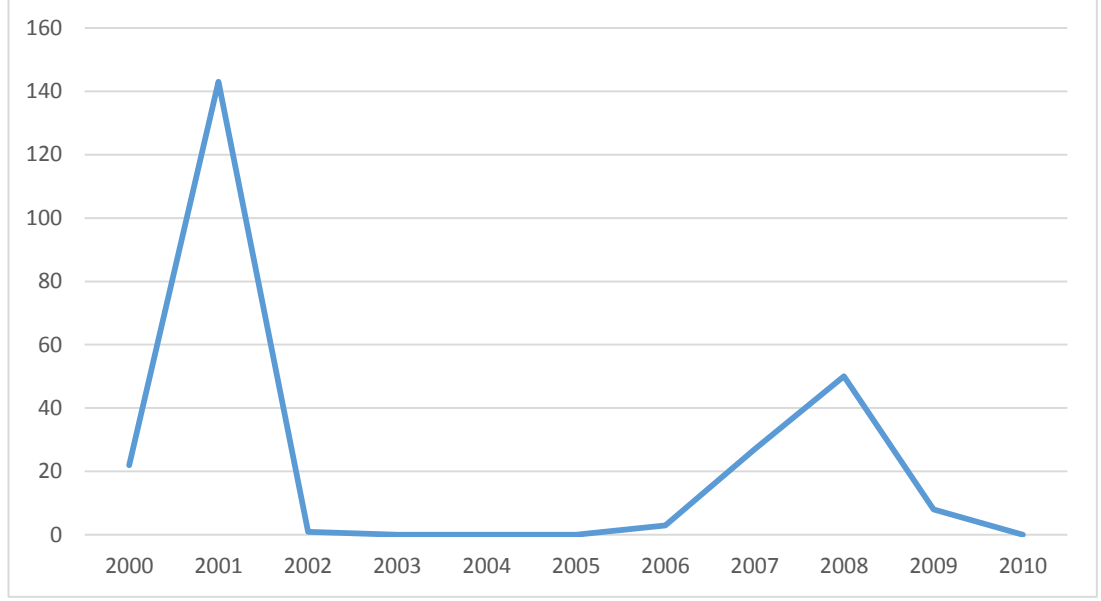
1979 yılında ise İran'da yaşanan rejim değişikliğini fırsat bilen Irak, İran'a savaş açarak hem ekonomik yönden zayıflamasına hem de insani açıdan büyük kayıplar vermesine yol açmıştır. Sekiz yıl süren bu savaş 1988 yılında imzalanan ateşkes antlaşmasıyla sona ermiştir.

1990 yılında ise komşusu olan Kuveyt'i tartışmalı bölgelerden petrol çıkarttığı gerekçesiyle işgal etmiştir. Ancak 1991 yılında BM müdahalesi sonucu Irak'ın Kuveyt'ten çekilmesi sağlanmıştır. Bununla birlikte aynı yıl içerisinde kuzey ve güney bölgelerindeki etnik grupların ayaklanmasına şahit olmuş bir ülkedir.

Yaşanan tüm bu olaylarla birlikte ayrıca uluslararası alanda da Irak'a ambargolar uygulanmıştır. Bu yaptırımlar 1993, 1996, 1998, 2001 ve 2003 yıllarında ABD ve müttefiklerinin askeri müdahaleleri takip etmiştir. Cumhuriyetin kuruluşundan itibaren bu güne kadar yaşanan bu siyasal, sosyal ve ekonomik istikrarsızlıklar yanında kişilerin her an hayatlarını kaybetme korkusu, burada yaşayan halkı göç etmek zorunda bırakmıştır (Çiçekli ve Demir, 2013:70).

Son olarak Irak' ı ekonomik yönden değerlendirecek olursak 2010 IMF verilerine göre GSYİH açısından ülkeler arasında Irak'ın 62. sırada olduğu görülmektedir (Çiçekli ve Demir, 2013:70).

Grafik-6 2000-2010 Yıllar Arasında Yakalanan Irak Uyruklu Yasadışı Göçmenlerin Sayıları

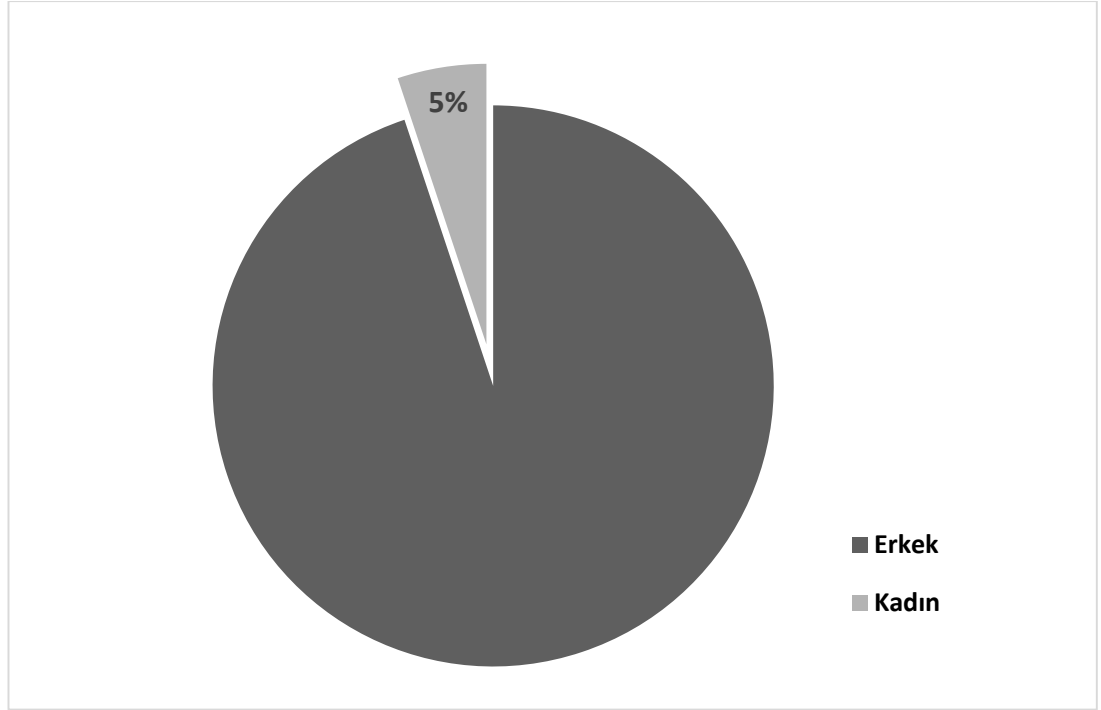
Kaynak: KKTC Polis Genel Müdürlüğü

Irak uyruklu yasadışı göçmenler 2000 yılından sonra yoğunluklu olarak KKTC'ye girmeye başlamıştır. En yoğun yasadışı girişlerin ise 2001 yılında olduğu görülmektedir (Grafik-6).

3.3 KKTC'DE YAKALANAN YASADIŞI GÖÇMENLERİN CİNSİYETLERİ

Göçmen kaçakçılığına konu olan yasadışı göçmenleri cinsiyet yönünden değerlendirecek olursak; KKTC'ye gelen yasadışı göçmenlerin büyük bir çoğunluğunun (% 95) erkek olduğu geriye kalan % 5'inin ise kadın olduğu görülmektedir (Grafik-7)

Grafik-7 Yakalanan Yasadışı Göçmenlerin Cinsiyet Dağılımı (%)

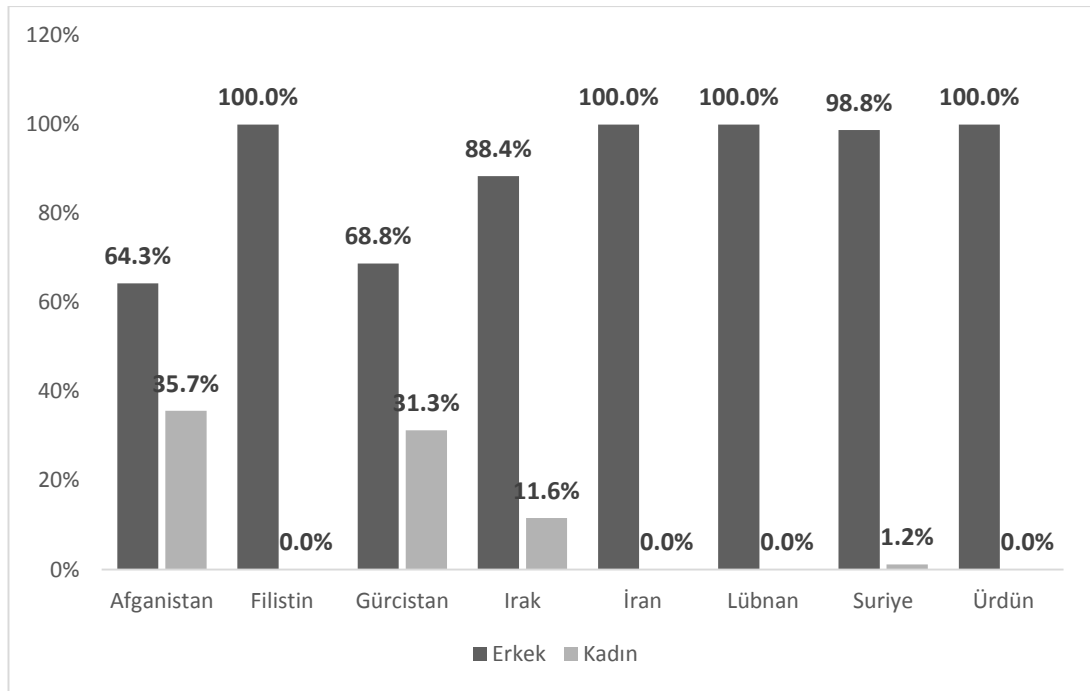

Kaynak: KKTC Polis Genel Müdürlüğü

Ataerkil aile yapısına sahip olan toplumlarda kadınların tutum ve davranışlarının toplumdaki kültürel nedenler dolayısıyla erkeklere göre daha kısıtlı olduğu belirtilmektedir. Ancak tutum ve davranış yönünden konu böyle iken, kendi veya aile hayatını idame ettirme yönünden bakıldığında, erkeklere daha çok görevler düşmektedir. Bu tür toplumlarda kadınlar daha çok ev işleriyle ilgilenip evdeki hayat akışını yürütmeye çalışırken, erkekler ise hane halkının geçim kaynağını sağlayıp onlara daha iyi bir hayat sağlamakla yükümlüdür. Günümüzde de bu görevi yerine getirebilmek için birçok erkeğin, aileden uzak kalmayı göze alarak, ailesinden ayrı başka bir şehirde veya başka bir ülkede çalışarak ailesinin geçimini sağlayıp onlara daha iyi bir gelecek hazırlamak için çalıştığını görmek mümkündür.

Bir önceki bölümde KKTC üzerinden yapılan göçmen kaçakçılığına konu olan yasadışı göçmenlerin, ülkelerinin toplumsal yapıları göz önünde bulundurulduğunda, genel anlamda erkek egemen toplumlara sahip oldukları görülmektedir. Bu sebeple yaptığımız araştırmada göçmen kaçakçılığına konu olan yasadışı göçmenlerin % 95' inin erkek olmasını genel itibariyle buraya dayandırmak mümkündür.

Grafik-8 Yakalanan Yasadışı Göçmenlerin Ülkelerine Göre Cinsiyet Dağılımı

Kaynak: KKTC Polis Genel Müdürlüğü

KKTC’de göçmen kaçakçılığına konu olmuş yasadışı göçmenleri ülkelerine göre cinsiyet açısından değerlendirecek olursak; toplam 658 Suriye uyruklu yasadışı göçmenin %98.8’nin erkek olduğu geriye kalan %1.2’lik yasadışı göçmenin ise kadın olduğu, 277 Irak uyruklu yasadışı göçmenin %88.4’ünün erkek olduğu, %11.6’sının kadın olduğu, 16 Gürcistan uyruklu yasadışı göçmenin %68.8’nin erkek olduğu, %31.3’ünün kadın olduğu, 14 Afganistan uyruklu yasadışı göçmenin %64.3’nün erkek olduğu, %35.7’sinin kadın olduğu, 6 İran uyruklu yasadışı göçmenin tamamının erkek olduğu, 4 Filistin uyruklu yasadışı göçmenin %100’ünün erkek olduğu, 4 Lübnan uyruklu yasadışı göçmenin tamamının erkek olduğu ve 3 Ürdün uyruklu yasadışı göçmenin de yine tamamının erkek olduğu tespit edilmiştir (Grafik-8).

Grafik-8’de de görülebileceği gibi KKTC’de en çok göçmen kaçakçılığına konu olan Suriye ve Irak uyruklu vatandaşların büyük çoğunluğunun erkek olduğu, ancak daha az oranda KKTC’de göçmen kaçakçılığına konu olan Gürcistan uyruklu vatandaşlarda kadın oranının daha yüksek olduğu görülmüştür. Yapılan çalışmada ise incelenen dosyalar ve soruşturma memurlarından yapılan mülakatlar sonucu, Gürcistan uyruklu yasadışı göçmenlerin bu yola daha çok aileleri ile birlikte çıktıkları

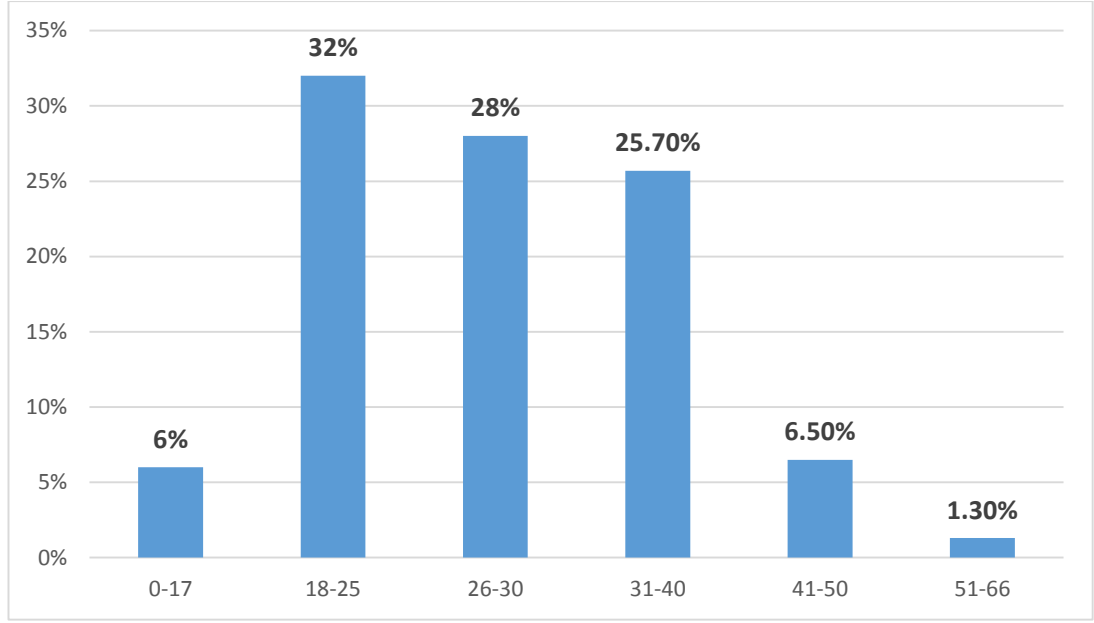
tespit edilirken, göçmen kaçakçılığına daha çok konu olan Suriye ve Irak uyruklu vatandaşların ise çoğunlukla bu yola yalnız çıkmayı tercih ettikleri görülmüştür.

3.4 KKTC’DE YAKALANAN YASADIŞI GÖÇMENLERİN YAŞLARI

İnsanoğlu doğumundan ölümüne kadar birçok süreçten geçmektedir. İnsanları yaşları ilerledikçe buna doğru orantılı olarak çevreleri, problemleri, sosyal yapıları ve sorumlulukları da değişmektedir (Demirbaş, 2005:16). Gençlikten yetişkinliğe geçişte büyük uyum sorunları yaşandığı gözlemlenmektedir. İlerleyen yaşla birlikte yani yetişkinlikte kişilerin karakterlerinin artık oturmakta olduğu, hayattan beklentilerinin değiştiği ve yasadışı yollara başvurma olasılıklarının daha da azaldığı görülmektedir (İçli, 2013:373).

Bu bölümde göçmen kaçakçılığına konu olan yasadışı göçmenleri yaş yönünden değerlendirdiğimizde daha çok genç yaştaki kişilerin bu suça konu olduğu görülmektedir. Aşağıda Grafik-9’da da görülebileceği gibi göçmen kaçakçılığına konu olan yasadışı göçmenlerin % 32’sinin 18-25 yaş aralığında olduğu gözlemlenirken, % 28’nin ise 26-30 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Ancak hiç küçümsenemeyecek olan % 25.70 oranla da 31-40 yaş aralığında yasadışı göçmen olduğu görülmektedir. Geriye kalan yaklaşık % 14’lük oranın ise sırasıyla % 6’lık dilimini 0-17 yaş aralığı oluşturmakta iken, %6,5’lik oranla 41-50 yaş aralığında, % 1.3’lük oranla 51-66 yaş aralığında bulunan kişilerin takip ettiği görülmektedir. Buradan da görülebileceği gibi göçmen kaçakçılığına konu olan yasadışı göçmenlerin kimi zaman yeni doğmuş bir bebek olabileceği gibi kimi zamanda 66 yaşında bir ihtiyar olabileceği de görülmektedir.

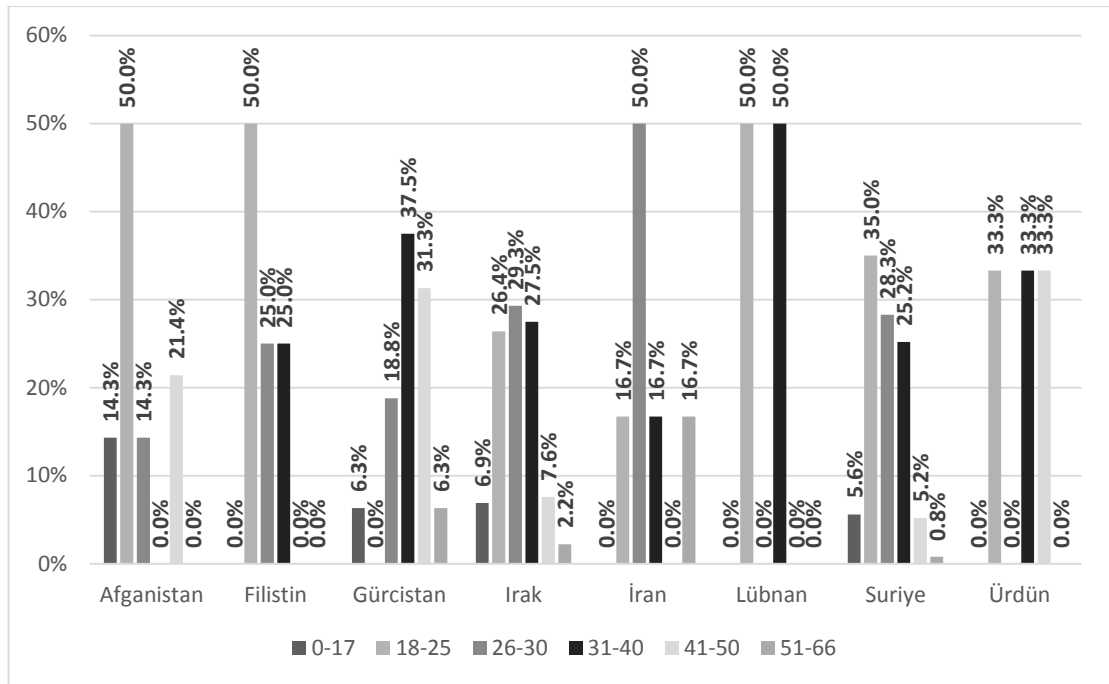
Grafik-9 Yakalanan Yasadışı Göçmenlerin Yaş Dağılımı (%)

Kaynak: KKTC Polis Genel Müdürlüğü

Grafik-9’da da görülebileceği gibi göçmen kaçakçılığına konu olan yasadışı göçmenlerin büyük çoğunluğunun (% 76) 18-40 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Bu yaş aralığında bulunan kişilerin ise yaşları itibariyle bu dönemde çalışma gücünün en yüksek dönem olduğunu söylemek mümkündür. Buradan da KKTC üzerinden göçmen kaçakçılığına konu olan yasadışı göçmenlerin daha çok gittikleri hedef ülkelerde çalışarak daha iyi bir hayat ve gelecek sürmek için bu yola baş koyduklarını söylemek mümkün olacaktır.

Grafik-10 Yakalanan Yasadışı Göçmenlerin Ülkelerine Göre Yaş Dağılımı

Kaynak: KKTC Polis Genel Müdürlüğü

KKTC’ de göçmen kaçakçılığına konu olmuş yasadışı göçmenleri ülkelerine göre yaş açısından değerlendirecek olursak;

Toplam 658 Suriye uyruklu yasadışı göçmenin % 5.6’ sının 0-17 yaş, % 35’ inin 18-25 yaş, % 28.3’ ünün 26-30 yaş, % 25.2’ sinin 31-41 yaş, % 5.2’ sinin 41-50 yaş ve % 0.8’ inin ise 51-66 yaş aralığında olduğu tespit edilmiştir. Buradan da görülebileceği gibi KKTC’de en çok göçmen kaçakçılığına konu olan Suriye uyruklu vatandaşların büyük bir çoğunluğu olan yaklaşık % 89’ unun 18-40 yaş aralığında yani iş gücünün en yüksek olduğu yaş aralığında olduğu görülmektedir (Grafik-10).

Toplam 277 Irak uyruklu yasadışı göçmenin % 6.9’ unun 0-17 yaş, % 26.4’ ünün 18-25 yaş, % 29.3’ nün 26-30 yaş, % 27.5’ inin 31-41 yaş, % 7.6’ sının 41-50 yaş ve % 2.2’ sinin ise 51-66 yaş aralığında olduğu tespit edilmiştir. Buradan da görülebileceği gibi KKTC’ de ikinci sırada en çok göçmen kaçakçılığına konu olan Irak uyruklu vatandaşların büyük bir çoğunluğu olan yaklaşık % 83’ nün 18-40 yaş aralığında yani yine iş gücünün en yüksek olduğu yaş aralığında olduğu görülmektedir. (Grafik-10).

Toplam 16 Gürcistan uyruklu yasadışı göçmenin % 6.3' ünün 0-17 yaş, % 18.8' inin 26-30 yaş, % 37.5' inin 31-41 yaş, % 31.3' ünün 41-50 yaş ve % 6.3' ünün ise 51-66 yaş aralığında olduğu, 18-25 yaş aralığında ise hiç Gürcistan uyruklu yasadışı göçmenin olmadığı tespit edilmiştir. Bir önceki cinsiyet grafiğinde de bahsettiğimiz gibi Gürcistan uyruklu yasadışı göçmenlerin yaş açısından grafiği değerlendirildiğinde de yine Gürcistan uyruklu yasadışı göçmenler bu suça ailece konu olduklarını söylemek mümkündür (Grafik-10).

Toplam 14 Afganistan uyruklu yasadışı göçmenin % 14.3' ünün 0-17 yaş, % 50' sinin 18-25 yaş, % 14.3' nün 26-30 yaş, % 21.4' ünün 41-50 yaş aralığında olduğu ve 31-41 yaş aralığı ile 51-66 yaşa aralığında ise suça konu olmuş yasadışı göçmen olmadığı tespit edilmiştir (Grafik-10).

İran uyruklu yasadışı göçmenlerin % 16.7' sinin 18-25 yaş, % 50' sinin 26-30 yaş, % 16.7' sinin 31-41 yaş ve % 16.7' sinin ise 51-66 yaş aralığında olup 0-17 yaş ve 41-50 yaş aralığında ise İranlı yasadışı göçmenin bulunmadığı tespit edilmiştir. (Grafik-10).

Filistin uyruklu yasadışı göçmenlerin, % 50' sinin 18-25 yaş, % 25' inin 26-30 yaş ve % 25' inin 31-41 yaş aralığında olup 0-17 yaş, 41-50 yaş ve 51-66 yaş aralığında ise Filistinli yasadışı göçmenin bulunmadığı tespit edilmiştir (Grafik-10).

Lübnan uyruklu yasadışı göçmenlerin % 50' sinin 18-25 yaş ve %50' sinin 31-41 yaş aralığında olup 0-17 yaş, 26-30 yaş, 41-50 yaş ve 51-66 yaş aralığında ise Lübnanlı yasadışı göçmenin bulunmadığı tespit edilmiştir (Grafik-10).

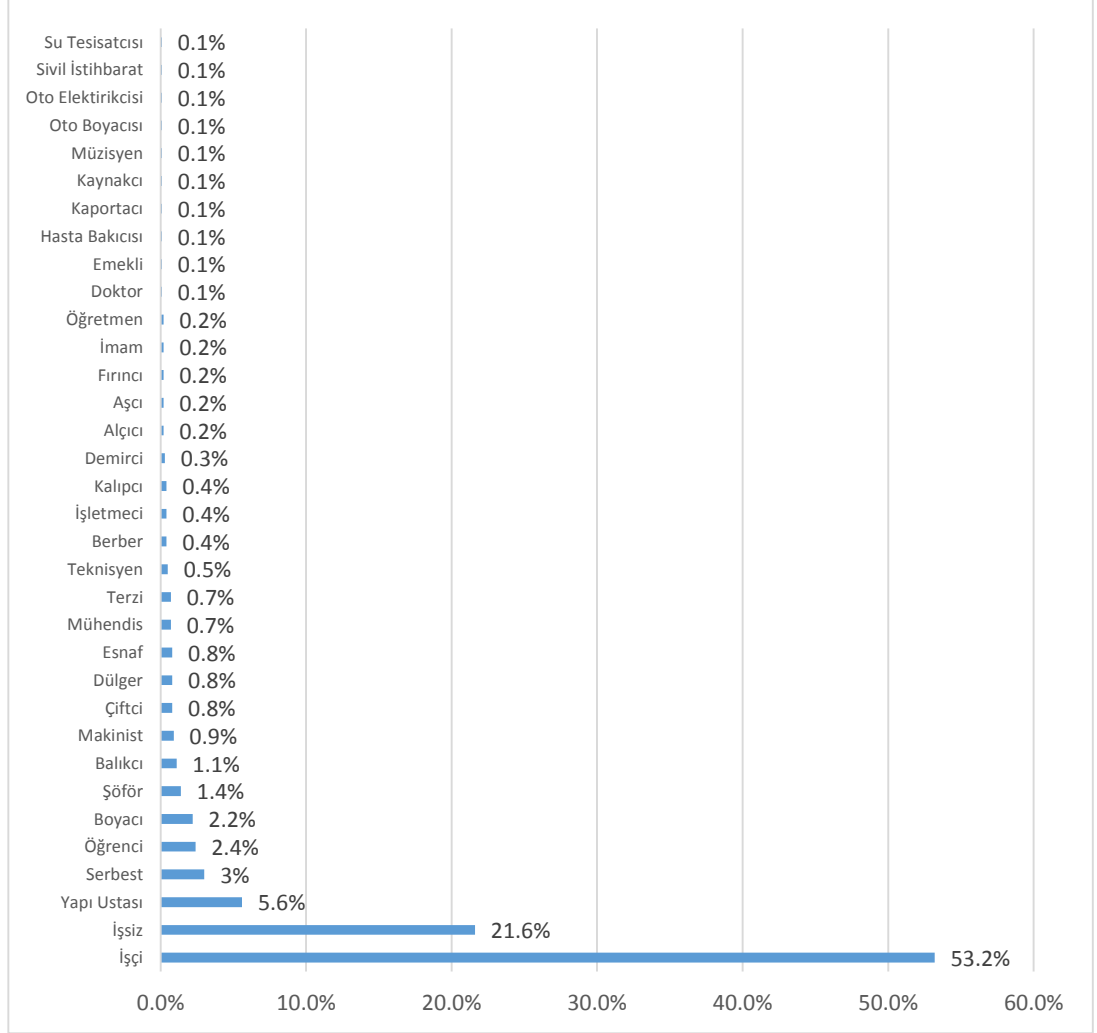
Ürdün uyruklu yasadışı göçmenlerin ise % 33.3' ünün 18-25 yaş, % 33.3' ünün 31-41 yaş ve % 33.3' ünün 41-50 yaş aralığında olup 0-17 yaş, 26-30 yaş ve 51-66 yaş aralığında Ürdün uyruklu yasadışı göçmenin bulunmadığı tespit edilmiştir (Grafik-10).

3.5 KKTC'DE YAKALANAN YASADIŞI GÖÇMENLERİN MESLEKLERİ

KKTC üzerinden yapılan göçmen kaçakçılığına konu olmuş yasadışı göçmenlerin bu organizasyonlara katılmaya karar vermeden önce kaynak ülkelerde yapmış oldukları meslekleri incelendiğinde; yasadışı göçmenlerin büyük bir çoğunluğu bu yola çıkmadan önce farklı iş kollarında çalışarak geçimlerini sağlamaya çalışan, ancak az

da olsa bir kısmının da bu yola başvurmadan önce işsiz olan kişilerden oluştuğu görülmüştür.

Grafik-11 Yakalanan Yasadışı Göçmenlerin Ülkelerindeki Meslekleri

Kaynak: KKTC Polis Genel Müdürlüğü

Grafik-11’de görüleceği gibi yasadışı göçmenlerin bu yola çıkmadan önce işçi, yapı ustası, serbest meslek sahibi, öğrenci, boyacı, şoför gibi birçok farklı meslekten olduğu ve toplamda 34 farklı iş kolunda çalıştıkları tespit edilmiştir.

Yasadışı göçmenlerin bu yola çıkmadan önce ülkelerindeki yapmış oldukları meslekleri, sayısal açıdan değerlendirdiğimizde, %16,2’sinin işsiz olduğu göze çarpmaktadır ki buna maddi getirisi olmayan ev hanımlığı da eklendiğinde bu oranın

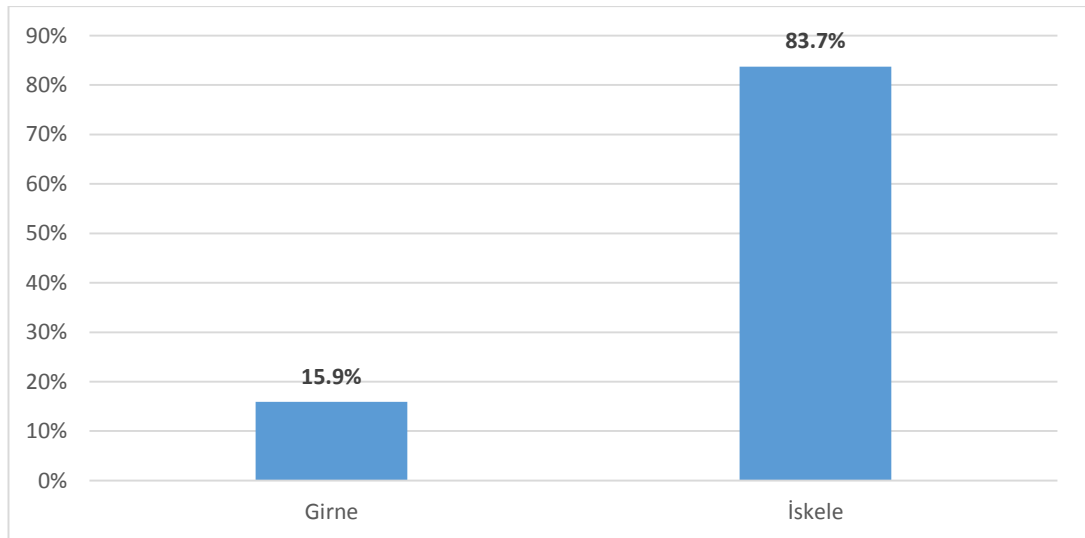
% 22'ye çıktığı görülmektedir. Bir mesleğe sahip olan yasadışı göçmenlere bakıldığında ise, büyük bir çoğunluğunun vasıfsız işçi olduğu, % 5.6'sının yapı ustası olduğu, % 3'ünün serbest meslekle uğraştığı, % 2.4' ünün öğrenci olduğu, % 2.2'sinin boyacı olduğu, %1.4'ünün şoför olduğu ve geriye kalan büyük bir bölümünün ise hizmet sektörü olarak adlandırabileceğimiz düşük geliri olan mesleklerde çalıştıkları tespit edilmiştir (Grafik-11).

Sonuç olarak yapılan araştırma sonucunda, KKTC üzerinden yapılan göçmen kaçakçılığına konu olan yasadışı göçmenlerin neredeyse tamamının iyi geliri olmayan mesleklerde çalıştıkları görülmektedir.

3.6 KKTC'DE YAKALANAN YASADIŞI GÖÇMENLERİN ÜLKEYE GİRİŞ NOKTALARI

Göçmen kaçakçılarının yasadışı göçmenleri KKTC' ye yasadışı yollardan getirirken hangi noktaları kullandıklarını inceleyecek olursak; göçmen kaçakçılarının büyük çoğunlukla (% 83.7) İskele bölgesindeki sahilleri tercih ettikleri, geriye kalan % 15.9'luk bölümün ise Girne Bölgesindeki sahilleri tercih ettikleri tespit edilmiştir (Grafik-12).

Grafik-12 Yakalanan Yasadışı Göçmenlerin Ülkeye Giriş Noktaları

Kaynak: KKTC Polis Genel Müdürlüğü

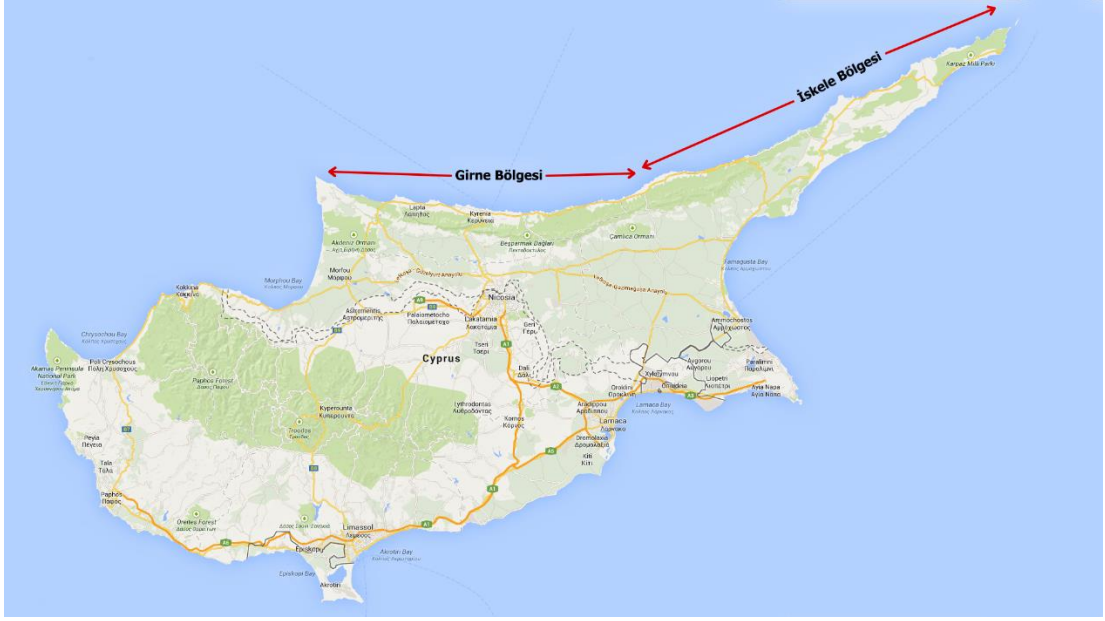
Çalışmada incelenen dosyalar neticesinde göçmen kaçakçılarının, % 83.7' lik oranla İskele bölgesinde tercih ettikleri sahil noktalarına değinecek olursak; bu bölgede göçmen kaçakçılarının Kaleburnu Deniz Sahili, Kuru ova Deniz Sahili, Taşlıca Deniz Sahili, Balalan Deniz Sahili, Boltaşlı Deniz Sahili, Derince köyü Deniz Sahili, Karpaz Deniz Sahili, Yedikonuk Deniz Sahili, Bafra Deniz Sahili, Kumyalı Deniz Sahili, Kaplıca Deniz Sahili, Yeni Erenköy Deniz Sahili, Yeşilköy Deniz Sahili, Çayır ova Valya Deniz Sahili, Dikkarpaz Güney Deniz Sahili, Zafer burnu Güney Deniz Sahili, Dikkarpaz Kuzey Deniz Sahili, Ayfilo Kuzey Deniz Sahili, Şelonez Bölgesi Deniz Sahili ve Siya Mevki Deniz Sahilini tercih ettikleri tespit edilmiştir.

Yüzde 15.9'luk oranla Girne Bölgesinde tercih edilen sahil bölgelerin ise Sadrazam köy sahil şeridi, Karakum sahil şeridi, Alagadi sahil şeridi, Esentepe sahil Şeridi ve Girne Turizm Limanı olduğu tespit edilmiştir. EK-2'de de Girne bölgesinde göçmen kaçakçılar tarafından tercih edilen sahil bölgelerinden birisi görülebilmektedir.

Göçmen kaçakçılarının yasadışı göçmenleri KKTC'ye yasadışı yollardan getirmek için düzenlemiş oldukları organizasyonlarda, çoğunlukla İskele Bölgesindeki sahilleri tercih etmelerindeki en büyük sebeplerden birinin, bu bölgelerin daha sakin ve daha kırsal kesimler olmasından kaynaklandığı mülakat yapılan soruşturmacıların genel kanaatidir. Böylelikle bu bölgelerdeki sahil kıyılarındaki yaşam oranı Girne'ye kıyasla daha az olduğundan ve göçmen kaçakçılarının yakalanma olasılığı da daha az olduğundan bu bölgeleri tercih ettikleri düşünülmektedir.

Diğer bir sebebin ise yakınlıktan dolayı olduğunu düşünmek mümkündür. Çünkü çoğunlukla deniz yoluyla gerçekleştirilen göçmen kaçakçılığı organizasyonlarında çıkış noktaları göze alındığında İskele bölgesinin Girne Bölgesine göre, Harita-5'de görülebileceği gibi mesafe olarak daha yakın olduğu gözlemlenmiştir. Bu yüzden göçmen kaçakçılarının İskele bölgesini daha çok tercih etme sebeplerinden birinin de bu olabileceği düşünülmektedir.

Harita-5 KKTC'ye Yasadışı Yollardan Giriş Noktaları

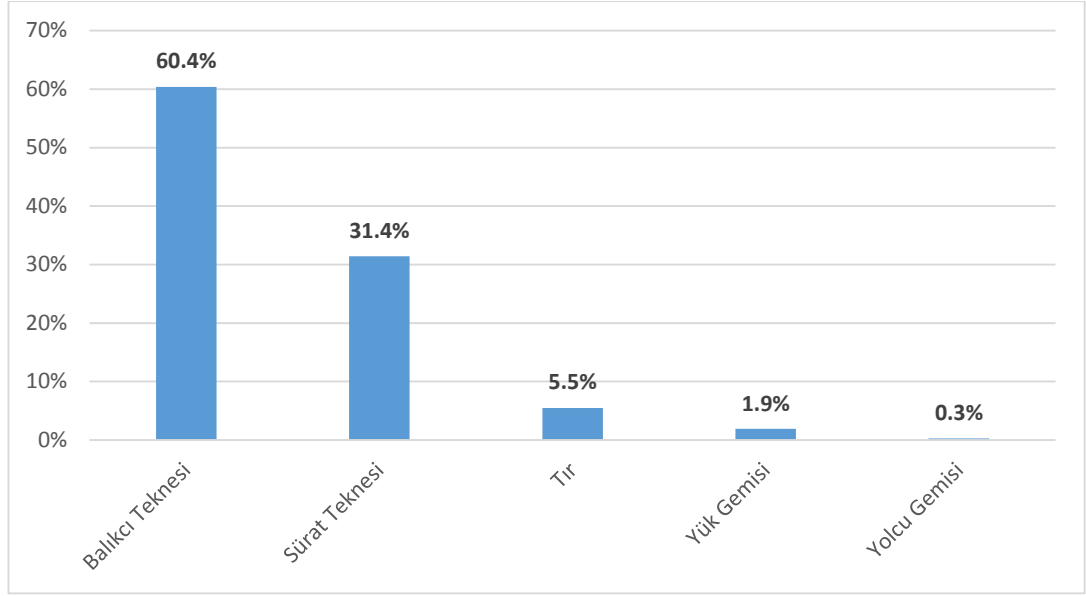

3.7 KKTC'DEKİ GÖÇMEN KAÇAKÇILIĞINDA KULLANILAN ARAÇLAR

Her yıl milyonlarca insan, ülkelerindeki sosyal ve ekonomik nedenlerden dolayı bulundukları yerden göç etmek istemekte ve göç etmektedirler. Gitmeyi hedefledikleri ülkelere gitmek için bu kaçakçılık organizasyonlarına başvuran yasadışı göçmenlerin hedef ülkeye giderken çok çeşitli araçlarla ve yollarda günlerce, haftalarca seyahat ettirildikleri görülmektedir. Bazı kaçakçıların bu süreçlerde, göçmenleri memnun edecek şekilde seyahatlerini organize ettikleri görülse de, kimi durumlarda insan onuruyla bağdaşmayacak bir şekilde, insan haklarını da ihlal edilerek göçmenlere muamelede bulunduklarına da şahit olunmaktadır (Çiçekli ve Demir, 2013)

Araştırmanın bu bölümünde KKTC üzerinden yapılan göçmen kaçakçılığının hangi, araçlarla ve ne şekilde yapıldığı incelenmektedir. Göçmen kaçakçılığında kaçakçıların beşte üçünün balıkçı tekneleriyle, üçte birinin sürat tekneleri aracılığı ile yirmide birinin tır, çok az kısmının ise yük gemileri veya yolcu gemileri aracılığı ile göçmenleri ülkeye soktukları anlaşılmaktadır (Grafik-13).

Grafik-13 Göçmen Kaçakçılığında Kullanılan Araçlar

Kaynak: KKTC Polis Genel Müdürlüğü

Göçmen kaçakçılığında kaçakçıların genel olarak karayolunu tercih ettikleri söylenmektedir (Çiçekli ve Demir, 2013:119). Ancak daha önceki bölümlerde bahsettiğimiz gibi göçmen kaçakçılığı organizasyonlarıyla uğraşan grupların duruma ve şartlara göre yöntemlerini ve güzergâhlarını değiştirdikleri görülmektedir. KKTC üzerinden yapılan göçmen kaçakçılığında da bu yüzden karayolundan çok deniz yolunun tercih edildiği tespit edilmiştir.

Mülakat yapılan soruşturmacılara göre, göçmen kaçakçılarının KKTC üzerinden yaptıkları bu organizasyonlarda deniz yolunu tercih etmelerinin iki sebebi bulunmaktadır. Bunları irdeleyecek olursak; birinci sebebin KKTC'nin kaynak ülkelere deniz mesafesinden yakınlığı olduğu gözlemlenmektedir. Diğer yandan, kara yoluyla, yani tırlar içerisinde gizli bölmelere saklanarak KKTC'ye yasadışı göçmen sokma organizasyonlarında ise kontrolün daha çok ve daha sıkı olması, denizden yapılan yolculuğa göre daha riskli ve yakalanma oranının daha yüksek olması sebebiyle olduğu düşünülmektedir.

Yolculuk deniz yolu ile gerçekleştirileceğinde yasadışı göçmenlerin sayısına göre deniz aracı ayarlanarak bu araçlara bindirilip bir önceki bölümde belirtilen noktalara getirilerek buradaki sahil kıyılarına indirilip, burada kendilerini bekleyen başka bir organizatörün aracına bindirilerek duruma ve şartlara göre bazen bir iki gün

evlerde bekletilerek veya doğrudan GKRY sınırına getirilerek, buradan yasadışı göçmenlerin GKRY'ne geçirilmesi sağlanmaktadır. Ancak yapılan araştırmada deniz yolculuğuna başlama noktasının zaman zaman değiştiği gözlemlenmiştir. Bazen doğrudan Suriye sahillerinden bu yolculuğa çıkılırken, zaman zaman da Türkiye'de Mersin ili ve civarından da çıkıldığı tespit edilmiştir. Türkiye'deki göçmen kaçakçılığını araştıran Kahya ve Sever'e göre, Türkiye'deki kaçakçılarla KKTC kaçakçıların arasında bağlantı bulunmaktadır (Yahya ve Sever, 2013:197).

Deniz yolculuğu ile yapılan göçmen kaçakçılığı organizasyonları yukarıda bahsettiğimiz gibi olsa da, bazen KKTC sahillerine, gerek hava şartlarından gerekse yanlış hesaplamalardan çıkış saatinde değişimler yaşandığında, buluşma noktasında bulunması gereken KKTC ayağındaki kaçakçının bulunmadığı, bu gibi hallerde ise yasadışı göçmenlerin kaçakçılar tarafından oradaki sahillere bırakılarak geriye döndükleri de görülmektedir.

Karayoluyla gerçekleştirilen göçmen kaçakçılığı organizasyonlarında, Mersin ili ve civarında göçmen kaçakçıları tarafından toplanan yasadışı göçmenler, KKTC'ye yük getirecek Tırlar içerisindeki bölmelere sıkıştırılarak (Ek-3'de görülebilmektedir), ya da Mersin limanından gemiye bindirilerek KKTC'de bulunan Gazi Magosa limanına getirildikleri ya da Taşucu limanından gemiye binerek KKTC'deki Girne Turizm limanına getirilerek buradan girişlerinin sağlandığı gözlemlenmiştir. Ancak bu yolculuğa çıkan yasadışı göçmenlerin Mersin limanından Gazi Magosa limanına kadar olan deniz yolculuğunda sıkıştırıldıkları bölmelerde yaklaşık 12 ila 18 saat insanlık onuruyla bağdaşmayacak bir şekilde seyahat etmek zorunda kaldıkları anlaşılmaktadır.

Taşucu limanından bindirilip Girne Turizm limanına geldiklerinde ise 7 ile 12 saat arasında bu bölmelerde sıkıştırılmış kaldıkları görülmektedir. Aslında göçmen kaçakçıların deniz yolunu tercih etmelerinin bir sebebi de budur. Tırlar içerisinde gizli bölmelerde, yük gemisiyle KKTC limanlarına getirilen yasadışı göçmenler, Tırların gümrük kontrolünden geçtik sonra gümrük sahası dışarısına çıkarılıp dışarıda daha önceden tespit edilmiş sakin bir noktada diğer organizatör ile buluşarak yasadışı göçmenlerin bu organizatörün aracına aktarılması sağlandıktan sonra bu araçla gerek doğrudan gerekse bir iki gün evlerde bekletilmektedir. Sonrasında uygun zaman sağlandığında, yasadışı göçmenler GKRY sınırına getirilerek buradan GKRY'ne geçmeleri sağlanarak organizasyon son bulmaktadır. EK-4'de de göçmen

kaçakçıları tarafından yasadışı göçmenlerin GKRY sınırına götürülürken polis tarafından yapılan operasyon sonucu yakalandıkları sırada kullandıkları araç görülebilmektedir.

Kaçakçıların kullandıkları bir diğer yöntem de şudur: GKRY'nin yasadışı göçmenlerin %70'nin KKTC'ye gelerek GKRY'ne geçirilmesine izin verdiği gerekçesiyle yapmış oldukları protestolardan dolayı (Yakinthou ve Polili, 2010:14), KKTC 2000'li yılların başında, Türk vatandaşları dışındaki yabancıların KKTC'ne yasal olarak girebilmeleri için bazı şartlar koymaya karar vermiştir. Şartlara haiz olmayan üçüncü uyruklu ülke vatandaşları KKTC'ye yasal olarak gelmeleri halinde ülkeye alınmayarak geri gönderilmeye başlanmıştır. Bu şartlara değinecek olursak, KKTC' ye çalışmak için gelen üçüncü uyruklu ülke vatandaşlarının ancak ön izinle işverenler tarafından getirilmesi halinde KKTC'ye girebileceği, öğrenci olarak gelenlerin ise, ancak KKTC'de faaliyet gösteren herhangi bir üniversitede kaydı bulunması halinde ve son olarak ise ülkeye turist olarak tatil yapmak için gelen üçüncü uyruklu ülke vatandaşlarının ise ancak KKTC'de faaliyet gösteren herhangi bir otelde rezervasyonun olması halinde, KKTC'ye yasal olarak giriş yapabilecekleri görülmektedir.

Bu çalışmada KKTC'ye yasal olarak giren bazı üçüncü uyruklu ülke vatandaşlarının rezervasyon yaptırmış oldukları otellere giderek burada duruma göre bir iki gün kaldıktan sonra, kaçakçılar tarafından yasadışı yollardan GKRY'ne geçirildikleri de güvenlik güçleri tarafından tespit edilmiştir. Bu yöntemin diğer yöntemlere göre daha maliyetli olduğundan pek tercih edilmediği görülmektedir.

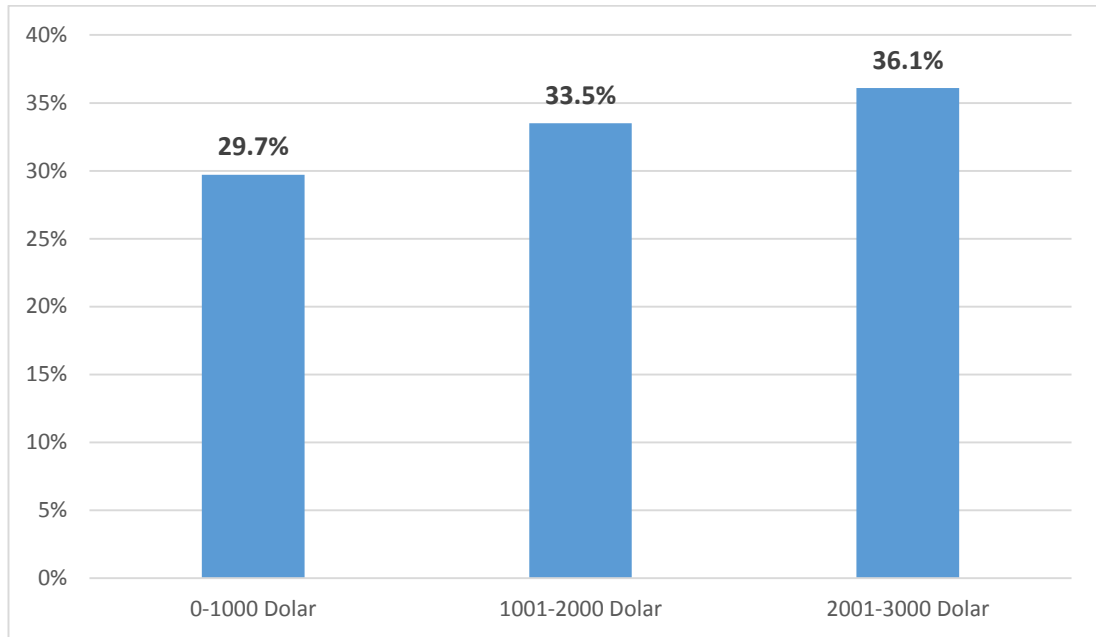
Yapılan çalışmada ayrıca göçmen kaçakçılarının bu organizasyonları gerçekleştirirken ilk başlarda balıkçı teknelerini kullanmayı tercih ettikleri gözlemlenirken, daha sonraki yıllarda göçmen kaçakçılığın yüksek getirisi gerekçesiyle ve yakalanma riskini de düşürmek amacıyla bu organizasyonları daha çok, güvenlik güçlerinin bile sahip olmadığı daha lüks ve daha hızlı sürat tekneleri ile yapmaya başladıkları da gözlemlenmiştir. EK-5, 6, 7 ve 8'de göçmen kaçakçılarının yasadışı göçmenleri KKTC sahillerine getirirken kullandıkları sürat ve balıkçı tekneleri görülebilmektedir.

3.8 KKTC’DEKİ GÖÇMEN KAÇAKÇILIĞININ EKONOMİSİ

Göçmen kaçakçılığı, çeşitli nedenlerle ülkelerinden göç etmek isteyen göçmenlerin gitmek istedikleri hedef ülkelere gidebilmeleri için para karşılığı yardım edilen ve bu özelliği ile sınıraşan bir organize suç türüdür (Kahya ve Sever, 2013:235). Göçmen kaçakçılığının getirisi çok yüksek olup masrafı da az olan bir suç türü olduğu belirtilmektedir (Koser, 2008). Bu sebeple göçmen kaçakçılığı uyuşturucu ve silah kaçakçılığından sonra en çok tercih edilen suç türüdür (Demir ve Küçükuysal, 2011).

Göçmen kaçakçılığında kaçakçıların sunduğu hizmete karşı ödenen miktarların, düzenlenen organizasyonun niteliğine, kullanılan araçlara ve göç güzergahlarına göre değişiklik gösterdiği belirtilmektedir (Demir, 2006).

Grafik-14 Göçmen Kaçakçılığından İş Başına Kazanılan Para

Kaynak: KKTC Polis Genel Müdürlüğü

KKTC’de yapılan göçmen kaçakçılığı organizasyonlarından maddi olarak kazanılan miktarlar değerlendirildiğinde; yasadışı göçmenlerin yaklaşık %30’unun bu organizasyonları düzenleyen göçmen kaçakçılarına 1000 Dolara kadar ödeme yaptığı, bir kısmının (% 33,5) 1000 ila 2000 Dolar arasında ödeme yaptığı ve % 37’sinin ise 2000 ila 3000 Dolar arasında para verdiği tespit edilmiştir (Grafik-14).

Kişi başına düşen miktar çok yüksek gözükmesine de göçmen kaçakçılığı organizasyonlarında kaçakçılığa konu olan göçmen gruplarının 10 ila 100 kişi arasında değişen sayıda oldukları, olaya bu yönüyle bakıldığında, aslında göçmen kaçakçılarının her organizasyondan “sürümden kazanarak” yüksek kazanç elde ettikleri gözlemlenmiştir.

Göçmen kaçakçılığı organizasyonlarına katılan yasadışı göçmenlerin, kaçakçılara parayı ödeme şeklini ise, Kahya ve Sever “Tam Paket Uygulaması” ve “Parça Başı Uygulama” olarak ikiye ayırmaktadır (Kahya ve Sever, 2013:212)

Tam paket uygulamasında, yasadışı göçmenler göçmen kaçakçılığı ile uğraşan sınır aşan gruplar ile anlaşır. Anlaşma sonrasında organizasyon göçmen kaçakçılarını bırakılır. Bu tür organizasyonlarda tüm sorumluluk göçmen kaçakçılarınıdır. Yolculuk sırasında yasadışı göçmenlerin ihtiyaçlarının giderilmesi de pakete dahildir. Bu organizasyona katılan yasadışı göçmenler yakalansa da daha sonraki organizasyonlara dahil edilerek hedef ülkelere götürülmesi sağlanmaktadır. Bu tür organizasyonlarda yola çıkarken yasadışı göçmenlerin sayısının diğer yöntemle göre daha az olduğu görülmektedir. Ayrıca yakalanan yasadışı göçmenlerin üzerlerinde para çıkmaması bu organizasyonlara katıldığının bir göstergesidir (Kahya ve Sever, 2013:2012)

Parça başı uygulamada ise yasadışı göçmenlerin her aşama için para ödediği görülmektedir. Ayrıca her aşama için kaçakçıyı bulma görevi de kendine aittir. Bu yola başvuran yasadışı göçmenlerin diğer yasadışı göçmenlere göre daha az paraya sahip oldukları görülmektedir. Her aşamada para ödeyen bu yasadışı göçmenler paraları bittikleri yerde gerekirse çalışarak para biriktirip gitmek istediği hedef ülkeye ulaşmak için yolculuğa devam etmektedir (Kahya ve Sever, 2013:2012)

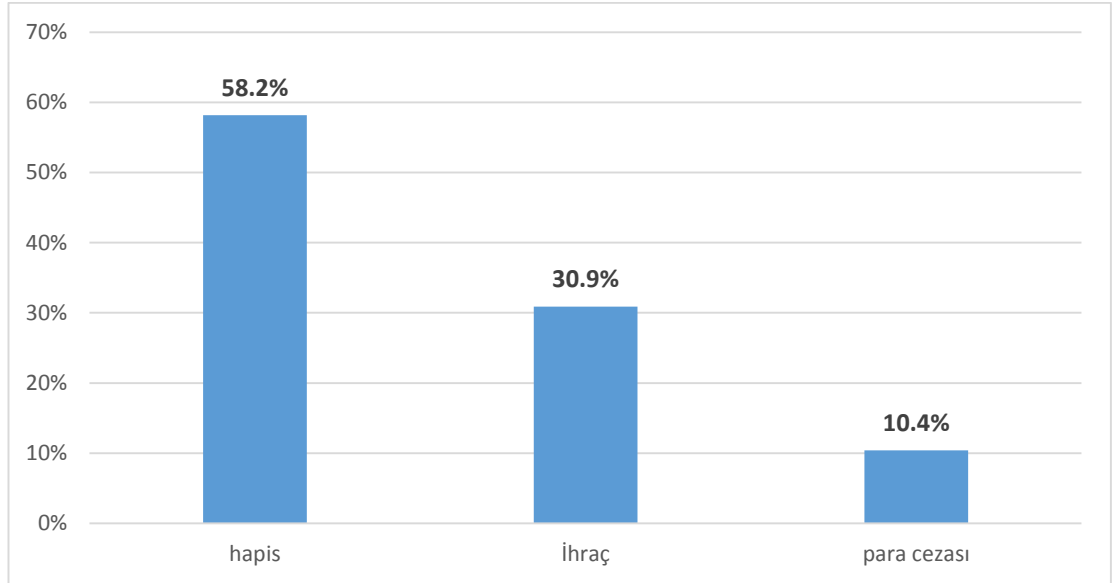
KKTC’de yapılan göçmen kaçakçılığı organizasyonlarında ise yukarıda bahsettiğimiz tam paket uygulamasının uygulandığı görülmektedir. Yukarıda tam paket uygulamasında bahsettiğimiz gibi, KKTC’de yakalanan yasadışı göçmenlerin üzerlerinde yok denecek kadar az para çıkmaktadır. Ayrıca yine yukarıda bahsettiğimiz gibi yapılan araştırmada yakalanan yasadışı göçmenlerin daha sonraki organizasyonlara katılarak yine yakalandıkları tespit edilmiştir. Bu sebeple KKTC’den yapılan göçmen kaçakçılığında tam paket uygulamasının uygulandığını söylemek mümkündür.

Ayrıca 2011 yılında yapılan bir göçmen kaçakçılığı operasyonunda, yakalanan yasadışı göçmenlerin parayı ne zaman ve nerede verdiği ile ilgili soru yöneltildiğinde yasadışı göçmen cevaben parayı varacağı ülkeye vardığında ailesi ile irtibata geçerek kaynak ülkedeki ailesinin kaçakçılara ödeme yapacağını söylemiştir.

3.9 KKTC’DE GÖÇMEN KAÇAKÇILIĞINDAN ALINAN CEZALAR

Göçmen kaçakçılığı organizasyonlarının ve güzergâhlarının çeşitli nedenlerle değiştiği yukarıdaki bölümlerde bahsedilmişti. Bunun bir sebebi de transit ve hedef ülkelerdeki yasal mevzuatlardır. Bu bölümde KKTC üzerinden yapılan göçmen kaçakçılığında güvenlik güçlerince yakalanan ve haklarında yasal işlem başlatılan göçmenlerin aldığı cezaları incelenecektir.

Grafik-15 Yasadışı Göçmenlerin Aldıkları Cezalar

Kaynak: KKTC Polis Genel Müdürlüğü

Grafik-15’de de görüleceği gibi göçmen kaçakçılığı yapılırken güvenlik güçleri tarafından tespit edilip yakalanan yasadışı göçmenler aleyhinde başlatılan yasal işlem sonucu % 58.2’sinin hapis cezası aldığı, % 10.4’ünün para cezası aldığı ve geriye kalan % 30.9’unun ise ihraç kararı aldığı tespit edilmiştir.

Yapılan araştırma sonucu verilen hapis cezaların 1 gün ile 3 ay arasında değiştiği gözlemlenmiştir.

Daha önceki bölümlerde de bahsedildiği gibi, KKTC’de göçmen kaçakçılığı ile ilgili herhangi bir özel yasa olmadığı gibi uluslararası alanda da tanınmadığından, hiçbir uluslararası sözleşmeye taraf değildir. Hatta mevcut yasalarda göçmen kaçakçılığı ile ilgili herhangi bir tanım ve suç tanımı mevcut değildir.

KKTC’de göçmen kaçakçılığı organizasyonlarında yakalanan göçmenlerin ve kaçakçıların göçmen kaçakçılığı ile ilgili herhangi bir yasa bulunmadığından, Fası 105’de belirtilen KKTC’ye “onaylanmayan limanlardan giriş” suçundan yasal işlem yapıldığı gözlemlenmiştir. Bu suçun ise yasaya göre en yüksek cezasının 3 yıl hapis olduğu görülmektedir.

Bu sebeptendir ki, göçmen kaçakçılığı organizasyonlarında yakalanan yasadışı göçmen ve kaçakçılara yapılan yasal işlemlerden sonra, verilen cezanın az olması sebebiyle caydırıcılık unsurunun tam anlamıyla çalışmadığı gözlemlenmiştir.

Yapılan çalışmada da ayrıca bu organizasyonlarda yakalanan göçmenlerin ve kaçakçıların, ceza almalarına rağmen cezalarını çektikten sonra, yine bu organizasyonlara dahil oldukları tespit edilmiştir. Bu durumun da yukarıda belirttiğimiz tezi desteklediği görülmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1 SONUÇ

Bu çalışmada KKTC üzerinden yapılan düzensiz göçün, göçmen kaçakçılığı organizasyonlarının ve göçmen kaçaklarının özelliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bir önceki bölümde yapılan analizlerle KKTC üzerinden yapılan göçmen kaçakçılığı ve bu kaçakçılığa konu olan göçmenler konusu, farklı perspektiflerden incelenerek ortaya konmuştur.

Çalışmada incelemeye tabi tutulan göçmen kaçakçılığına konu olmuş dosyalarda yapılan incelemeler sonucu elde edilen veriler ışığında konu değerlendirilmiştir. Buna göre, göçmen kaçakçılığı sektörünün kısa sürede yüksek miktartlı paralar kazanmak amacıyla, ülkelerinde ekonomik yönden sıkıntı çeken, siyasi karışıklıklar gibi nedenlerden dolayı ülkelerinden göç edip daha iyi bir hayat sürmek isteyen yasadışı göçmenleri kullanarak rant elde etmek olduğu görülmektedir.

KKTC üzerinden yapılan göçmen kaçakçılığına ağırlıkla konu olan kişilerin, Suriye ve Irak ülke vatandaşların olduğu görülmektedir. Yapılan analizlerden de görüleceği gibi adada göçmen kaçakçılığına konu olan düzensiz göçmenlerin büyük kısmı Suriye ve Irak vatandaşı olup, geriye kalanların ise çeşitli civar ülkelerin vatandaşları oldukları anlaşılmaktadır.

KKTC'ne gelen düzensiz göçmenlerin ise % 95'in cinsiyetinin erkek olduğu ve göçmen kaçakçılığına konu olan bu erkek şahısların yaş ortalamasının ise 18 ila 36 yaş aralığında olduğu gözlemlenmektedir. Buradan da bu kaçakçılığa konu olan şahısların yaşlarının insan gücünün en üst düzeyde olduğu yaş aralıkları olduğundan, çalışmaya konu olan göçmenlerin ekonomik nedenlerle ülkelerinden göç edip hedef ülkelere gidebilmek için bu organizasyonlara katıldıkları tezini ortaya koymak mümkündür. 1995 yılında ki IOM anketinde de yasa dışı göçmenlerin büyük bir çoğunluğunu oluşturanların yani %74'nün erkek, geriye kalan %26'nın ise kadın

olduğu görölmekler birlikte, bu suça konu olan şahısların gençler olduğu ve üçte ikisini 35 yaş altında olduğu belirtilmiştir (İçduygu, 2003:30).

Bunun yanında çalışmada değerlendirmeye alınan 2000 ile 2010 yılları arasında yapılan analizler sonucunda 2000 – 2004 yılları arasında KKTC üzerinden yapılan göçmen kaçakçılığına konu olan göçmen sayısı oranı % 28 iken, GKRY'nin Kıbrıs Cumhuriyeti adına 2004 yılında AB girmesi ile birlikte, 2004 – 2010 yılları arasında gözle görülür bir artış olduğu ve göçmen kaçakçılığına konu olan göçmen sayısının bu yıllar arasında % 72'ye çıktığı gözlemlenmiş olup, bu durum yukarıdaki tezimizi daha da güçlendirmektedir.

Göçmen kaçakçılarının çoğu KKTC'yi transit ülke olarak kullanırken, göçmenleri daha çok balıkçı tekneleri ve sürat tekneleri aracılığı ile deniz yolunu kullanarak getirdikleri deniz yolu dışında da yük gemileri, yolcu gemileri ve tır dorselerine gizli bölmeler yaparak bu organizasyonları gerçekleştikleri de gözlemlenmiştir.

Yukarıda bahsetmiş olduğumuz balıkçı teknesi ve sürat teknesi ile getirilen yasadışı göçmenlerin büyük çoğunluğunun (%84) Karpaz bölgesine getirildiği, geriye kalan % 16'sının ise Girne bölgesindeki diğer yerlerden ülkeye getirildiği gözlemlenmiştir. Göçmen kaçakçıların deniz yolunu kullanmaların sebeplerinden birisinin Suriye kıyıları ile KKTC kıyıları arasındaki mesafenin kısa olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bunun yanında organize göçmen kaçakçılığı şebekelerinin, kaynak ülkedeki göçmenlerle irtibata geçerek onları Türkiye'ye getirdikten sonra Mersin ve civarındaki bölgelerden, mesafenin kısalığı da göz önünde bulundurularak, balıkçı ve sürat tekneleriyle yasadışı göçmenleri KKTC sahillerine getirdikleri tespit edilmiştir. KKTC kıyılarında tercih edilen Karpaz bölgesinin diğer bölgelere kıyasla daha kırsal ve sakin olmasından dolayı tercih edilmekte, böylelikle göçmenlerin daha sakin olan kırsal bölgelerden aldıkları göçmenleri, yakalanma riski daha düşük bir şekilde, GKRY sınırlarında bekleyen araçlarla buluşturabilmektedirler.

KKTC'nin göçmen kaçakçılığında transit ülke konumunda olmasının ve bunun her geçen gün artmasının bir diğer sebebi de, KKTC'de göçmen kaçakçılığı ile ilgili herhangi bir yasanın bulunmamasıdır. Bu eksiklik, bu durumu bilen veya öğrenen bazı göçmen kaçakçıların rotalarını KKTC'ne çevirerek, yasadışı göçmenleri buradan bir

AB üyesi olan GKRY'ne geçirmelerine olanak sağlamasına yol açmıştır. İlginçtir ki, göçmen kaçakçılığı yaparken tespit edilerek yakalanan şahısların, yargılanıp ceza aldıktan sonra tekrar tekrar göçmen kaçakçılığı yapmaya devam ettikleri görülmüştür. Bunun en önemli sebebinin göçmen kaçakçılığı ile ilgili caydırıcı herhangi bir yasa bulunmaması olduğu değerlendirilmektedir. Göçmen kaçakçılarının yapmış oldukları organizasyonlardan kazanmış olduğu miktarlara bakıldığında, göçmen kaçakçılarının yapmış oldukları organizasyonlardan kişi başı 1000 ile 3000 dolar arasında para aldıkları görülmektedir. Ki bu miktarın İçduygu'nun "Türkiye'de ki düzensiz göç" çalışmasında ki yasa dışı göçmenlerin kişi başı ortalama 2500 dolar ödediği tespiti ile örtüştüğü görülmektedir (İçduygu, 2003:8). Göçmen kaçakçılığı olayları ile ilgili olarak yapılan operasyonlar sonucunda, yakalanan göçmenlerin üzerlerinde yapılan aramalar neticesinde, kaçakçılara bu ölçüde yüksek miktarda paralar ödemelerine rağmen üzerlerinde çok az miktarda para çıktığı gözlemlenmiştir. Bu minvalde, yasadışı göçmenlerin, göçmen kaçakçılarına yapılacak organizasyon için ödemek zorunda oldukları paraların tamamını göç yolculuğuna başlamadan önce vermedikleri, bu yolculuğa başlayınca paranın bir kısmını göçmen kaçakçılarına ödedikleri, geriye kalan kısmını ise hedef ülkeye vardıklarında kaynak ülkedeki akrabaları ile irtibata geçerek ödedikleri tespit edilmiştir.

Görüldüğü gibi organize bir şekilde işlenen ve sınır ötesine taşan göçmen kaçakçılığı suçu ile ulusal düzeyde mücadele etmek yeterli olmayıp hem ulusal düzeyde hem de uluslararası düzeyde mücadele etmek zorunludur.

Göçmen kaçakçılığı suçunu getirisinin yüksek olmasıyla birlikte diğer organize suçlara göre (Uyuşturucu kaçakçılığı, silah kaçakçılığı gibi) yakalanma ve yaptırım riskinin daha düşük olduğu, ayrıca günümüzde gelişen teknoloji ile dünyada yaşanan ekonomik eşitsizliklerin yanında bazı ülkelerdeki siyasi kaygılar ve kargaşalar göçmenleri daha iyi bir hayat veya baskıcı rejimlerden kurtulmak amacıyla göç etmeye zorlamaktadır. Durum böyle iken göç etmek isteyen göçmenler hedef ülkelerin almış oldukları tedbirler veya koymuş oldukları katı kurallara dolayısı ile bu ülkeler göç edemediklerinden, göç etmek için yasadışı yollara başvurmak zorunda kalmaktadırlar. Bunu da yalnız başlarına yapmak çok zor olduğundan göçmen kaçakçıların organizasyonlarına katılmak zorunda kalmaktadırlar. Bu durumun da göçmen kaçakçılarına iyi bir pazar sağladığı aşikâr bir gerçektir. Bu sebeple pazarı kaybetmek istemeyen ve günden güne artan talepleri karşılayarak kazanmış oldukları

miktarları artırmak isteyen suç grupları, bu alanda profesyonelleşerek ülkeler tarafından alınan tedbirlere göre daha farklı yol ve yöntemler bulmaktadırlar. Bu nedenledir ki göçmen kaçakçılığı suçu ile ilgili olarak yalnızca ulusal düzeyde mücadele etmek zordur.

Göçmen kaçakçılığı ile mücadele, bir bakıma insanı korumak ve onurunu korumaya yönelik bir konudur. Göçmen kaçakçılığı organizasyonlarına katılan yasadışı göçmenlerin kaynak ülkeden hedef ülkeye transfer edildikleri sırada insan haklarının ihlal edildiği açık bir gerçektir. Her ne kadar da göçmenler bu organizasyonlara kendi rızaları ile katılsalar da kaynak ülkeden hedef ülkeye transferleri sırasında, bu transferlerin nasıl ve ne şekilde olacağı ile ilgili seçme şanslarının olmadığı gözlemlenmektedir. Bu transferlerde yasadışı göçmenlerin durumu tamamen göçmen kaçakçıların inisiyatifine kalmaktadır. Bu sebeptendir ki göçmenler her ne kadar da transit ve hedef ülkeler tarafından fail (suçlu) olarak görülüp değerlendirilseler de aslında derinlemesine incelendiğinde, yasadışı göçmenlerin göçmen kaçakçılığı yapan kişilerin mağduru durumunda oldukları görülmektedir. Buradan da görüleceği gibi göçmen kaçakçılığı organizasyonlarına dahil olan onbinlerce yasadışı göçmenin kaderinin göçmen kaçakçıların insafına bırakıldığı görülmektedir.

Örneğin, göçmenlerin zaman zaman kötü hava şartlarında bile küçücük teknelere bindirilerek sıkıştırılmış bir şekilde saatlerce hayatta kalma mücadelesi verdikleri bu yolculuğa devam ettikleri görülmektedir. Bunun yanında yapılan analizler sonucu, yine yasadışı göçmenlerin göçmenler tarafından, tır dorseleri içerisine hazırlanan gizli bölmelere sıkıştırılarak saatlerce, bazen günlerce havasız bir şekilde, yemek ve su ihtiyaçları da giderilmeden insanlık onuruyla bağdaşmayacak bir şekilde yolculuk yapmak zorunda kaldıkları da görülmektedir.

Bunların yanında KKTC üzerinden yapılan göçmen kaçakçılığı organizasyonlarında transit ülke konumunda olan KKTC'den hedef ülke konumunda olan AB üyesi GKRY'ne yasadışı göçmenlerin geçirilmesi sırasında askeri yasak bölge ihlal edilmekte ve bu geçişler sırasında yasadışı göçmenler güvenlik güçleri ile karşı kaşıya kalma tehlikesi altında kalmaktadır.

Göçmen kaçakçılığı organizasyonlarına konu olan yasadışı göçmenler gittikleri ülkeleri hem sosyal hem de ekonomik açıdan etkilemektedir. Bu sebeptendir

ki hem ulusal hem de uluslararası alanda büyük tehdit olarak görülmektedir. KKTC üzerinden yapılan göçmen kaçakçılığından KKTC'nin de bu yönlerde etkilendiği kaçınılmaz bir gerçektir. KKTC üzerinden yapılan göçmen kaçakçılığında her ne kadar da KKTC transit ülke konumunda olsa da KKTC'ne gelen göçmenlerin hepsinin GKRY'ne geçemeyip, bir kısmının KKTC sınırları içerisinde kaldığı görülmektedir. Bu durum da ülkeyi hem sosyal hem de ekonomik açıdan etkileyebileceği değerlendirilmektedir.

4.2 ÖNERİLER

Göçmen kaçakçılığı ile mücadele amacı altında alınabilecek tedbirler beş ana başlık altında incelenebilir. Bunları (1) yasal olarak alınması gereken tedbirler, (2) polis tarafından alınması gereken tedbirler, (3) toplumsal tedbirler, (4) sınırda alınması gereken tedbirler ve (5) uluslararası alanda alınması gereken tedbirler olarak sıralamak mümkündür.

KKTC'de göçmen kaçakçılığı suçunu tanımlayan ve ceza türlerini belirleyen herhangi bir yasal düzenleme bulunmamakla birlikte, mücadele yöntemleri ve polis güçlerinin bu suçla ilgili mücadelede yetkilendirdiği yasal düzenlemeler de bulunmamaktadır. Bu nedenle KKTC'de meydana gelen göçmen kaçakçılığı ile etkin mücadele edilebilmesi için aşağıdaki öneriler yapılmıştır.

4.2.1 Yasal Olarak Alınması Gereken Tedbirler;

4.2.1.1. Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti İle İlgili Yasal Düzenleme Yapılması

Dünyada birçok ülkenin göçmen kaçakçılığını tehdit olarak görmesi ve bu suç işlenirken suça konu olan yasadışı göçmenlerin insan onuruyla bağdaşmayacak bir şekilde bu organizasyonların içinde bulunup insan haklarının ihlal edilmesi söz konusu olduğu gerekçesiyle, konuya hassas yaklaşp bu konuya özel yasal düzenlemeler yaptıkları görülmektedir. Ama KKTC'de ise bu suçla ilgili özel yasal düzenlemeler olmamakla birlikte, göçmen kaçakçılığı kavramının bile mevcut yasalarda yer almadığı görülmektedir. KKTC yasalarında adı bile tanımlanmayan göçmen kaçakçılığı suçunu işlen organizatörlerin Yabancılar ve Muhaceret Yasası altında

KKTC'ne Onaylanmayan Limanlardan Giriş suçundan yargılandıkları ve yapılan yargılama sonucunda ise en fazla üç ay hapis cezası aldıkları görülmektedir. Bu da getirisi böyle yüksek olan bir suç türü için caydırıcı bir ceza olmamaktadır. Bu nedenledir ki ilk olarak göçmen kaçakçılığı ile mücadelede, uluslararası alanda göçmen kaçakçılığı ile ilgili yapılan tanımlar ve imzalanan protokoller de dikkate alınarak yasal düzenlemeler yapılması gerekmektedir.

4.2.1.2. Organize Suç Örgütleri ile Mücadele Yasası Hazırlanması

Günümüzde göçmen kaçakçılığı suçu organize suç örgütlerinin ilgi alanına girmekte ve sınıraşan bir suç olduğundan genellikle organize suç grupları tarafından hazırlanan organizasyonlar sonucu gerçekleştirilmektedir. Dünyada birçok ülkede organize suç örgütleri ile mücadelenin daha etkin ve caydırıcı olması amacıyla birtakım özel yasalar düzenlenip çıkartılmaktadır. Ancak KKTC'de bu gibi organizasyonları yürüten organize suç grupları ile ilgili özel yasalar düzenlenmiş olmaması gerekçesiyle, bu tip organizasyonlarda deşifre edilip ortaya çıkarılan organize suç grupları işledikleri suçlardan dolayı caydırıcı cezalar almayıp, yargılandıktan ve cezalarını çektikten sonra bile işlerini bıraktıkları yerden sürdürdükleri, hatta yöntemlerini de değiştirerek daha profesyonelleşmiş bir şekilde, yollarına devam ettikleri görülmektedir.

Bu nedenle organize bir suç türü olan göçmen kaçakçılığı ile polisin daha etkin mücadele edebilmesi için “Organize Suç Örgütleri ile Mücadele Yasası” çıkarılmasına gerek duyulmaktadır. Bu yasanın çıkarılması halinde göçmen kaçakçılığı suçunun yanında uyuşturucu kaçakçılığı, sigara kaçakçılığı, hayvan kaçakçılığı gibi diğer organize suçlarla da daha etkin mücadele edilmesi sağlanabilecektir.

4.2.1.3. Organize Suçlarla Mücadelede Etkin Tekniklerin Kullanımı ve Ödüllendirmeye İlişkin Yasal Düzenlemeler

KKTC'de organize suçlarla mücadelede kullanılabilen değişik teknik ve taktiklerin (muhbir kullanımı, tanık koruma önlemler gibi) kullanımı ile başarılı operasyonlar için ödüllendirme gibi imkanların kullanılması için yasal düzenleme bulunmamaktadır. Göçmen kaçakçılığı gibi organize bir şekilde işlenen suçlarda muhbir kullanıp örgüt içine sızılamadığından, bu tür suçlarla mücadelede tam anlamıyla mümkün olmamakta, çökertilmeleri konularında sıkıntılar yaşanmaktadır. Yapılan

operasyonlar sonucu suçta o an iştirak etmiş kişiler yakalansa da genellikle organize yapının (şebekenin) çökertilemediği görülmektedir. Bu nedenle muhbir kullanımı ve ödüllendirilmesi ile ilgili yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

4.2.2 Polis Tarafından Alınması Gereken Tedbirler

Göçmen kaçakçılığı ile mücadelede başarı sağlanabilmesi için gereken önlemlerden birisi de bu suçla bire bir mücadele eden polis birimlerinin ihdas edilmesidir. Bunun yanında göçmen kaçakçılığı suçu ile ilgili yapılan operasyonlar sonucunda yakalanan yasadışı göçmenlerle muhatap olan kişilerin polis olduğu göz önüne alındığında bu suçla etkin mücadelede polisin büyük rol oynadığı görülmektedir. Bu çerçevede;

- Göçmen kaçakçılığı yapılan bölgeler tespit edilerek bu bölgelerde çalışan görevlilere suçun ciddiyeti, önlenmemesi halinde ülkeye ve topluma vereceği zararlarla birlikte suçla mücadele konusunda eğitimler verilmelidir.
- Göçmen kaçakçılığı ile ilgili eğitimler verildikten sonra alınan ihbarlar sonucu planlı operasyonlar yapılarak suçta konu olan kişilerin yakalanarak daha detaylı ve profesyonel bir şekilde sorguya çekilerek yapılan göçmen kaçakçılığının tüm yönleri ve bağlantıları ile ortaya konması, bağlantısı bulunan herkese yasal işlem yapılması sağlanmalıdır.
- Yapılan operasyonlar sonucu, yakalanan yasadışı göçmenler ve göçmen kaçakçıları ile ilgili sağlıklı veriler toplanarak, bir veri bankası oluşturulup, oluşturulan veri bankasından yapılacak analizler sonucu daha etkin operasyonlar yapıp suç önlemeye yönelik tespitler yapılarak doğru adımlar atılmalıdır.
- Deniz yolu ile yapılan göçmen kaçakçılığı ve yine bu yolla yapılan sigara kaçakçılığı gibi organize suçları önlemek amacıyla 51/1984 sayılı Polis Örgütü Yasası md 51’de bulunmasına rağmen kurulmayan deniz polisi biriminin faaliyete geçirilmesi gerekmektedir.
- KKTC giriş limanları olan Gazimagosa ve Girne Limanlarına, daha iyi ve rutin aramalar yapılabilmesi için Araç X-ray cihazları yerleştirilmesi uygun olacaktır.
- KKTC giriş Limanları olan Gazimagosa ve Girne Limanlarında, daha düzenli ve kapsamlı aramalar yapılabilmesi için personelin artırılması gerekmektedir.

- Son olarak ise KKTC Limanlarında görev yapan polis ve işbirliği içinde çalıştıkları gümrük memurlarına suçun ciddiyeti, hangi yollarla işlenebileceği, olası saklanma yerleri konusunda ve önlenmemesi halinde ülkeye ve topluma gelebilecek zararların neler olduğu hakkında eğitimler verilmelidir.

4.2.3 Toplumsal Tedbirler

Günümüzde birçok dünya ülkesi tarafından göçmen kaçakçılığı suçu tehdit olarak görülmekte, bu alanda çalışmalar yapılarak bu çalışmalar sonucu göçmen kaçakçılığı ile mücadele konusunda tedbirler aldıkları ve politikalar yürüttükleri görülürken, bu suça methaldar olan KKTC’de ise bu güne kadar ülkedeki yasal ya da düzensiz göçmenler veya göçmen kaçakçılığı konusu ile ilgili olarak herhangi bir bilimsel çalışmanın yapılmadığı görülmektedir.

Ortalama 286.000 nüfuslu KKTC’de faaliyet gösteren 8 Üniversite olup, okur yazarlık oranı da nerdeyse % 90’dır. Durum böyle iken KKTC üzerinden yapılan göç, güvenlik ve organize suçlar gibi alanlarda herhangi bir bilimsel çalışma yapılmaması ülke açısından büyük bir kayıp olup, bunun önüne geçmek ve bu alanlarla ilgili daha iyi mücadele politikası belirlemek için, KKTC’de faaliyet gösteren bu üniversitelere bu tür çalışmaları desteklemeleri için teşvikler sağlanmalıdır.

KKTC’de mültecilerin hakları ile ilgili olarak Kıbrıs Türk İnsan Hakları Vakfı ve Mülteci Hakları Derneği’nin ilgilendiği ve bu alanda çalışmalar yapıp projeler hazırladıkları görülmektedir. Ancak bu iki kuruluşun yapmış olduğu çalışma ve projelerin diğer STK’lar tarafından yeterince desteklenmediği de gözlemlenmektedir. Bu sebeple diğer STK’ların bu konuda bilinçlendirilerek konuya duyarlılık göstermeleri ve bu alanda faaliyet gösteren Kıbrıs Türk İnsan Hakları Vakfı ve Mülteci Hakları Derneği’nin yapmış olduğu plan ve projeleri desteklemeleri ve sahip çıkmaları konusunda çalışmalar yapılmalıdır.

4.2.4. Uluslararası Alanda Alınması Gereken Tedbirler;

Göçmen kaçakçılığı sınıraşan bir suç olduğundan, bir ülkede başlayıp başka bir ülkede veya ülkelerde son bulmaktadır. Bu sebeptendir ki göçmen kaçakçılığı sadece KKTC’ni ilgilendirmeyip birçok kaynak, transit ve hedef ülkeyi ilgilendirmektedir. Durum

böyle iken göçmen kaçakçılığı ile mücadelenin yalnızca ulusal düzeyde yapılması bir çözüm olmayıp, sağlıklı ve kesin bir mücadele için uluslararası düzeyde ülkeler tarafından ortak politikalar yürütülerek göçmen kaçakçılığı ile mücadele edilip tamamen olmasa da en aza indirgenmesi sağlanmalıdır.

KKTC uluslararası alanda Türkiye dışında hiçbir ülke tarafından tanınmasa da, uluslararası platformda göçmen kaçakçılığı ile mücadeleden vazgeçmeyip bu konuda çaba göstererek girişimlerde bulunup bu yönde politikalar belirlemelidir.

Aşağıda kısaca uluslararası alanda alınması gereken tedbirlere değinilmektedir:

- Göçmen kaçakçılığı sınır aşan bir suç olduğundan KKTC uluslararası alanda ilk olarak KKTC üzerinden yapılan göçmen kaçakçılığına konu olan yasadışı göçmenlerin ülkeleri ile yani kaynak ülkeler ile irtibata geçerek bu suçun önlenmesi ile ilgili politikalar geliştirmelidir. KKTC'nin tanınmıyor olması nedeniyle bu konuda Türkiye devletinin imkanları ve ilişkilerinden yararlanılması mümkündür.
- Yine uluslararası alanda KKTC tanınmamasına rağmen göçmen kaçakçılığı ile mücadelede uluslararası kuruluşlarla işbirliği sağlayabileceği bir şekilde girişimlerde bulunarak bu yönde politikalar gütmesi gerekmektedir.
- Göçmen kaçakçılığı ile mücadele, bireysel yani ulusal düzeyde tek başına yapıldığında suçu önlemenin aksine bu organizasyonu düzenleyen organize suç gruplarının yöntemlerini geliştirmesine ve yeni göç güzergahları belirlemesine neden olmakla birlikte daha da profesyonelleşmelerine neden olmaktadır. Bu yüzden ki ulusal düzeyde mücadele yeterli olmayıp uluslararası düzeyde planlar ve politikalar yürütülerek bu suçla mücadele edilmelidir.
- Gelişen teknoloji ve küreselleşmenin sonucu olarak, kaynak ülkelerde yaşayan yasadışı göçmenler ülkeleri ile hedef ülkeler arasındaki sosyal, siyasal ve özellikle de ekonomik eşitsizlikleri görmesi sonucu daha iyi bir hayat yaşamak amacıyla bu ülkelere gitmek için yasal ve yasal olmayan her yola başvurabilmektedirler. Bu sebeple göçmen kaçakçılığının önlenmesi için uluslararası alanda ortak bir politika yürütülerek kaynak ülkelere destek planları geliştirilmelidir.

4.2.5 Sınırlarda Alınması Gereken Tedbirler;

KKTC ile GKRY'ni ayıran sınıra “yeşil hat” olarak adlandırılmaktadır. Bu sınır 1974 yılında Türkiye tarafından yapılan Barış Harekatı'ndan sonra çizilmiş olup toplam bir uçtan bir uca yaklaşık 230 km uzunluğundadır. KKTC'ne getirilen yasadışı göçmenler göçmen kaçakçıları tarafından bu sınırdan geçirilerek GKRY'ne götürülmektedirler. Ancak yeşil hat sınırı yalnız göçmen kaçakçılığına konu olmayıp, buralardan yine suç gurupları tarafından veya bireysel olarak uyuşturucu kaçakçılığı, hayvan kaçakçılığı, motor hırsızlığı gibi günün şartlarına uygun arz ve talep ilişkisine göre değişecek şekilde kaçakçılık yapıldığı gözlemlenmektedir.

Bu sebeple ilk olarak eldeki mevcut verilerin toparlanarak analiz edildikten sonra kaçakçılığın yoğun olarak yapıldığı noktalar tespit edilerek bu noktalardaki güvenlik önlemlerinin artırılması gerekmektedir.

Daha sonra ise yeşil hat sınırından yapılan kaçakçılığı tamamen önlemek veya en az indirgenmesini sağlamak amacıyla, sınır boyunca bulunan kör noktalar tespit edilip, yeşil hat sınırının sınır boyunca aydınlatılmasının yukarıda bahsettiğimiz suçların önlenmesinin konusunda etkili olacağı düşünülmektedir.

Temizlenerek aydınlatılan sınır boyu daha sonra teknik teçhizat bakımından donatılarak, örneğin sınır boyunca hareket sensörlü kameraların takılması sonucu, sınırdan yapılan yasadışı geçişlerin ve kaçakçılığı yapılan diğer konuların kayıt altına alınması sağlanmalıdır. Suçlularla mücadelede polisin bu kayıtları inceleyerek daha etkin bir rol oynayacağı ve böylece de sınırdan yapılan kaçakçılığın büyük ölçüde önüne geçilebileceği değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

Akkayan, Taylan, (1979), *Göç ve Değişme*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Basımevi.

AREM, (2004), *Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticaretinde Türkiye: Uluslararası Göç Kapsamında Türkiye*, erişim: 23.04.2014, http://www.arem.gov.tr/ortak_icerik/arem/Projeler/Arastirma_raporlari/gocmen_kacakciligi/gk_turkiye.pdf

Armaoğlu, Fahri, (1992), *20. Yüzyıl Siyasi Tarihi*, İstanbul: Alkım Yayınevi.

Atasoy, Ahmet, (2011), Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Nüfus Coğrafyası, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, ss. 29-62.

Atun, Ali Fikret, (1999), *İkinci Kıbrıs Seferi*, İstanbul: Harp Akademileri Yayınları.

Bhabha, J. ve Zard, M., (2006), Smuggled or trafficked?, *Forced Migration Review*, 25:58

Black, Ian, (2010). Syrian human rights record unchanged under Assad, report says, *The Guardian* (London), erişim: 23.04.2014; <http://www.guardian.co.uk/world/2010/jul/16/syrian-human-rights-unchanged-assad>

BM Sınırşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi' ne ek Özellikle Kadın ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına İlişkin Protokol

Bozkurt, İsmail, (2001), *Kıbrısın Tarihine Kısa Bir Bakış*, Ankara: HD Yayıncılık Matbaacılık Tanıtımı Ltd. Şti.

Boxx, S. Edward, (2013), Observations On the Air War in Syria, *Air & Space Power Journal*, March April 2013, ss.147-168.

Bruggeman, W, (2002), *Illegal Immigration and Trafficking in Human Beings Seen as a Security Problem for Europe*, 19 September, <http://heart-intl.net/HEART/030106/IllegalImmigrationandtrafficking.pdf> (erişim:13.04.2013,)

Ceza Muhakemeleri Usul Yasası (CMUY) md 4, 5, 6

Çağlayan, Savaş, (2006), Göç Kuramları, Göç ve Göçmen İlişkisi, *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Güz 2006

Çakmak, Zafer, (2008), Kıbrıs'tan Anadolu'ya Türk Göçü (1878-1938), *A.Ü. Türkiye Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 36, ss. 201-223.

Çevikel, Nuri, (2000), *Kıbrıs Eyaleti: Yönetim, Kilise, Ayan ve Halk (1750-1800)*, Gazimağusa: Doğu Akdeniz Üniversitesi Basımevi.

Çiçekli, Bülent, (2005), Yasadışı Göç, İnsan Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti İle Mücadele ve Türkiye, *Polis Bilimleri Dergisi*, 7 (1), ss.43-58.

Çiçekli, Bülent, (2009), *Göç Terimleri Sözlüğü*, Cenevre, Uluslararası Göç Örgütü, erişim: 12.07.2012, http://www.turkey.iom.int/documents/goc_terimleri_sozlugu.pdf?entryId=10260

Çiçekli, Bülent ve Demir, Oğuzhan Ömer, (2013), *Türkiye Koridorunda Yasadışı Göçmenler*, Ankara: Karınca Yayınları.

Davutoğlu, Ahmet, (2003), *Stratejik Derinlik*, İstanbul: Küre Yayınları.

Demir, Nesrin, (2005), Avrupa Birliği Türkiye İlişkilerinde Kıbrıs Sorunu, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, ss 347-367.

Demir, Oğuzhan Ömer, (2006), *Understanding Illegal Immigration Towards the European Union by the Case of Turkey*, Rutgers University, Yayınlanmamış Y.Lisans Tezi, New Jersey, ABD.

Demir, Oğuzhan Ömer, (2012), *İç ve Dış Göç*, içinde Bahar, Halil İbrahim, Sosyoloji, Ankara, Polis Akademisi Yayınları.

Demir, Oğuzhan Ömer ve Erdal, Hakan, (2010), Yasadışı Göçle İlgili Kavramların Doğru Anlaşılmasına Sorunu ve Yazılı Basında Çıkan Haberler Üzerine Bir İnceleme, *Polis Bilimleri Dergisi*, 12 (1), ss:29-54.

Demir, Oğuzhan Ömer ve Küçükuysal, Bahadır, (2011), “Sınırşan Suçlarla Mücadelede Önemli Köşe Taşları: Birleşmiş Milletler Sözleşmeleri”, içinde Oğuzhan Ömer Demir ve Bahadır Küçükuysal (Ed), *Sınırşan Organize Suçlar: Kavramlar, Yöntemler, Eğilimler*, Ankara: Adalet Yayınevi, ss.243-254

Demir, Oğuzhan Ömer ve Duman, Ali, (2009), *Uluslararası Göç ve Suç Kesişiminde Karşılaştırmalı Örnekler ve Türkiye*, I. Uluslararası Davraz Sempozyumu, 24-26 Ekim 2009, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye

Demirbaş, Timur, (2003), *Kriminoloji*, Ankara, Seçkin Yayınevi

Dinçer, Osman Bahadır ve Çoşkun, Gamze, (2011), Aslanın Tehlikeye Giren Krallığı: Suriye, *Analist*, 4, USAK Yayınlar, ss: 19-24, erişim :23.04.2014, [http://www.usakanalist.com//images_upload/files/sayi4/Analist%204_%20say%C4%B1\(5\).pdf](http://www.usakanalist.com//images_upload/files/sayi4/Analist%204_%20say%C4%B1(5).pdf)

Doğan, Koray, (2008), *Göçmen Kaçakçılığı Suçu*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Doğan, Nejat, (2002), Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği Kararlarında Kıbrıs Sorunu, *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi*, 4, ss. 84-106.

Dolu, Osman, (2012), *Suç Teorileri, Teori Araştırma ve Uygulama Kriminolojisi*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Doyuran, Bilhan (1990), “Dış İşgücü Göçünün 30. Yılında Yurt dışındaki Türk Aileleri”, *Anadolu Üniversitesi İletişim Bilimleri Fakültesi Kurgu Dergisi*, Sayı: 8, ss. 622-632.

EGM (Emniyet Genel Müdürlüğü), (2001). *Dünyada ve Türkiye’de Yasadışı Göç*. Ankara: EGM Yayınları.

Erdal, Hakan ve Şeker, Güven, (2010), “Van İlinde Gerçekleşen Yasadışı Göç Olaylarının İncelenmesi” Demir, Oğuzhan Ömer, Özeren, Süleyman ve Sözer, Alper (Edit), *Yerelden Küresele Sınırşan Suçlar*, Ankara: Başak Matbaacılık, ss. 103-132

Ercan, Yavuz, (2005), “Türkiye – AB İlişkileri ve Kıbrıs Sorunu”, *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi*, S 35-36, (Mayıs-Kasım), ss. 383-429.

Erdoğan, M. Akif, (1993), *Kıbrıs’ın Türkler Tarafından Fethi ve İlk İskan Teşebbüsü (1570-1571)*, KDBUS, 45-56

Evik, Ali Hakan, (2005), Göçmen Kaçakçılığı Suçu, *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Erzincan, Cilt 9, Sayı 3–4, s. 126.

Gençler, Ayhan, (2003), Büyüyen Yasadışı Göç Sorunu ve Türkiye, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, c.3, N.1, ss. 174-180

George, Alan, (2003), *Syria: Neither Bread Nor Freedom*, New York, Zed Books, ss: 56-58

Göynüklü, Ceren, (2012), *Kuzey Kıbrıs’ ta Göçmen İşçilerin İnsan Hakları*, Lefkoşa, Kıbrıs Türk İnsan Hakları Vakfı Yayınları No:6, Mavi Basım

Güleç, Sevcan ve Sancak, Özkan Hataci, (2009) *Göç Kimlik ve Aidiyet: Almanya’ da Yaşanan Türkiye Kökenli Gençler Açısından Bir Analiz*, I. Uluslararası Davraz

Sempozyumu, 24-26 Ekim 2009, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye

Holliday, Joseph, (2011), *The Struggle For Syria in 2011*, Middle East Security Report 2, December 2011, erişim : 23.04.2014, http://www.understandingwar.org/sites/default/files/Struggle_For_Syria.pdf

Hakeri, Bener Hakkı, (1993), *Başlangıçtan 1878'deki Kıbrıs Tarihi*, Ankara: TC Adalet Bakanlığı Keçiören Açık Cezaevi Matbaası.

İçduygu, Ahmet, (2003), *Irregular Migration in Turkey*, Geneva: International Organization For Migration, erişim: 03.01.2015, http://publications.iom.int/bookstore/free/mrs_12_2003.pdf

İçduygu, Ahmet, (2004) *Türkiye'de Kaçak Göç*, İstanbul: İstanbul Ticaret Odası.

İçduygu, Ahmet, (2006), *Türkiye-Avrupa Birliği İlişkileri Bağlamında Uluslararası Göç Tartışmaları*, TUSİAD-T/2006-12/427, Ankara, Mikado Yayıncılık

İçli, Tulin Günşen, (2013), *Kriminoloji*, Ankara, Seçkin Yayınevi

İNAF (Uluslararası İlişkiler Ajansı), (1992), *Kıbrıs Gerçeğinin Bilinmeyen Yönleri*, İstanbul: Pormat Basım Yayın Sanayi ve Ticaret AŞ.

İsmail, Sabahattin, (1988), *Kıbrıs Cumhuriyetinin Doğuş ve Çöküşü ve KKTC' nin Kuruluşu (1960-1983)*, Akdeniz Haber Ajansı Yayınları, No:7

İsmail, Sabahattin, (1988), *Kıbrıs Barış Harekatı'nın Nedenleri-Gelişmeleri-Sonuçları*, İstanbul: Akdeniz Haber Ajansı Yayınları.

İsmail, Sabahattin, (1989), *1974 Öncesi 1974 Sonrası*, İstanbul: Kastaş A. Ş. Yayınları.

İsmail, Sabahattin, (1992), *100 Soruda Kıbrıs Sorunu*, İstanbul: Dilhan Ofset.

Kahya, Yavuz ve Sever, Murat, (2013), *Türkiye’de Göçmen Kaçakçılığı*, Ankara: Karınca Yayınları.

Karpat, K. (2003) *Göçler ve Türkiye*, Diyalog Avrasya, s.10, ss. 8–17.

Kamwedo, N, (2011), *People Smuggling in Kenya*, International Workshop on People Smuggling From East Africa, 30-31 Mart 2011 PEKOM, İstanbul: Polis Akademisi İnterpol.

Keleş, Ruşen, (1998), *Kent Bilimleri Sözlüğü*, İstanbul: İmge Yayınevi.

KKTC Anayasası Madde 67

KKTC Polis Genel Müdürlüğü, *2012 Faaliyet Raporu*

KKTC *Yabancılar ve Muhaceret Yasası* (Fasil 105) md 2, 4, 6, 9, 12

Koser, Khalid, (2005), Irregular Migration, State Security and Human Security, *Global Commision on International Migration*, erişim: 10.04.2013, <http://www.gcim.org/attachements/TPS.pdf>

Koser, Khalid, (2008), Why Migrant Smuggling Pays, *International Migration*, Vol.46, No.2, pp.3-26, erişim:13.04.2013, <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/imig.2008.46.issur-2/issuetoc>

Koyuncu, A. Seda, (2006), *Göçmen Kaçakçılığı ile Mücadele Politikaları* (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kyle, David, and Koslowski, Rey, (2001), *Global Human Smuggling: Comparative Perspectives*, Baltimore: The Johns Hopkins University Press, pp. 1-28, erişim: 13.04.2013,

Marshall, G., (1999), *Sosyoloji Sözlüğü*, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.

internethaber.com, (22.01.2012), *Depremi Ardından Adeta Hayalet Kentine Dönen Van'dan Ayrılanlar Şehre Geri Dönüyor*, erişim: 13.04.2013, www.internethaber.com/van--396789h.htm

Okur, Mehmet Akif, (2009) Emperyalizmin Ortadoğu Tecrübesinden Bir Kesit: Suriye'de Fransız Mandası, Bilig, *Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, Sayı: 48 Kış'09, ss.137-156, erişim: 23.04.2014, <http://yayinlar.yesevi.edu.tr/files/article/214.pdf>

Orhonlu, Cengiz, (1971), *Osmanlı Trüklerinin Kıbrıs Adasına Yerleşmesi (1570-1580)* MBKTK, Ankara, 91-97

Özer, Yeşim, (2011), Yasadışı Göçün Kontrolünde Destekleyici Düzenlemelerin Rolü: Avrupa Birliği ve Türkiye Örnekleri, Demir, Oğuzhan Ömer ve Sever Murat (Der.), *Örgütlü Suçlar ve Yeni Trendleri*, Ankara: Polis Akademisi Yayınları, ss.197-216.

Polis Yasası Madde 56,115

Salt, John, (2000), Trafficking and human smuggling a European perspective, *International Migration*, Published by Blackwell Publishers Ltd, ss.31-56, erişim:11.04.2013, <http://lastradainternational.org/lisidocs/538%20pdf.pdf> ,

Sarıtaş, Eyüp, (2010), Türkiye' de Yakalanan Çinli Kaçak Göçmenler Hakkında Bazı Gözlemler, içinde Demir, Oğuzhan Ömer, Özeren, Süleyman ve Sözer, Alper (Edit), *Yerelden Küresele Sınır Aşan Suçlar*, Ankara: Polis Akademisi Yayınları, ss. 133-148

Şafak, Ali, (2010), İnsan Ticareti Suçu ve Önleme Yöntemleri Demir, Oğuzhan Ömer, Özeren, Süleyman ve Sözer, Alper (Edit), *Yerelden Küresele Sınır Aşan Suçlar*, Ankara: Polis Akademisi Yayınları, ss. 171-187

Seraslan, Meral ve Özgür, Özlem, (2009) *Sinema ve Göç: Yeni Hayat Arayışlarının Sinematografik Sunumu*, I. Uluslararası Davraz Sempozyumu, 24-26 Ekim 2009, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye

Sınırışan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi Ek Kara, Deniz ve Hava Yoluyla Göçmen Kaçakçılığına Karşı Protokol

Tansel, Aysıt ve Güngör, Nil Demet, (2004), *Türkiye' den Yurt Dışına Beyin Göçü: Ampirik Bir Uygulama*, ERC Working Paper in Economic 04/02

Tekin, Hasan Hüseyin, (2006), Nitel Araştırma Yönteminin Bir Veri Toplama Tekniği Olarak Derinlemesine Görüşme, *Sosyoloji Dergisi*, Cilt 3, Sayı 13, ss:101-116.

Tosun, Ramazan, (2001), Kıbrıs Meselesi, *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, S. 10, ss. 95-107.

Tülümen, Turgut, (1998), *Hayat Boyu Kıbrıs*, İstanbul: Boğaziçi Yayınları.

Türk Ceza Kanunu Madde 79

UTSAM, (Uluslararası Terörizm ve Sınır Aşan Suçlar Araştırma Merkezi), (2012), *Küresel Göç ve Fırsatçılığı: Türkiye'de Yasadışı Göçmenler ve Göçmen Kaçakçıları*, Ankara: UTSAM Yayınları, No:18

Vayrynen, Raimo, (2002), Illegal immigration, human trafficking, and the organized crime, paper prepared for the UNU/WIDER Conference on Poverty, *International Migration and Asylum*, September, Helsinki, Finland, erişim:11.04.2013, <http://www.wider.unu.edu/stc/repec/pdfs/rp2003/dp2003-72.pdf>,

Yalçın, C., (2004), *Göç Sosyolojisi*, Ankara: Anı Yayınları.

Yakinthou, Christalla ve Polili, Öncel, (2010), *Kıbrıs' ta Mülteci ve Sığınmacılar İçin İnsan Hakları, Ortak Bir Amaç Üzerinde Uzlaşmak*, İstanbul, TESEV Yayınları

<http://tdkterim.gov.tr/bts/> (Erişim tarihi: 13.03.2012)

B.05.1.EGM.0.13.05.02.Vize-1-1-727 9485-69620 sayılı yazı

EKLER

Ek-1: Verilerin toplanabilmesi için verilen izin.

**KKTC
GÜVENLİK KUVVETLERİ KOMUTANLIĞI
POLİS GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
LEFKOŞA.**

SAYI : 01/2-4-11-145

13 TEMMUZ 2011

KONU : Yüksek Lisans Bitirme Tezi.

DOSYA

İLGİ: Girne Polis Müdürlüğünün 06 Temmuz 2011 gün ve 01/2-4-11-36 sayılı yazısı.

1. Müdürlüğünüz personelinden Müfettiş Muavini **Eren GÖZÜGÜZEL'in (02961)** Ankara'da Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsünde Uluslararası Terörizm ve Sınır Aşan Suçlar konusunda kontenjan ile görmüş olduğu Yüksek Lisans Eğitimini tamamlayabilmesi için, PGM-Siyasi Polis Müdürlüğü, PGM-Narkotik ve Kaçakçılığı Önleme Müdürlüğü ve İlçe Polis Müdürlüklerinde meydana gelen 2000-2010 yılları arasında KKTC dahilindeki İnsan Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti konularında istatistiki bilgileri kullanma istemi yalnızca bilimsel amaçlarla kullanması maksadıyla uygun görülmüştür.
2. Bilgi ve gereğini rica ederim.

PM H. ALEMDAR
PÇ A. ERTOPRAK
POL.MD.MV. V.ÖZYEL

Günay ÖZAN
Polis Genel Müdürü.

DAĞITIM:

Gereği İçin:

PGM-Adli Polis Müdürlüğü.
PGM-Siyasi Polis Müdürlüğü.
PGM-Narkotik ve Kaçakçılığı Önleme Müdürlüğü.
Polis Müdürlüğü, Girne.

Ek-2: Girne bölgesinde tercih edilen sahil bölgelerinden birisi.

Kaynak: KKTC Polis Genel Müdürlüğü

Ek-3: Polis tarafından yapılan operasyon sonucu yakalanan tır içerisinde göçmen kaçakçılığı için oluşturulan gizili bölmeler.

Kaynak: KKTC Polis Genel Müdürlüğü

Ek-4: Göçmen kaçakçıları tarafından yasa dışı göçmenler GKRY sınırına götürülürken polis tarafından yapılan operasyon sonucu yakalandıkları esnada kullandıkları araç.

Kaynak: KKTC Polis Genel Müdürlüğü

Ek-5: Göçmen kaçakçılarının yasa dışı göçmenleri KKTC sahillerine getirirken kullandıkları sürat teknelerinden birisi.

Kaynak: KKTC Polis Genel Müdürlüğü

Ek-6: Göçmen kaçakçılarının yasa dışı göçmenleri KKTC sahillerine getirirken kullandıkları sürat teknelerinden birisi.

Kaynak: KKTC Polis Genel Müdürlüğü

Ek-7: Göçmen kaçakçılarının yasa dışı göçmenleri KKTC sahillerine getirirken kullandıkları balıkçı teknelerinden birisi.

Kaynak: KKTC Polis Genel Müdürlüğü

Ek-8: Göçmen kaçakçılarının yasa dışı göçmenleri KKTC sahillerine getirirken kullandıkları balıkçı teknelerinden birisi.

Kaynak: KKTC Polis Genel Müdürlüğü

ÖZ GEÇMİŞ

AD SOYAD: Eren GÖZÜGÜZEL

ADRES: Yahya Bakır Sokak No.9 Karakum GİRNE-KKTC

DOĞUM YERİ: Lefkoşa

DOĞUM TARİHİ: 19.11.1985

EĞİTİM VE KURSLAR: Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Fakültesi
2002-06

Çocuk İhmali ve İstismarının Önlenmesi
Semineri
2009

Eğiticilerin Eğitimi
2011

İnsan Ticareti Suçu Soruşturma Teknikleri
Kursu
2013

Sınav Tez Soru Hazırlama Kursu
2013

Polis Eğiticilerini Geliştirme Uzm. (PEGU
Eğitimi)
2013